

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่
ของประเทศไทย

ผู้วิจัย นายอดิศักดิ์ เพ็ญจันทร์ **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ วิเชียร เลิศโกถานนท์ (2) รองศาสตราจารย์ สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ
ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย (2) ศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย (3) เสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาตลาดการส่งออกเนื้อไก่ของไทย
กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือ โรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทที่ส่งออกเนื้อไก่ไปสหภาพยุโรป ซึ่งมีทั้งหมด 21 โรงงาน จาก 19 บริษัท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การใช้แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์ข้อเท็จจริง และเก็บข้อมูลทุติยภูมิเพื่อให้นักวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัย รองลงมา คือ มาตรการทางด้านภาษีอากร มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ การบริหารโควตาภาษี การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ และการปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม ตามลำดับ (2) ในช่วงปี 2544-2545 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปของประเทศไทย มีอัตราลดลง ร้อยละ 19.57 มูลค่าการส่งออกมีอัตราลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 21.51 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยปี 2545 มีราคาต่ำกว่าราคาไก่เนื้อเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2540-2545 ทั้งนี้เพราะประเทศไทยประสบปัญหาจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะมาตรการทางด้านมาตรฐานด้านสุขอนามัย แต่สำหรับปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2540-2545 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่มีการเพิ่มปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่จะโดนกีดกันทางการค้าจากสหภาพยุโรปด้วยมาตรฐานด้านสุขอนามัย (3) ข้อเสนอแนะ รัฐควรร่วมมือกับเอกชนเพื่อแสวงหาตลาดใหม่ๆ เร่งปรับปรุงมาตรฐานการผลิตเพิ่มศักยภาพการส่งออก ด้วยการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบสินค้า เพื่อให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยเน้นพัฒนาสินค้าเนื้อไก่ให้เป็นสินค้าแปรรูปมากขึ้น

คำสำคัญ ผลกระทบ มาตรการกีดกันทางการค้า สหภาพยุโรป เนื้อไก่ การส่งออก

Thesis title : THE EFFECTS OF EUROPEAN UNION ' S TRADE BARRIER MEASURES
ON THAILAND ' S CHICKEN MEAT EXPORTING

Researcher : Mr. Adisak Phenchan ; **Degree** : Master of Business Administration

Thesis advisors : (1) Vichien Lertphokanont , Associate Professor ; (2) Suwena Tangpothisuwan , Associate Professor ; **Academic year** : 2003

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the general state of Thailand 's chicken meat producing, marketing and exporting. (2) to study the effects of European Union 's trade barrier measures on Thailand 's chicken meat exporting. (3) to submit the measures by developing Thailand 's chicken meat exporting.

The population were the twenty-one slaughterhouse of chicken from nineteen companies who export to European Union. Self-administered questionnaires were used as data collection instruments. Descriptive statistics used to analyze data the percentage, mean and frequency.

The results of these analyses showed that (1) the higher rank of European Union 's trade barrier measures that effect to frozen chicken exporting is, Sanitary and Phyto-sanitary Measures : SPS and follow by Tariff Measure, Animal Welfare, Tariff Rate Quotas : TRQs, Additional Levy and European Organic Logo respectively (2) In 2001-2002 the frozen chicken export volume to European Union reduce 19.57%. Export amount reduces 21.51%. In 2002, the chicken price was lower than the average price in 1997-2002 because of the trade barrier measures, Sanitary and Phyto-sanitary Measures : SPS. In 1997-2002 the amount of chicken production was increased. (3) The recommendation : government should have cooperation with private business to find the new market and improve standard of production, quality of exportation by doing research and developing product's form in order to increase amount of production.

Keywords : The effects , Trade barrier measures , European Union , Chicken meat , Exporting

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ วิเชียร เลิศโกคานนท์ และรองศาสตราจารย์ สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ อย่างดีเยี่ยม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณไตรรัตน์ ทองปลอด ผู้จัดการฝ่ายการตลาดอาวุโส บริษัท เบทาโกรภาคใต้ จำกัด ที่ได้กรุณาตรวจสอบเนื้อหา และแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับคำแนะนำจาก คุณยุทธนา ปิ่นทองพันธ์ ผู้จัดการสาขา บริษัท ซี.พี.เกษตรอุตสาหกรรม จำกัด จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว โดยเฉพาะบิดา มารดา พี่น้อง ภรรยา และ ลูกๆ ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด จนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆผ่านไปได้อย่างดี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

อดิศักดิ์ เพ็ญจันทร์

เมษายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
สถานการณ์การผลิต และการตลาดเนื้อไก่ของโลก.....	14
สถานการณ์การผลิต การตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย.....	20
สถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปของประเทศไทย.....	54
มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป.....	63
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
ประชากร.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments).....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting the Information).....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล(Analyzing the Information).....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาด สหภาพยุโรป.....	90
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้.....	94
ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยการสร้างตารางแจกแจง ความถี่สองทาง (Crosstabs).....	98
ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของ สหภาพยุโรปที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย.....	102
ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหา และปกป้องจากการใช้ มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป.....	111
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
สรุปการวิจัย.....	112
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก	129
ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม.....	130
แบบสอบถาม.....	131
ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก.....	9
ตารางที่ 1.2 การผลิต การบริโภค และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย.....	10
ตารางที่ 1.3 ปริมาณและมูลค่าเนื้อไก่ส่งออกของประเทศไทย ปี พ.ศ.2516-2545.....	10
ตารางที่ 1.4 ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย.....	12
ตารางที่ 1.5 สัดส่วนตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทย.....	13
ตารางที่ 2.1 ประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก.....	15
ตารางที่ 2.2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ของโลก.....	17
ตารางที่ 2.3 อัตราการบริโภคเนื้อไก่เฉลี่ยต่อคนต่อปีของโลก.....	18
ตารางที่ 2.4 ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก.....	19
ตารางที่ 2.5 สถิติจำนวนไก่เนื้อ แยกตามภาคของประเทศไทย ณ วันที่ 1 มกราคม 2544.....	23
ตารางที่ 2.6 สถิติจำนวนไก่เนื้อของจังหวัดที่มีการเลี้ยงมากกว่า 2 ล้านตัว เรียงตามลำดับ ณ วันที่ 1 มกราคม 2544.....	24
ตารางที่ 2.7 จำนวนฟาร์มไก่เนื้อ แยกตามขนาดฟาร์มเป็นรายภาค ปี พ.ศ.2543.....	25
ตารางที่ 2.8 ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย ปี พ.ศ.2539-2544.....	26
ตารางที่ 2.9 แสดงต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ.....	29
ตารางที่ 2.10 ต้นทุน และกำไรจากการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทในเครือเบทาโกรปี 2546..	30
ตารางที่ 2.11 สัดส่วนเนื้อไก่ที่ส่งออก และซากที่ขายภายในประเทศ.....	33
ตารางที่ 2.12 สัดส่วนการผลิตที่ได้จากการฆ่าและชำแหละไก่.....	34
ตารางที่ 2.13 แสดงปริมาณกำลังการผลิตของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่.....	39
ตารางที่ 2.14 สัดส่วนกำลังการผลิตเนื้อไกรายใหญ่ของประเทศไทย.....	40
ตารางที่ 2.15 ราคาลูกไก่ ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้และราคาขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ.....	46
ตารางที่ 2.16 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ.....	47
ตารางที่ 2.17 ปริมาณการผลิต ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศ.....	50
ตารางที่ 2.18 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง จำแนกตาม ประเทศผู้นำเข้า.....	53
ตารางที่ 2.19 การนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกของสหภาพยุโรป ปี พ.ศ. 2543.....	56

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.20 การส่งออกเนื้อสัตว์ปีกของสหภาพยุโรป ปี พ.ศ.2543.....	57
ตารางที่ 2.21 อัตราการบริโภคเนื้อไก่ของสหภาพยุโรป.....	58
ตารางที่ 2.22 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรป ปี พ.ศ. 2545.....	59
ตารางที่ 2.23 ระบบภาษีของประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป.....	65
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัท.....	91
ตารางที่ 4.2 ลำดับตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัท.....	93
ตารางที่ 4.3 ลำดับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทในตลาดสหภาพยุโรป.....	94
ตารางที่ 4.4 ลำดับของประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออก ไก่สดแช่แข็ง.....	95
ตารางที่ 4.5 ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็ง มากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2540-2545.....	96
ตารางที่ 4.6 ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่คาดว่าจะรุนแรงมากที่สุดในอนาคต.....	97
ตารางที่ 4.7 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่บริษัทดำเนินธุรกิจด้านการส่งออก ไก่สดแช่แข็งกับมาตรการกีดกันทางการค้า.....	98
ตารางที่ 4.8 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่บริษัทมีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไป สหภาพยุโรปกับมาตรการกีดกันทางการค้า.....	99
ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละจำแนกตามกำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัท กับมาตรการกีดกันทางการค้า.....	100
ตารางที่ 4.10 จำนวน และร้อยละจำแนกตามสัดส่วนปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ส่งออกต่อ ปริมาณขายภายในประเทศกับมาตรการกีดกันทางการค้า.....	101
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทาง การค้าที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆ.....	102
ตารางที่ 4.12 ลำดับกลุ่มประเทศเป้าหมายที่บริษัทจะขยายตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็ง หลังจากสหภาพยุโรปนำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้	103

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	104
ตารางที่ 4.14 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ปี พ.ศ.2545 (แยกตามเดือน)..	105
ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งระหว่างปี พ.ศ.2544 / 2545.....	106
ตารางที่ 4.16 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	107
ตารางที่ 4.17 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยรายเดือนที่บริษัทขายได้ภายในประเทศ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2540-2545.....	108
ตารางที่ 4.18 ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ.....	22
ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและรายได้.....	28
ภาพที่ 2.3 ขบวนการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อส่งออกต่างประเทศ.....	31
ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการรับรองโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก.....	38
ภาพที่ 2.5 วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทอิสระ.....	42
ภาพที่ 2.6 วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทผู้เลี้ยงประกันราคาและรับจ้างเลี้ยง.....	43
ภาพที่ 2.7 วิธีการตลาดเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์เนื้อไก่.....	44
ภาพที่ 4.1 แสดงปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	104
ภาพที่ 4.2 แสดงปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ปี พ.ศ.2545 (แยกตามเดือน)	105
ภาพที่ 4.3 แสดงมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545....	107
ภาพที่ 4.4 แสดงภาวะราคาไก่เนื้อเฉลี่ยภายในประเทศระหว่างปี พ.ศ.2540-2545.....	109
ภาพที่ 4.5 แสดงราคาไก่เนื้อภายในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	109
ภาพที่ 4.6 แสดงปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545.....	110

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การเลี้ยงไก่ของสังคมไทยในอดีตกาลนั้น มีลักษณะการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ไม่ได้เลี้ยงเพื่อยึดเป็นอาชีพแต่ประการใด ทั้งนี้เพราะจำนวนประชากรมีน้อย และความอุดมสมบูรณ์ทางด้านอาหารของผลิตภัณฑ์อื่นที่มีปริมาณมากไม่ขาดแคลน ซึ่งเรียกว่าเป็นระบบการผลิตเพื่อเลี้ยงครอบครัว ต่อมาในปี 2484 คุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในขณะนั้น ได้ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่แบบอุตสาหกรรมขึ้นเป็นคนแรก โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่ไข่ได้เจริญรุ่งเรืองตลอดมาจนถึงปี 2502 ประเทศไทยมีแม่ไก่ไข่ประมาณ 1.2 ล้านตัว ผลิตไข่ได้วันละ 0.6 ล้านฟอง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 100 ล้านบาท ผลผลิตได้มากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศ ก่อให้เกิดภาวะไข่ไก่ล้นตลาด ผู้เลี้ยงไก่ไข่ประสบปัญหาการขาดทุน ไม่สามารถแบกรับต่อไปได้ จนต้องเลิกกิจการ แต่มีผู้ที่ลงทุนอีกจำนวนหลายรายไม่สามารถจะเลิกกิจการได้ จึงหันมาทดลองตลาดด้วยการเลี้ยงไก่เนื้อออกจำหน่ายแทน ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ ธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อได้เริ่มกันอย่างจริงจังเมื่อประมาณปี 2506 โดยมีการส่งพ่อแม่ไก่เนื้อพันธุ์มาตรฐานเข้ามาเลี้ยงเป็นครั้งแรก พันธุ์ไก่ที่นำเข้ามาส่วนใหญ่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นไก่พันธุ์ลูกผสม (Cross-breed) หลังจากนั้นก็มีบริษัทอาหารสัตว์ส่งพ่อแม่พันธุ์ไก่เนื้อเข้ามาเลี้ยงอีกมากมายจนกลายเป็นอุตสาหกรรมเกษตร (Agro-Industry) ที่สำคัญ และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมเชื่อมโยงเพิ่มขึ้นอีกหลายประเภท อาทิเช่น อุตสาหกรรมการผลิตลูกไก่ อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมยาสัตว์ อุตสาหกรรมโรงฆ่าและชำแหละไก่ เป็นต้น

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมไก่เนื้อเป็นธุรกิจหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย เป็นธุรกิจที่ทำรายได้จากการส่งออกมากที่สุดหมวดสินค้าปศุสัตว์ โดยมีสัดส่วนการส่งออกถึงประมาณร้อยละ 85-90 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าหมวดปศุสัตว์ทั้งหมดของประเทศ และนับว่าเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่รายใหญ่อันดับ 4 ของโลก มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 8.28 ของประเทศที่มีการส่งออกเนื้อไก่ของโลก (ตารางที่ 1.1) ไก่ที่ประเทศไทยผลิตได้ ใช้บริโภคภายในประเทศประมาณร้อยละ 65-70 ส่งออกประมาณร้อยละ 30-35 (ตารางที่ 1.2) โดยประเทศไทยส่งออกไก่สดแช่แข็งไปจำหน่ายต่าง

ประเทศเป็นครั้งแรกในปี 2516 คิดเป็นปริมาณ 163.22 ตัน มูลค่า 3.15 ล้านบาท แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 1,234.23 ตัน มูลค่า 38.53 ล้านบาทในปี 2519 ในปี 2525 เพิ่มขึ้นเป็น 33,912.71 ตัน มูลค่า 1,310.00 ล้านบาท และเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี 2534 ประเทศไทยได้มีการส่งออกไก่แปรรูปเป็นครั้งแรก นอกเหนือจากการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ทำให้ปริมาณการส่งออกโดยรวมเพิ่มสูงขึ้นถึง 167,264 ตัน มูลค่า 10,636 ล้านบาท (ตารางที่ 1.3)

ต่อมาในปี 2536 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งได้เริ่มลดลง เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับต่างประเทศได้ ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยในภูมิภาคเอเชีย คือ จีน ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่ของจีนพัฒนาค่อนข้างเร็ว ทั้งในด้านสายพันธุ์ อาหาร และเทคโนโลยีการเลี้ยง โดยจีนเป็นคู่แข่งที่สำคัญในตลาดไก่สดแช่แข็งประเภทแยกชิ้นส่วน เช่น เนื้อน่อง เนื้อหน้าอก เป็นต้น ซึ่งสามารถจำหน่ายได้ถูกกว่าไทย เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า มีค่าใช้จ่ายต่างๆที่ถูกกว่า โดยเฉพาะค่าแรงงาน รวมทั้งการที่รัฐบาลจีนให้การสนับสนุนการส่งออกโดยการยกเว้นภาษีให้กับอุตสาหกรรมไก่เนื้อ ทำให้ไทยต้องสูญเสียส่วนครองตลาด (Market Share) ในประเทศญี่ปุ่นส่วนหนึ่งให้กับจีน ทั้งนี้เพราะตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของไทยร้อยละ 60 คือประเทศญี่ปุ่น รองลงมาได้แก่เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และ สหราชอาณาจักร ในขณะที่การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดสหภาพยุโรป (European Union : EU) ก็มีส่วนครองตลาดลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยได้รับโควตาปลอดภาษีจากสหภาพยุโรปในปริมาณที่น้อยกว่าประเทศจีน และบราซิล ซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ประกอบกับไทยต้องเผชิญกับการกีดกันทางการค้า โดยการจัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษที่เรียกว่า ค่าธรรมเนียมนำเข้าเพิ่มเติม (Additional Levy) ซึ่งก็คือการจัดระบบการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของสหภาพยุโรป โดยมีการกำหนดราคานำเข้าที่เรียกว่า ราคานำเข้ามาตรฐาน (Sluice-Gate Price) หากประเทศผู้ส่งออกรายใดส่งไก่สดแช่แข็งเข้าไปขายในสหภาพยุโรปต่ำกว่าราคาดังกล่าว ประเทศผู้นำเข้า หรือสหภาพยุโรปจะจัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มขึ้น ค่าธรรมเนียมพิเศษจะมีการปรับเปลี่ยนทุก 2 เดือน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการท่วมตลาด และปกป้องเกษตรกรของสหภาพยุโรปเอง ส่งผลให้การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยถดถอยลง

ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา จากภาวะการอ่อนตัวของค่าเงินบาท ทำให้ราคาสินค้าถูกลง อันเป็นเหตุจูงใจให้มีการขยายการผลิตไก่เนื้อมากขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกไก่เนื้อของไทย ส่งผลให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะช่วงระหว่างปี 2541-2544 ที่การผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยมีการขยายตัวสูงขึ้น เพราะความต้องการบริโภคเนื้อไก่ในตลาดต่างประเทศมีการขยายตัวสูงมาก เป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากการแพร่ระบาดของ

โรควัวบ้าในสหภาพยุโรป ทำให้ประชาชนหันมาบริโภคเนื้อสัตว์ปีกทดแทนมากขึ้น กอปรกับในปี 2544 สหภาพยุโรปได้เลื่อนชั้นการส่งออกเนื้อไก่ของไทยจากเดิมที่ถูกจัดอยู่ในระดับผู้ส่งออกเกรด B เป็นเกรด A ซึ่งถือว่าเป็นการยกระดับมาตรฐานการส่งออกเนื้อไก่ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก และเป็นการประกันคุณภาพ และมาตรฐานเนื้อไก่ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลกมากขึ้น เป็นการเพิ่มช่องทางในการขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น รวมทั้งจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตที่ลดลงจากการผ่อนปรน และการยกเลิกเงื่อนไขและกฎระเบียบในการนำเข้าที่เข้มงวดบางประการ ทำให้ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ (ตารางที่ 1.4 และ 1.5) แสดงให้เห็นว่าสินค้าของไทยมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการบริโภคสูง และมีการแข่งขันค่อนข้างสูงทั้งเรื่องคุณภาพ และราคา จวบจนกระทั่งต้นปี 2545 ประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับความเข้มงวดและการเปลี่ยนแปลงของระเบียบ และมาตรการกีดกันทางการค้า เช่นปัญหามาตรฐานด้านสุขอนามัย ปัญหาเรื่องสารตกค้าง เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพยายามศึกษาถึงสภาพของปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เพื่อรักษาฐานตลาดสหภาพยุโรปไว้ให้ได้ รวมทั้งเพิ่มความพยายามในการขยายการส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ ให้มากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นการศึกษาถึงผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า ที่ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ของไทย โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ได้กำหนดขึ้นมาใช้เพื่อคุ้มครองเกษตรกรของตนเอง และสร้างข้อจำกัดต่อศักยภาพทางการค้าเนื้อไก่ของไทยในตลาดโลก เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในการพัฒนาการตลาดเนื้อไก่ของไทย โดยเฉพาะตลาดเนื้อไก่ต่างประเทศ ซึ่งไทยยังมีศักยภาพในการส่งออก อีกมาก การศึกษาถึงผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว จะกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เกษตรกร และเอกชนได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการปรับปรุงด้านประสิทธิภาพการผลิต และการตลาด เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรองรับกับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎเกณฑ์ มาตรฐาน และข้ออ้างต่างๆ ที่ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ของไทยจะนำออกมาใช้ เพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรค ให้หมดสิ้นไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศ
ไทย

2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

2.3 เพื่อเสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาตลาดการส่งออกเนื้อไก่ของไทย

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

ในอดีตประเทศไทยมีการส่งออกเนื้อไก่ไปยังกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก อาทิ ประเทศเยอรมนี เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร เป็นต้น แต่หลังจากยุโรปตะวันตกมีการรวมกลุ่มเป็นตลาดยุโรปเดี่ยว (Single Europe) และก้าวขึ้นสู่การกำหนดเป็นกลุ่มสหภาพยุโรปในปี 2536 ทำให้การส่งเนื้อไก่เข้าไปจำหน่ายในสหภาพยุโรปนั้นต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบ และบรรทัดฐานเดียวกัน สำหรับประเทศไทยในปี 2538 ทางสหภาพยุโรปอนุญาตให้เนื้อไก่ของประเทศไทยสามารถส่งเข้าไปจำหน่ายให้กับประเทศสมาชิกได้ ส่งผลให้การส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการกีดกันทางการค้ารุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะมาตรการกีดกันทางการค้าเกี่ยวกับมาตรฐานทางด้านสุขอนามัยของอาหารที่ทางสหภาพยุโรปนำออกมาใช้เพื่อคุ้มครองเกษตรกรของสหภาพยุโรปเอง ปัญหาที่เด่นชัดและส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทย คือ ช่วงปลายเดือนมีนาคม 2545 มูลเหตุของความเสียหายเกิดจากการที่ทางสหภาพยุโรปใช้เครื่องตรวจสอบสารตกค้างที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าของประเทศไทย โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน ทำให้ตรวจพบสารไนโตรฟูแรนส์ปนเปื้อนในเนื้อไก่ ซึ่งสหภาพยุโรปตรวจพบและส่งกลับสินค้าเนื้อไก่ของประเทศไทย พร้อมสั่งคุมเข้มกับมาตรการรับซื้อสินค้า และชะลอการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออก สร้างความเสียหายให้กับกลุ่มบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย และสร้างผลกระทบต่อตลาดเนื้อไก่ภายในประเทศ ทั้งนี้เพราะปริมาณเนื้อไก่เกินความต้องการของผู้บริโภค

3.1 ประเด็นปัญหาหลัก

3.1.1 การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยหรือไม่

3.1.2 การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปส่งผลกระทบโดยตรงต่อบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยหรือไม่

3.1.3 การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังประเทศคู่ค้าอื่น ๆ หรือไม่

3.2 ประเด็นปัญหารอง

การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป มีผลกระทบต่อตลาดไก่เนื้อภายในประเทศหรือไม่

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย โดยจะเน้นถึงการวิเคราะห์ตลาดไก่สดแช่แข็ง ในระดับการส่งออกไปสหภาพยุโรป

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

วิเคราะห์การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ที่ทางกองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ ระบุว่า เป็นโรงฆ่าและชำแหละที่ได้มาตรฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งมีทั้งหมด 21 โรงงาน จาก 19 บริษัท ดังนี้

1. บริษัท กรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด
2. บริษัท ฟาร์มกรุงเทพ จำกัด
3. บริษัท กรุงเทพโปรตีวีส จำกัด(มหาชน) (2 โรงงาน)
4. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด
5. บริษัท สหโปรเซสซิง จำกัด
6. บริษัท แผลมทองผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด
7. บริษัท แผลมทองโพลทรี จำกัด
8. บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด
9. บริษัท บี.ฟูดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
10. บริษัท ไก่สดเซนต์ทาโกร จำกัด
11. บริษัท ชัลเวลเลย์(ประเทศไทย)จำกัด
12. บริษัท ศรีไทย ฟูดส์ แอนด์ เบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)

13. บริษัท แกรมเบี่ยนฟู้ดส์สยาม จำกัด (2 โรงงาน)
14. บริษัท พนัสโพลทรี จำกัด
15. บริษัท จี เอฟ พี ที จำกัด(มหาชน)
16. บริษัท ยู่สูง อุตสาหกรรม จำกัด
17. บริษัท ก้าวหน้าไก่สด จำกัด
18. บริษัท ชัน ฟู้ด อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
19. บริษัท ไทยโพลทรีรี่ กรุ๊ป จำกัด (บริษัท ฉวีวรรณ อินเตอร์เนชั่นแนล ฟู้ดส์ จำกัด)¹⁴

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษามลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป คือระหว่างปี พ.ศ.2540 – 2545 ซึ่งเป็นช่วงที่ทางสหภาพยุโรปได้นำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้กับประเทศคู่ค้าอย่างรุนแรง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ไก่เนื้อ (Broiler or Meat Chicken) หมายถึง ไก่ที่อยู่ในช่วงที่เป็นไก่วัยรุ่น เป็นระยะกึ่งกลางระหว่างระยะที่เป็นลูกไก่กับไก่ที่โตเต็มวัย ดังนั้นระยะเวลาในการเลี้ยงจึงสั้นเพียง 45 - 50 วัน ได้น้ำหนักประมาณ 1.8 กิโลกรัมต่อตัว

5.2 เนื้อไก่ (Chicken Meat) หมายถึง ไก่เนื้อที่ผ่านขบวนการฆ่า และชำแหละแล้ว พร้อมทั้งจะผ่านขบวนการผลิตไก่สดแช่เย็น/แช่แข็ง หรือผ่านขบวนการแปรรูปต่อไป

5.3 ไก่สดแช่แข็ง (Frozen Chicken) หมายถึง ไก่เนื้อที่ผ่านขบวนการฆ่า และชำแหละ แยกเป็นชิ้นส่วนต่างๆ อาทิเช่น เนื้ออก(Boneless breast) เนื้อสันใน(Filler) ส่วนขา(Leg) สะโพก(Thigh) น่อง(Drumstick) ปีก(Wing) เป็นต้น อยู่ในรูปแช่แข็งที่อุณหภูมิ -18 องศาเซลเซียส

¹⁴ปัจจุบันบริษัท ฉวีวรรณ อินเตอร์เนชั่นแนล ฟู้ดส์ จำกัด เปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่ม บริษัท ไทยโพลทรีรี่ กรุ๊ป จำกัด

5.4 ไก่แปรรูป (Further Processed Chicken) หมายถึง เนื้อไก่ที่ผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นเนื้อไก่พร้อมปรุงหรือกึ่งสำเร็จรูป เช่นเนื้อไก่ชุบแป้งทอด กะหล่ำปลีห่อไก่ ปอเปี๊ยะไส้ไก่ เนื้อไก่เสียบไม้ เป็นต้น ซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 กลุ่ม คือผลิตภัณฑ์เนื้อไก่สด (Raw Chicken) ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่กึ่งสุก (Semi-Cooked Chicken) และผลิตภัณฑ์เนื้อไก่สุก (Cooked Chicken)

5.5 มาตรการกีดกันทางการค้า (Trade Barrier Measures) หมายถึง ลัทธิปกป้องหรือคุ้มครอง (Protectionism) อุตสาหกรรมหรือสินค้าภายในประเทศ ที่ประเทศต่างๆ นำออกมาใช้ การใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามีเครื่องมือที่ใช้หลายรูปแบบ ได้แก่ มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff) มาตรการกึ่งภาษีอากร (Para-tariff) มาตรการกีดกันที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff) การค้าระหว่างประเทศในอดีตได้นำเอามาตรการด้านสุขอนามัยมาใช้เนื่องจากไม่มีข้อห้ามที่จะให้รัฐบาลแต่ละประเทศกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยเรื่องการป้องกันการติดเชื้อ ความเสี่ยงจากสารตกค้าง กำหนดปริมาณที่มีได้น้อยที่สุดที่จะไม่กระทบต่อผู้บริโภค การใช้มาตรการดังกล่าวเป็นข้อจำกัดต่อศักยภาพทางการค้าในตลาดโลก

5.6 มาตรการกีดกันที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) หมายถึง กฎระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐบาลประเทศต่างๆ กำหนดขึ้น เพื่อเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของประเทศคู่ค้า หรือกำหนดขึ้นเพื่อกีดกันการนำเข้าที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ การกำหนดคุณภาพที่เกินมาตรฐานสากล หรือการเข้มงวดในการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และใช้เวลาในการตรวจสอบนานมากขึ้นจนอาจทำให้สินค้าเกิดความเสียหาย ตลอดจนการปฏิบัติด้านพิธีการศุลกากรที่ไม่เป็นธรรม

5.7 สหภาพยุโรป (European Union: EU) หมายถึง การรวมตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกตามสนธิสัญญากรุงโรมปี 2500 ประกอบด้วย 15 ประเทศ ดังนี้ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร โปรตุเกส ออสเตรีย ลักเซมเบิร์ก เดนมาร์ก ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ เบลเยียม อิตาลี ฟินแลนด์ สวีเดน สเปน และกรีซ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบถึงสภาพทั่วไปของการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย รวมทั้งของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งที่สำคัญ

6.2 ผลจากการวิเคราะห์มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป จะทำให้บริษัท ผู้ดำเนินธุรกิจในการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้กำหนดเป้าหมายการผลิตและแนวทางในการพัฒนาสินค้าให้ได้คุณภาพ และมีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด

6.3 ผลจากการศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของ สหภาพยุโรป จะทำให้ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อม และเฝ้าระวังป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อมีการเปิดการค้าเสรี

6.4 ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นประโยชน์ สำหรับการศึกษเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปได้ต่อเนื่องในอนาคต

ตารางที่ 1.1 ประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก

ประเทศ	หน่วย: พันตัน						ส่วนแบ่งการตลาด (ร้อยละ)
	2541	2542	2543	2544	2545(p)	2546(f)	
สหรัฐอเมริกา	1,978	2,080	2,231	2,521	2,208	2,472	44.49
บราซิล	594	750	893	1,241	1,245	1,325	23.85
สหภาพยุโรป	788	764	762	718	670	695	12.51
ไทย*	283	276	333	438	450	460	8.28
จีน	323	375	464	489	500	400	7.20
แคนาดา	53	47	55	69	75	80	1.44
อังกฤษ	52	45	35	33	32	32	0.58
สหรัฐอเมริกาอื่นๆ	23	19	20	20	20	20	0.36
ออสเตรเลีย	13	12	14	19	15	15	0.27
อาร์เจนตินา	6	3	5	6	10	14	0.25
อื่นๆ	91	93	56	53	109	43	0.77
รวม	4,196	4,462	4,868	5,607	5,334	5,556	100.00
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)		6.34	9.10	15.18	-4.87	4.16	เฉลี่ย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.98 ต่อปี

หมายเหตุ : (p) preliminary , (f) forecast

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการ
สัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก United States Department of Agriculture, USDA
ม.ป.ป. , * สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

ตารางที่ 1.2 การผลิต การบริโภค และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

ข้อมูล	หน่วย	2542	2543	2544	2545(p)	2546(f)
ปริมาณไก่มีชีวิต	ล้านตัว	855	884	958	978	995
ปริมาณการผลิตเนื้อไก่	พันตัน	980	1,070	1,230	1,320	1,380
ปริมาณการบริโภค	พันตัน	706	737	792	870	915
การบริโภคต่อคนต่อปี	กิโลกรัม	11.5	11.8	12.6	13.2	14.5
ปริมาณการส่งออก	พันตัน	274	333	438	450	460
มูลค่าการส่งออก	ล้านบาท	23,730	27,274	39,206	41,018	42,300
สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต	ร้อยละ	27.96	31.12	35.61	34.09	33.33

หมายเหตุ : (p) preliminary , (f) forecast

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

ตารางที่ 1.3 ปริมาณและมูลค่าเนื้อไก่ส่งออกของประเทศไทย ปี 2516-2545

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ไก่สดแช่แข็ง		ไก่แปรรูป		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
พ.ศ.						
2516	163.22	3.15	-	-	163.22	3.15
2517	442.79	16.18	-	-	442.79	16.18
2518	387.33	7.77	-	-	387.33	7.77
2519	1,234.23	38.53	-	-	1,234.23	38.53
2520	3,859.51	157.50	-	-	3,859.51	157.50
2521	9,767.46	336.25	-	-	9,767.46	336.25
2522	13,792.27	517.00	-	-	13,792.27	517.00
2523	16,915.99	661.25	-	-	16,915.99	661.25
2524	25,401.03	1,192.50	-	-	25,401.03	1,192.50
2525	33,912.71	1,310.00	-	-	33,912.71	1,310.00

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ไก่สดแช่แข็ง		ไก่แปรรูป		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2526	23,912.91	946.25	-	-	23,912.91	946.25
2527	36,864.98	1,419.75	-	-	36,864.98	1,419.75
2528	46,790.11	1,468.00	-	-	46,790.11	1,468.00
2529	71,497.11	3,121.25	-	-	71,497.11	3,121.25
2530	91,829.70	4,019.75	-	-	91,829.70	4,019.75
2531	95,853.02	4,869.75	-	-	95,853.02	4,869.75
2532	107,009.95	5,879.75	-	-	107,009.95	5,879.75
2533	136,454.42	7,589.73	-	-	136,454.42	7,589.73
2534*	164,176	10,276	3,088	360	167,264	10,636
2535*	174,829	10,399	6,922	728	181,751	11,127
2536*	157,080	8,886	9,506	1,242	166,586	10,128
2537*	152,903	9,846	15,615	1,850	168,518	11,696
2538*	149,935	9,662	26,276	3,088	176,211	12,750
2539*	137,215	9,085	31,555	3,372	168,770	12,457
2540*	151,120	10,975	41,644	4,951	192,764	15,926
2541*	220,777	17,287	62,337	8,654	283,114	25,941
2542*	213,134	14,918	62,938	8,812	276,072	23,730
2543*	245,994	15,990	86,800	11,284	332,794	27,274
2544*	320,779	23,994	117,018	15,212	437,797	39,206
2545*	339,045	24,750	127,598	16,268	466,643	41,018

ที่มา : วิจัยเศรษฐกิจการเกษตร , กอง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร **การผลิต การตลาดไก่เนื้อ**
(เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 83/2538 กรกฎาคม 2538) อ้างจาก กรมศุลกากร
ม.ป.ป.

* บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสาร
ประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

ตารางที่ 1.4 ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย

ประเทศ	ปริมาณ: ตัน														
	2541	2542	2543	2544	2545	อัตราการขยายตัว(ร้อยละ)				สัดส่วน(ร้อยละ)					
						2542	2543	2544	2545	2541	2542	2543	2544	2545	
1.ญี่ปุ่น	136,087	130,091	135,375	162,131	193,913	-4.4	4.1	19.8	19.6	61.6	61.0	55.0	50.5	57.2	
2.สหภาพยุโรป	56,881	54,139	71,755	98,686	79,370	-4.8	32.5	37.5	-19.6	25.8	25.4	29.2	30.8	23.4	
3.เกาหลีใต้	2,666	4,721	10,498	26,777	32,945	77.1	2.2 เท่า	2.6 เท่า	23.0	1.2	2.2	4.3	8.3	9.7	
4.สิงคโปร์	7,228	7,781	10,125	8,951	7,308	7.6	30.1	-11.6	-18.4	3.3	3.6	4.1	2.8	2.2	
5.ฮ่องกง	3,632	4,582	8,861	4,288	2,967	26.2	93.4	-51.6	-30.8	1.6	2.2	3.6	1.3	0.9	
6.จีน	9,490	5,513	5,194	12,172	10,642	-41.9	-5.8	2.3 เท่า	-12.6	4.3	2.6	2.1	3.8	3.1	
7.มาเลเซีย	2,898	5,320	3,408	6,612	8,176	83.6	35.9	94.0	23.7	1.3	2.5	1.4	2.1	2.4	
8.ประเทศอื่นๆ	1,895	987	778	1,162	3,724	-47.9	-21.2	49.4	3.2 เท่า	0.9	0.5	0.3	0.4	1.1	
ยอดรวม	220,777	213,134	245,994	320,779	339,045	-3.5	15.4	30.4	5.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก
สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

ตารางที่ 1.5 สัดส่วนตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทย

ประเทศ	สัดส่วนมูลค่าการส่งออก (ร้อยละ)				
	2541	2542	2543	2544	2545 (ม.ค.-ส.ค.)
1.ญี่ปุ่น	61.03	60.90	53.15	49.53	62.32
2.สหภาพยุโรป	30.02	29.45	34.70	37.82	25.38
3.อาเซียน	4.19	4.30	4.17	3.15	2.90
4.สหรัฐอเมริกา	0.02	0.08	0.03	0.01	0.00
5.อื่นๆ	4.74	5.27	7.95	9.49	9.40
ยอดรวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ: 1.ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป(EU.) ประกอบด้วย 15 ประเทศ ดังนี้ เยอรมนี

เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร โปรตุเกส ออสเตรีย ลักเซมเบิร์ก
เดนมาร์ก ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ เบลเยียม อิตาลี ฟินแลนด์ สวีเดน สเปน
และกรีซ

2.ประเทศในกลุ่มอาเซียน(ASEAN) ประกอบด้วย 10ประเทศดังนี้ ไทย ลาว

อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน พม่า เวียดนาม และ
กัมพูชา

ที่มา : ส่งเสริมการส่งออก ,กรม สำนักบริการส่งออก “ไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและแปรรูป” ม.ป.ป.
(อัดสำเนา)

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหัวข้อวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สถานการณ์การผลิต และการตลาดเนื้อไก่ของโลก
2. สถานการณ์การผลิต การตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย
3. สถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปของประเทศไทย
4. มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สถานการณ์การผลิต และการตลาดเนื้อไก่ของโลก

1.1 สถานการณ์การผลิตเนื้อไก่ของโลก

1.1.1 แหล่งผลิต

แหล่งผลิตไก่เนื้อมีการกระจายอยู่ทั่วโลก โดยอยู่ในแถบอเมริกาเหนือประมาณร้อยละ 40.96 รองลงมาเป็นประเทศในแถบเอเชียประมาณร้อยละ 21.63 ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยที่ผลิตได้ประมาณร้อยละ 2.46 กลุ่มประเทศอเมริกาใต้ร้อยละ 16.52 และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปร้อยละ 12.16 ของปริมาณผลผลิตเนื้อไก่ของโลกทั้งหมด

1.1.2 ปริมาณการผลิต

ปริมาณการผลิตเนื้อไก่ของโลกในช่วงปี 2541-2545 มีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.16 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 40,234 พันตัน ในปี 2541 เป็น 49,169 พันตัน ในปี 2545 การผลิตเนื้อไก่ในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 3.26 การผลิตเพิ่มขึ้นมากในประเทศอินเดีย ไทย บราซิล เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

ในปี 2545 ประเทศที่มีปริมาณการผลิตเนื้อไก่มากที่สุดในโลก คือประเทศสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนการผลิตมากถึงร้อยละ 29.5 ของปริมาณการผลิตเนื้อไก่ทั่วโลก รองลงมา คือ บราซิล ร้อยละ 14.3 สหภาพยุโรป ร้อยละ 13.7 จีน ร้อยละ 10.9 เม็กซิโก ร้อยละ 4.4 อินเดีย ร้อยละ 2.8 และไทย ร้อยละ 2.7 (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545(p)	อัตราการ	สัดส่วน
						ขยายตัว	การผลิต
						ปี 2545	ปี 2545
สหรัฐอเมริกา	12,525	13,367	13,703	14,033	14,519	3.5	29.5
บราซิล	4,498	5,526	5,980	6,567	7,040	7.2	14.3
สหภาพยุโรป	6,789	6,614	6,654	6,822	6,750	-1.1	13.7
จีน	3,450	4,400	5,000	5,200	5,400	3.8	10.9
เม็กซิโก	1,587	1,784	1,936	2,067	2,188	5.8	4.4
อินเดีย	710	820	1,080	1,250	1,400	12.0	2.8
ไทย*	930	980	1,070	1,230	1,320	7.3	2.7
ญี่ปุ่น	1,097	1,078	1,091	1,074	1,090	1.5	2.2
แคนาดา	798	847	877	927	945	1.9	1.9
มาเลเซีย	660	684	786	813	832	2.3	1.7
อื่นๆ	7,190	7,312	7,623	7,635	7,685	0.7	15.6
รวม	40,234	43,412	45,800	47,618	49,169	3.26	100.00
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)		7.90	5.50	3.97	3.26	เฉลี่ย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.16 ต่อปี	

หมายเหตุ : (p) preliminary

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก United States Department of Agriculture, USDA ม.ป.ป. , * สสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

1.2 สถานการณ์การตลาดเนื้อไก่ของโลก

1.2.1 ความต้องการบริโภค

การปรับโครงสร้างการผลิตของโลก จากระบบที่พึ่งพาการเกษตรมาสู่ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและบริการ ส่งผลกระทบต่อถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริโภค

ด้วย ซึ่งพบว่าปริมาณการผลิตและการบริโภคของเนื้อสุกร เนื้อโค และสัตว์ปีกของโลกมีอัตราการขยายตัวของผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่เนื้อสุกร และเนื้อสัตว์ปีกมีการขยายตัวของผลผลิตโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.7 และ 4 ตามลำดับ ในขณะที่ตลาดของเนื้อโคมีปริมาณผลผลิตลดลงในอัตราร้อยละ 1 อัตราการขยายตัวของผลผลิตเนื้อสัตว์ที่แตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคเนื้อสัตว์เกือบทั่วภูมิภาคของโลก โดยมีการบริโภคเนื้อสัตว์ปีกแทนเนื้อโคมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1) *ผลทางด้านสุขภาพ (Health Effect)* ที่เกิดจากความตื่นตระหนก และเกิดความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคเนื้อสัตว์ใหญ่ที่เรียกว่า Red Meat เช่น เนื้อโค กระบือ แล้วจะมีผลกระทบต่อภัยไข้เจ็บมากกว่าการบริโภคเนื้อสัตว์เล็ก ที่เรียกว่า White Meat โดยเฉพาะเนื้อไก่ ความเชื่อดังกล่าวได้อุบัติขึ้นในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และได้แพร่ระบาดไปทั่วภูมิภาคของโลก ส่งผลให้ประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของโลกพยายามลดหรือเลิกการบริโภคเนื้อโค และหันมาบริโภคเนื้อสัตว์ปีกแทน

2) *ผลทางด้านรายได้ (Income Effect)* ที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา (ที่เกิดขึ้นในบรรดาประเทศพัฒนาแล้ว ที่ประชากรมีรายได้ค่อนข้างสูง และมีการบริโภคอาหารประเภทเนื้อสัตว์สูง) ส่งผลให้ระดับรายได้ของประชากรโดยทั่วไปลดลง ทำให้ประชาชนต้องปรับพฤติกรรมการบริโภคใหม่ด้วยการบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นแทนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ปรากฏชัดเจนในประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

การบริโภคเนื้อไก่ของประเทศที่สำคัญของโลกในช่วงปี 2541-2545 มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.09 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 39,568 พันตัน ในปี 2541 เป็น 448,224 พันตัน ในปี 2545 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 4.04 โดยมีสหรัฐอเมริกาบริโภคมากที่สุดคือร้อยละ 25.43 รองลงมาคือ สหภาพยุโรป ร้อยละ 13.75 บราซิล ร้อยละ 11.64 และจีน ร้อยละ 11.16 (ตารางที่ 2.2)

อัตราการบริโภคเนื้อไก่เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประเทศที่สำคัญในช่วง ปี 2541-2545 มีความแตกต่างกันสูง โดยปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ของไทยอยู่ในระดับต่ำประมาณ 12 กก. ต่อคนต่อปี ขณะที่ฮ่องกงมีอัตราการบริโภคต่อคนต่อปีสูงที่สุดประมาณ 43.93 กก.ต่อคนต่อปี รองลงมาคือ คูเวต สหรัฐอเมริกา สหรัฐอาหรับฯ บราซิล มาเลเซีย ซาอุดีอาระเบีย และแคนาดา ตามลำดับ การที่ประเทศเหล่านี้มีอัตราการบริโภคเนื้อไก่สูงและมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวค่อนข้างสูง จึงทำให้ประเทศเหล่านี้เป็นตลาดเนื้อไก่ที่ใหญ่และมีศักยภาพสูง (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ของโลก

						หน่วย: พันตัน
ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545(p)	สัดส่วนการบริโภคปี 2545
สหรัฐอเมริกา	10,502	11,251	11,474	11,557	12,265	25.43
สหภาพยุโรป	6,168	6,048	6,191	6,522	6,630	13.75
บราซิล	3,904	4,776	5,087	5,326	5,615	11.64
จีน	3,554	4,616	5,194	5,184	5,380	11.16
เม็กซิโก	1,766	1,970	2,154	2,301	2,443	5.07
รัสเซีย	1,297	1,297	1,320	1,588	1,838	3.81
ญี่ปุ่น	1,697	1,742	1,772	1,797	1,815	3.76
อินเดีย	710	820	1,080	1,249	1,398	2.90
แคนาดา	794	866	891	927	944	1.96
ไทย*	655	706	737	792	870	1.80
อื่นๆ	8,521	8,808	9,019	9,109	9,026	18.72
รวม	39,568	42,900	44,919	46,352	48,224	100.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		8.42	4.71	3.19	4.04	เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.09 ต่อปี

หมายเหตุ : (p) preliminary

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด *สถิติสินค้าปศุสัตว์* 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก United States Department of Agriculture, USDA ม.ป.ป. , * สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

ตารางที่ 2.3 อัตราการบริโภคเนื้อไก่เฉลี่ยต่อคนต่อปีของโลก

(ก.ก./ คน/ ปี)

ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545(p)	เฉลี่ย
สหรัฐอเมริกา	38.3	40.7	40.7	40.8	45.2	41.14
ฮ่องกง	45.0	44.3	43.8	43.4	43.2	43.93
สหรัฐอเมริกาอื่นๆ	34.3	40.5	40.2	41.2	41.5	39.54
คูเวต	40.8	41.7	41.1	41.1	41.2	41.16
บราซิล	31.3	32.4	36.5	37.4	38.2	35.16
มาเลเซีย	31.3	32.4	36.5	37.4	38.2	35.16
ซาอุดีอาระเบีย	34.9	34.5	33.9	33.1	33.4	33.97
แคนาดา	25.8	27.9	29.0	29.5	30.5	28.54
ญี่ปุ่น	13.4	13.7	13.9	14.1	14.3	13.90
ไทย*	10.8	11.5	11.8	12.6	13.2	11.99
จีน	2.8	3.6	4.1	4.0	4.2	3.74

หมายเหตุ : (p) preliminary

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก United States Department of Agriculture, USDA ม.ป.ป. , * สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

1.2.2 การค้าเนื้อไก่ของโลก

การค้าเนื้อไก่ของโลกประกอบด้วย ประเทศผู้ซื้อและผู้ขายที่สำคัญประมาณ 40 ประเทศ ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล สหภาพยุโรป ไทย และจีน โดยประเทศสหรัฐอเมริกามีปริมาณการส่งออกเนื้อไก่มากที่สุดในโลก มีส่วนครองตลาดร้อยละ 41.39 อัตราการขยายตัวระหว่างปี 2541-2545 มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.44 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 4,196 พันตัน ในปี 2541 เป็น 5,334 พันตันในปี 2545

ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่ของโลกในช่วงปี 2541-2545 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.53 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 3,555 พันตัน ในปี 2541 เป็น 4,389 พันตัน ในปี 2545 โดยมีประเทศรัสเซียเป็นผู้นำเข้าเนื้อไก่มากที่สุดในโลก มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 27.80 รองลงมาคือ ญี่ปุ่น ร้อยละ 17.09 สหภาพยุโรป ร้อยละ 12.53 ซาอุดีอาระเบีย ร้อยละ 8.89 และ จีน ร้อยละ

8.66 โดยสหภาพยุโรป เกาหลีใต้ สหรัฐอาหรับฯ เม็กซิโก และญี่ปุ่น มีปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.58 ,14.46 , 9.76 , 8.51 , 5.63 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศจีน รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย และแคนาดา มีแนวโน้มนำเข้าเนื้อไก่น้อยลง (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545(p)	อัตราการ	ส่วนแบ่ง
						ขยายตัว	ตลาด
						ปี 2545	ปี 2545
รัสเซีย	1,020	930	943	1,281	1,220	-4.76	27.80
ญี่ปุ่น	590	667	721	710	750	5.63	17.09
สหภาพยุโรป	167	198	299	418	550	31.58	12.53
ซาอุดีอาระเบีย	287	364	348	399	390	-2.26	8.89
จีน	427	591	608	473	380	-19.66	8.66
เม็กซิโก	181	188	219	235	255	8.51	5.81
ฮ่องกง	269	391	239	234	238	1.70	5.42
สหรัฐอาหรับฯ	122	117	111	123	135	9.76	3.08
เกาหลีใต้	13	47	67	83	95	14.46	2.16
แคนาดา	55	62	69	73	72	-1.37	1.64
อื่นๆ	424	431	405	362	304	-16.02	6.92
รวม	3,555	3,986	4,029	4,391	4,389	-0.05	100.00
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)		12.12	1.08	8.98	-0.05	เฉลี่ย เพิ่มขึ้น ร้อยละ5.53 ต่อปี	

หมายเหตุ : (p) preliminary

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด สถิติสินค้าปศุสัตว์ 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก United States Department of Agriculture, USDA ม.ป.ป.

1.2.3 ศักยภาพของประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก

1) *ประเทศสหรัฐอเมริกา* มีประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ รัสเซีย ฮังการี ญี่ปุ่น เม็กซิโก และประเทศอื่นๆอีกประมาณ 30 ประเทศ การค้าของสหรัฐอเมริกากับ 4 ประเทศข้างต้น มีประมาณ 2 ใน 3 ของการค้าทั้งหมด การส่งออกเนื้อไก่ของสหรัฐอเมริกาแยกเป็น ไก่ทั้งตัวควัก เครื่องในออกแล้ว (Whole chick) และไก่แยกชิ้นส่วน (Chicken parts) สำหรับประเทศรัสเซียนำเข้าเนื้อไก่ประเภท เนื้อสะโพกและน่อง (Leg quarters) มากที่สุด

2) *ประเทศบราซิล* ส่งออกเนื้อไก่เป็นอันดับสองของโลก มีประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือประเทศในแถบตะวันออกกลางโดยเฉพาะ ซาอุดีอาระเบีย ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และอื่นๆ อีกประมาณ 20 ประเทศ ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับปริมาณการนำเข้าของญี่ปุ่น และความสามารถในการรักษา หรือเพิ่มส่วนครองตลาด รวมถึงการต่อสู้กับคู่แข่งในตลาดโลกรายใหม่โดยเฉพาะประเทศจีน และการผลิตของประเทศซาอุดีอาระเบียที่เน้นการผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือน (Self-sufficiency)

3) *ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป* โดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศสมีการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งมากที่สุด รองลงมาคือเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และเดนมาร์ก ส่วนใหญ่จำหน่ายให้ประเทศสมาชิกในกลุ่มสหภาพยุโรป ประเทศแถบตะวันออกไกล และตะวันออกกลาง เช่น ซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น

4) *ประเทศจีน* อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อของจีนมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้จีนมีศักยภาพในการส่งออก และก้าวขึ้นสู่ประเทศผู้ส่งออกไก่เนื้อ เป็นอันดับ 5 ของโลก ตลาดส่งออกหลักของจีน คือ ญี่ปุ่น ซึ่งนำเข้าเนื้อไก่จากจีนมากถึงปีละ 240,000 ตัน

2. สถานการณ์การผลิต การตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

2.1 สถานการณ์การผลิตเนื้อไก่เพื่อการส่งออก

ประเทศไทยถึงแม้ว่าจะเป็นประเทศที่ผลิตเนื้อไก่ได้ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ผลิตรายอื่นๆของโลก โดยในช่วงปี 2541-2545 ไทยสามารถผลิตเนื้อไก่ได้ประมาณ 930 – 1,320 พันตัน คิดเป็นร้อยละ 2.68 ของผลผลิตโลก แต่ไทยก็เป็นผู้ส่งออกไก่เนื้อรายใหญ่ของโลกประเทศหนึ่ง โดยปัจจุบันไทยส่งออกเนื้อไก่ชำแหละเป็นอันดับ 4 ของโลก มีส่วนครอง

ตลาดในปี 2545 ประมาณร้อยละ 8.44 ของปริมาณเนื้อไก่ชำแหละที่ซื้อขายในตลาดโลก ในขณะที่สหรัฐอเมริกาเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก มีส่วนครองตลาดร้อยละ 41.39 รองลงมา ได้แก่ บราซิล สหภาพยุโรป ไทย และจีน ตามลำดับ

ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในตลาดไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป โดยในช่วงที่การส่งออกไก่สดแช่แข็งอยู่ในภาวะถดถอย อันเนื่องมาจากปัญหาการแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกที่มีต้นทุนต่ำกว่านั้น ผู้ประกอบการได้หันไปพัฒนาสินค้าไปสู่ผลิตภัณฑ์เนื้อไก่แปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าและเป็นสินค้าที่นิยมบริโภคในแถบประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป

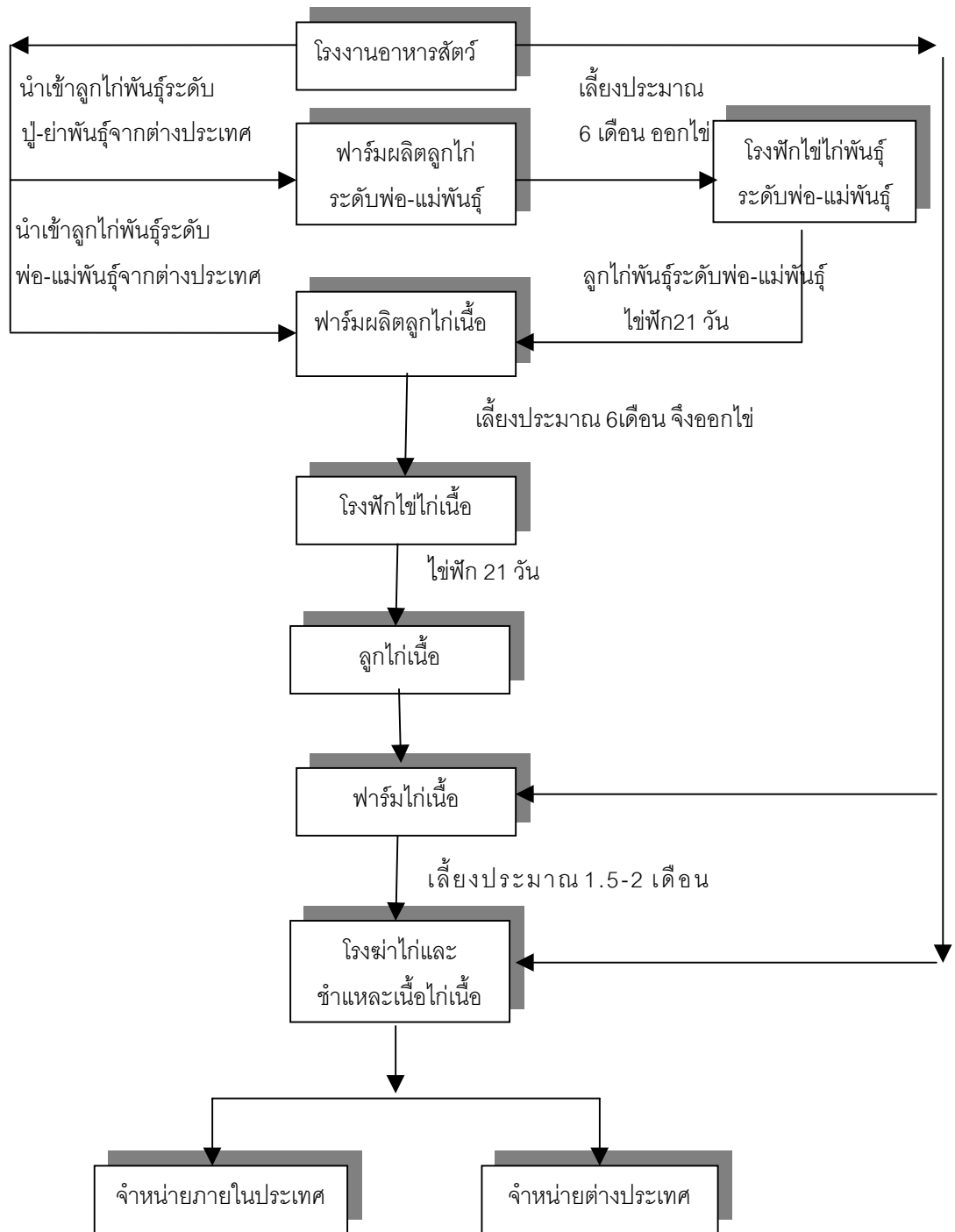
2.1.1 โครงสร้างการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย

การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยสามารถแบ่งตามขนาดและลักษณะการเลี้ยงได้ เป็น 3 ลักษณะ คือ การเลี้ยงไก่แบบพื้นบ้าน แบบกึ่งอุตสาหกรรมและแบบอุตสาหกรรม

1) การเลี้ยงแบบพื้นบ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง เช่น ไก่คู ไก่แจ้ ไก่ชน และไก่ตะเภา ไว้บริโภคเป็นอาหารในครัวเรือน และหากมีมากเกินความต้องการ ก็จะนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม

2) การเลี้ยงไก่แบบกึ่งอุตสาหกรรม เกษตรกรจะเลี้ยงไว้เป็นอาชีพเสริม ขนาดฟาร์มประมาณ 100-1,000 ตัว แหล่งการผลิตกระจายอยู่ทั่วประเทศตามแหล่งชุมชนที่มีความนิยมบริโภคไก่ประเภทนั้นๆ พันธุ์ไก่ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง ได้แก่ พันธุ์ไก่ดำ ไก่พันธุ์พื้นเมือง ลูกผสม และไก่กระທง เป็นต้น

3) การเลี้ยงไก่เนื้อแบบอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจแบบครบวงจร โดยมีบริษัทอาหารสัตว์ใหญ่ๆ เข้ามาดำเนินธุรกิจด้านการค้าพันธุ์สัตว์และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครบวงจร เช่น การดำเนินธุรกิจด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงไก่ โรงฆ่าไก่ การแปรรูปเนื้อไก่ ตลอดจนธุรกิจส่งออกเนื้อไก่แช่แข็ง กล่าวโดยสรุปโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมไก่เนื้อประกอบด้วย ธุรกิจการผลิตลูกไก่เนื้อ การผลิตไก่เนื้อ และการผลิตเนื้อไก่ (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างของอุตสาหกรรมไก่เนื้อ

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล *การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ*

และแนวโน้มนโยบาย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์

กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

2.1.2 แหล่งผลิตไก่เนื้อ

ประเทศไทยมีแหล่งเลี้ยงไก่เนื้อที่สำคัญกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่แหล่งเลี้ยงที่สำคัญส่วนใหญ่อยู่ในแถบบริเวณภาคกลางรอบๆกรุงเทพฯ เนื่องจากตลาดรับซื้อไก่เนื้อส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ และใกล้กับบริเวณที่ตั้งของโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ ทำให้เป็นการประหยัดในการขนส่งเป็นอย่างมาก โดยมีสัดส่วนการกระจายแหล่งผลิตไก่เนื้อดังนี้ ภาคกลางมีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อโดยรวมมากที่สุดของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 72.69 แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัด ชลบุรี ปราจีนบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา ระยอง นครปฐม ราชบุรี จันทบุรี ลพบุรี และอยุธยา รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 11.43 แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมา และขอนแก่น สำหรับภาคใต้และภาคเหนือมีสัดส่วนการเลี้ยงไก่เนื้อที่ใกล้เคียงกันมากคือร้อยละ 7.95 และ 7.93 ตามลำดับ แหล่งผลิตที่สำคัญของภาคใต้คือ จังหวัดสงขลา ชุมพร ปัตตานี และนครศรีธรรมราช ภาคเหนือได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และนครสวรรค์ (ตารางที่ 2.5 และ 2.6)

ตารางที่ 2.5 สถิติจำนวนไก่เนื้อ แยกตามภาคของประเทศไทย ณ วันที่ 1 มกราคม 2544

เขตภูมิภาค	จำนวนไก่เนื้อ	
	ตัว	ร้อยละ
ภาคกลาง	82,828,492	72.69
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13,028,367	11.43
ภาคใต้	9,062,113	7.95
ภาคเหนือ	9,033,369	7.93
รวม	113,952,341	100

ที่มา : เศรษฐกิจการเกษตร ,สำนักงาน ศูนย์สารสนเทศการเกษตร “จำนวนไก่เนื้อและปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย” [ออนไลน์] จาก <http://www.oae.go.th/mis/predict/br.htm>
[เข้าถึง 15 สิงหาคม 2545]

ตารางที่ 2.6 สถิติจำนวนไก่เนื้อของจังหวัดที่มีการเลี้ยงมากกว่า 2 ล้านตัว เรียงตามลำดับ
ณ วันที่ 1 มกราคม 2544

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนไก่เนื้อ(1 มกราคม 2544)	
		ตัว	ร้อยละ
1	ชลบุรี	23,461,507	20.64
2	ปราจีนบุรี	10,065,126	8.83
3	นครนายก	8,960,952	7.86
4	ฉะเชิงเทรา	8,526,384	7.48
5	ระยอง	6,728,706	5.91
6	อุบลราชธานี	5,753,942	5.05
7	นครปฐม	4,675,871	4.10
8	ราชบุรี	3,411,245	2.99
9	จันทบุรี	3,029,194	2.66
10	เชียงใหม่	2,977,615	2.61
11	ลพบุรี	2,922,315	2.56
12	อยุธยา	2,285,590	2.01
13	สงขลา	2,159,756	1.89
14	นครราชสีมา	2,067,312	1.81

ที่มา : เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน ศูนย์สารสนเทศการเกษตร “จำนวนไก่เนื้อและปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย” [ออนไลน์] จาก <http://www.oae.go.th/mis/predict/br.htm> [เข้าถึง 15 สิงหาคม 2545]

จากการสำรวจจำนวนฟาร์มผู้เลี้ยงไก่เนื้อทั่วประเทศของกรมปศุสัตว์ในปี 2543 พบว่ามีจำนวนฟาร์มทั้งสิ้น 10,476 ฟาร์ม จำนวนไก่เนื้อที่ผู้เลี้ยงนิยมทำการเลี้ยงต่อครัวเรือน คือ 2,001-5,000 ตัว ซึ่งถือเป็นการเลี้ยงไก่เนื้อในลักษณะของฟาร์ม หรือเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการค้า¹ คิดเป็นร้อยละ 45 ของขนาดฟาร์มทั้งหมด และภาคกลางมีจำนวนฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อโดยรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.71 ของจำนวนฟาร์มทั้งหมด (ตารางที่ 2.7)

¹ กรมปศุสัตว์ให้นิยามฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการค้า ไว้ว่า เป็นฟาร์มที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อตั้งแต่ 3,000 ตัวขึ้นไป

ตารางที่ 2.7 จำนวนฟาร์มไก่เนื้อ แยกตามขนาดฟาร์มเป็นรายภาค ปี 2543

ขนาดฟาร์ม(ตัว)	จำนวนฟาร์ม					
	ภาค กลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ภาคเหนือ	รวม	ร้อยละ
500-1,000	845	196	290	142	1,473	14.06
1,001-2,000	744	124	383	116	1,367	13.05
2,001-5,000	2,732	1007	553	433	4,725	45.10
มากกว่า5,000	1,829	607	187	288	2,911	27.79
รวม	6,150	1,934	1,413	979	10,476	100
ร้อยละ	58.71	18.46	13.48	9.35	100	

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล *การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพและแนวโน้มขยาย* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

2.1.3 ปริมาณการผลิต

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของไทยจะมากหรือน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น ปริมาณการนำเข้าพ่อ-แม่พันธุ์ (Parent Stock) ในปีก่อนหน้าและช่วง 6 เดือนแรกของปีนั้น ปริมาณการนำเข้าปู่-ย่าพันธุ์ (Grand Parent Stock) ในช่วง 6 เดือนหลังจากปีก่อนหน้านั้น การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมในปีนั้น สภาวะทางด้านราคาและการตลาด โดยเฉพาะราคารัสนั้นจะมีผลต่อการกำหนดปริมาณผลผลิตมากที่สุด การผลิตไก่เนื้อของไทยต้องพึ่งพาสถานต่างประเทศเป็นหลักจึงทำให้ราคาในตลาดต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในการกำหนดราคาไก่เนื้อในประเทศค่อนข้างมาก ถ้าหากตลาดต่างประเทศเกิดปัญหา ภาวะการเลี้ยง การตลาดและราคาไก่เนื้อภายในจะมีปัญหาตามไปด้วยเช่นกัน

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อในช่วงปี 2539-2544 มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.89 ต่อปี เนื่องจากการอ่อนตัวของค่าเงินบาท ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกไก่เนื้อ จึงมีเหตุให้จูงใจในการขยายการผลิตไก่เนื้อเพิ่มขึ้น ทำให้มีการผลิตไก่เนื้อเพิ่มขึ้นจาก 718 ล้านตัว ในปี 2539 เป็น 952 ล้านตัวในปี 2544 หรือประมาณ 19 ล้านตัวต่อสัปดาห์ (ตารางที่ 2.8)

ตารางที่ 2.8 ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย ปี 2539-2544

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต(ล้านตัว)
2539	718.836
2540	726.648
2541	827.986
2542	836.467
2543	890.964
2544	952.206
อัตราเพิ่มเฉลี่ย/ปี(ร้อยละ)	5.89

ที่มา : เศรษฐกิจการเกษตร ,สำนักงาน ศูนย์สารสนเทศการเกษตร “จำนวนไก่เนื้อและปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย” [ออนไลน์] จาก <http://www.oae.go.th/mis/predict/br.htm> [เข้าถึง 15 สิงหาคม 2545]

2.1.4 ประเภทการเลี้ยง

การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ประเภทการเลี้ยงอิสระ (Independent Raiser)

ผู้เลี้ยงใช้เงินทุนของตนเอง หรือกู้เงินมาลงทุนเพื่อสร้างโรงเรือน อุปกรณ์ ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายต่างๆ ส่วนการซื้อลูกไก่ อาหารและยา ผู้เลี้ยงจะซื้อจากบริษัทใดก็ได้ ในด้านการตลาดสามารถเลือกขายในตลาดต่างๆได้ สำหรับราคาที่ขายได้ขึ้นอยู่กับปริมาณไก่เนื้อที่เข้าสู่ตลาด ผู้เลี้ยงประเภทนี้จะรับภาระความเสี่ยงในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของราคาไก่เนื้อในท้องตลาด ในกรณีที่ราคาไก่เนื้อสูงผู้เลี้ยงไก่ก็จะได้กำไรมาก แต่ในช่วงที่ไก่ราคาตกต่ำผู้เลี้ยงอิสระรายย่อย และขนาดกลางประสบปัญหาการขาดทุนอาจต้องเลิกกิจการไป เหลือแต่ผู้เลี้ยงอิสระรายใหญ่ที่ยังคงสามารถประกอบกิจการได้ ในอนาคตกลุ่มผู้เลี้ยงประเภทนี้จะน้อยลง เพราะมีความเสี่ยงในการประกอบการสูง

2) ประเภทที่มีสัญญาผูกพันกับบริษัทหรือตัวแทนบริษัทขายอาหารสัตว์

(1) ประเภทประกันราคา (Contract Farming) การเลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคานี้เริ่มมีในปี 2524 ผู้เลี้ยงจะทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรกับบริษัทผู้ประกันไว้ เป็นการล่วงหน้าในเรื่องราคาซื้อขาย จำนวนไก่เนื้อ โดยเกษตรกรมีข้อผูกพันในการซื้อลูกไก่ อาหารสัตว์ และ

ยาสัตว์จากบริษัทผู้ประกันเท่านั้น ผู้เลี้ยงจะใช้เงินทุนของตนเองหรือกู้มาลงทุนในการสร้างโรงเรือน อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อแต่ละรุ่นนั้น บริษัทหรือตัวแทนจะเป็นผู้กำหนด ซึ่งทำให้ขาดอิสระในการขยายการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ แต่ผู้เลี้ยงประเภทนี้ไม่ต้องรับภาระการเลี้ยงเมื่อราคาลูกไก่หรือราคาอาหารสัตว์สูงขึ้น รวมทั้งลดความเสี่ยงทางการตลาดในกรณีที่ราคาไก่เนื้อในท้องตลาดตกต่ำ ผู้เลี้ยงมีรายได้ที่ค่อนข้างจะแน่นอน แต่จะได้รับการกำไรไม่มากเท่ากับผู้เลี้ยงอิสระในช่วงที่ไก่มีราคาสูง และจะไม่ขาดทุนหรือขาดทุนน้อยกว่าผู้เลี้ยงอิสระในช่วงที่ไก่เนื้อราคาตกต่ำมาก

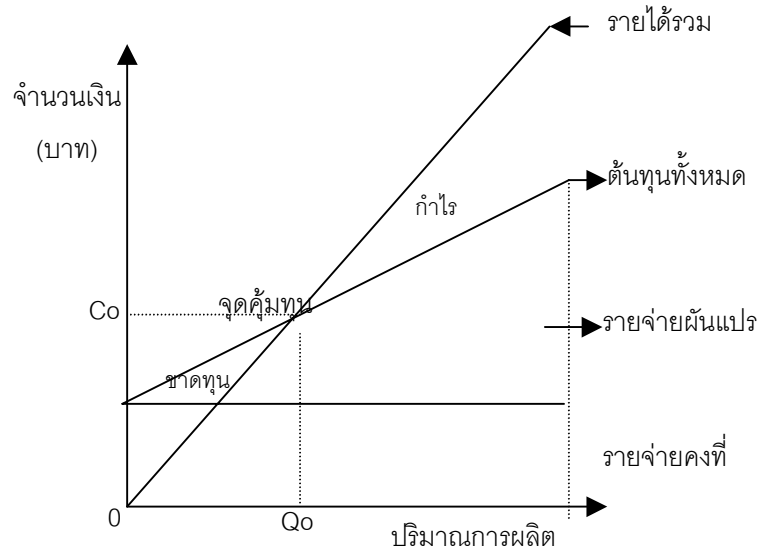
(2) *ประเภทรับจ้างเลี้ยง (Contract Raiser)* ผู้เลี้ยงจะลงทุนด้านโรงเรือน อุปกรณ์ การจ้างแรงงาน ตลอดจนค่าน้ำ ไฟฟ้า ดอกเบี้ย ส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาหารสัตว์ ลูกไก่ และยา บริษัทหรือตัวแทนเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด ตลอดจนให้คำแนะนำในด้านการจัดการและวิธีการเลี้ยงเมื่อไก่โตได้ขนาด บริษัทหรือตัวแทนจะเป็นผู้จัดขายหรือส่งโรงงานชำ ผลตอบแทนที่ผู้เลี้ยงได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนไก่ที่รอดตายและได้ขนาดน้ำหนัก โดยได้รับค่าจ้างเลี้ยงประมาณตัวละ 2 - 5 บาท (เครื่องเจริญโภคภัณฑ์,2545) หรือ 2 - 7 บาท (เครื่องเบทาโกร,2545) ผู้เลี้ยงประเภทนี้ไม่ต้องรับภาระความเสี่ยงในด้านต้นทุนการผลิตและราคาจำหน่าย โดยทั่วไปผู้เลี้ยงประเภทนี้มักจะเป็นผู้ที่เคยเลี้ยงไก่มาก่อนและประสบปัญหาขาดทุน แต่มีโรงเรือนและอุปกรณ์อยู่แล้ว จึงหันมารับจ้างเลี้ยงให้กับบริษัทหรือตัวแทนเพื่อความอยู่รอด

จากงานวิจัยภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง ของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2543:41) พบว่า การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการรับจ้างเลี้ยงหรือแบบประกันราคา เพราะผู้เลี้ยงมีความเสี่ยงด้านตลาดน้อยกว่าการเลี้ยงแบบอิสระ ทั้งนี้บริษัทผู้ว่าจ้างหรือบริษัทประกันราคามักเป็นบริษัทของผู้ประกอบการธุรกิจไก่ครบวงจร ซึ่งบริษัทลักษณะนี้มีประมาณ 17 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อเพื่อการส่งออกทั้งหมด

2.1.5 ต้นทุนการผลิต

1) *ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ* สามารถแบ่งออกได้เป็นต้นทุนคงที่ ซึ่งประกอบด้วยค่าที่ดิน ค่าเสื่อมโรงเรือน และอุปกรณ์ กับต้นทุนผันแปรซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นสัดส่วนขึ้นกับจำนวนที่ผลิตประกอบด้วยค่าพันธุ์สัตว์ ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่ายาป้องกันและรักษาโรค ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าขนส่ง ค่าอุปกรณ์ และค่าเสียโอกาส เป็นต้น ค่าใช้จ่ายที่เป็นสัดส่วนกับการผลิตมีความสำคัญมาก เช่นไก่เป็นโรค ทำให้โตช้า น้ำหนักน้อย และตายมาก ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง ต้น

ทุนสำหรับโรงเชือด โรงพัก และโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีมูลค่าการลงทุนสูงดังนั้น จึงต้องมีกำลังการผลิตประมาณร้อยละ 70-80 จึงจะคุ้มทุน

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและรายได้

ที่มา : จิโรจ ศศิปริยจันทร์ ผู้แปล *Handbooks on Poultry Diseases (ฉบับภาษาไทย)* ม.ป.ท.
ม.ป.ป.

จากภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการผลิต จำนวนไก่ที่ผลิต และผลกำไร ต้นทุนที่เป็นรายจ่ายคงที่จะขนานกับแกนนอน ต้นทุนการผลิตทั้งหมดประกอบด้วย รายจ่ายคงที่และรายจ่ายผันแปร สมมติว่าราคาขายไก่ต่อตัวเป็นราคาคงที่ ดังนั้น รายรับทั้งหมดคือ ราคาไก่ต่อตัวคูณด้วยจำนวนตัวที่ผลิต จุดคุ้มทุนคือจุดที่รายรับเท่ากับต้นทุน ซึ่ง ณ จุดนี้รายจ่ายคงที่มีมูลค่าประมาณครึ่งหนึ่งของต้นทุนการผลิต แต่ถ้าผลิตไก่เพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายผันแปรจะเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้น จะเห็นได้ว่าการเพิ่มจำนวนการผลิต ไม่ได้เพิ่มต้นทุนส่วนของค่าใช้จ่ายคงที่ ดังนั้น การเพิ่มจำนวนการผลิต จึงมีผลให้ต้นทุนต่อตัว ลดลง ซึ่งเป็นรูปแบบของระบบธุรกิจไก่เนื้อครบวงจร แต่สำหรับเกษตรกรรายย่อย จะมีข้อจำกัดเรื่องการเพิ่มปริมาณการผลิต

นิทรา อาลัยเวช (2534:14) ได้ศึกษาถึง ผลกระทบของนโยบายการนำเข้าจาก ถัวเหลือง ต่อตลาดเนื้อสัตว์ พบว่า ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อเฉลี่ยจากฟาร์มต่างๆ ตั้งแต่เริ่มเลี้ยงจนได้

ขนาดที่จะจำหน่าย (น้ำหนักประมาณ 1.82 กก.) ใช้เวลาประมาณ 8 สัปดาห์ นั้น จะประกอบด้วย ค่าอาหาร ร้อยละ 70 ค่าพันธุ์ไก่ ร้อยละ 21 และค่าใช้จ่ายอื่นๆประมาณ ร้อยละ 9

ฝ่ายวิจัย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2543:41) ได้ศึกษาถึง ภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง พบว่า ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อระหว่างผู้เลี้ยงในระบบ ประกันราคาและผู้เลี้ยงอิสระนั้น ต้นทุนการผลิตของผู้เลี้ยงแบบประกันราคาจะต่ำกว่า เนื่องจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในระบบประกันราคาสามารถซื้อปัจจัยการผลิตต่างๆได้ในราคาถูก เพราะ เป็นการซื้อกับผู้ผลิตโดยตรงซึ่งราคาจะต่ำกว่าที่จำหน่ายในท้องตลาด ต้นทุนการผลิตไก่สด ปี 2543 ประมาณ 26 บาท/กิโลกรัม ประกอบด้วยค่าลูกไก่ 8 บาท อาหารไก่ 15 บาท ค่ายา 0.8 บาท ค่าแรงงาน 1.50 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆอีก 0.7 บาท

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารบริษัทที่ทำธุรกิจไก่เนื้อครบวงจร 2 บริษัท คือ บริษัท ในเครือเจริญโภคภัณฑ์ และบริษัทในเครือเบทาโกร สามารถสรุปเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ ภายในประเทศไทย ปี 2545 โดยแยกตามประเภทวิธีการเลี้ยง (ตารางที่ 2.9)

ตารางที่ 2.9 แสดงต้นทุนการผลิตไก่เนื้อ

รายการ	ต้นทุนการผลิต (บาท/กิโลกรัม)	
	ประเภทรับจ้างเลี้ยง*	ประเภทประกันราคา**
ค่าลูกไก่	5.18	5.75
ค่าอาหาร	17.10	18.17
ค่ายาและวัคซีน	0.11	0.50
ค่าแรงงาน	2.34 (ค่าจ้างเลี้ยง)	2.00
อื่นๆ	0.94	1.00
รวม	25.67	27.42
ราคาที่เกษตรกรขายได้	28	29

หมายเหตุ : คำนวณที่ ไก่น้ำหนัก 2 กิโลกรัม FCR 1.9

ที่มา : * ผู้บริหารบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2545

** ผู้บริหารบริษัทในเครือเบทาโกร สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2545

2) โครงสร้างต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อส่งออก

จากการศึกษาวิจัย โครงการธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ครบวงจร เสนอกรมการค้าภายในของบริษัท โซซีไอ-เอคโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด (2537:14) พบว่าต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออกนั้นแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ตามขั้นตอนการผลิตดังนี้คือ

1. ต้นทุนการผลิตลูกไก่อายุ 1 วัน
2. ต้นทุนการผลิตไก่มีชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 52 วัน (น้ำหนัก 1.8 กก./ ตัว)
3. ต้นทุนการฆ่าชำแหละแปรรูปและบรรจุหีบห่อ
4. ต้นทุนการขนส่งไปต่างประเทศ
5. ต้นทุนการตลาดของประเทศคู่ค้า

ปราณี ฉัตรเชิดชัยกุล (2543:4) รายงานไว้ว่า ในช่วงระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการไทยต้องประสบปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะราคาข้าวโพดและกากถั่วเหลือง จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรงในตลาดการส่งออกระหว่างประเทศ สำหรับต้นทุนการผลิตไก่เนื้อของไทยสำหรับนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปนั้น พบว่าสูงกว่าจีนที่เป็นคู่แข่งอยู่ค่อนข้างมากโดยคิดเป็นอัตราเฉลี่ยสูงถึงกว่าร้อยละ 25 ต้นทุนการผลิตไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ค่าวัตถุดิบไก่ คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมา ได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าสาธารณูปโภค และค่าบรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 10 , 7 และ 3 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายการตลาดต่างประเทศของบริษัทในเครือเบทาโกร (2546) พบว่าต้นทุน และกำไรจากการส่งออกไก่สดแช่แข็ง แสดงดังตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10 ต้นทุน และกำไรจากการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทในเครือเบทาโกร ปี 2546

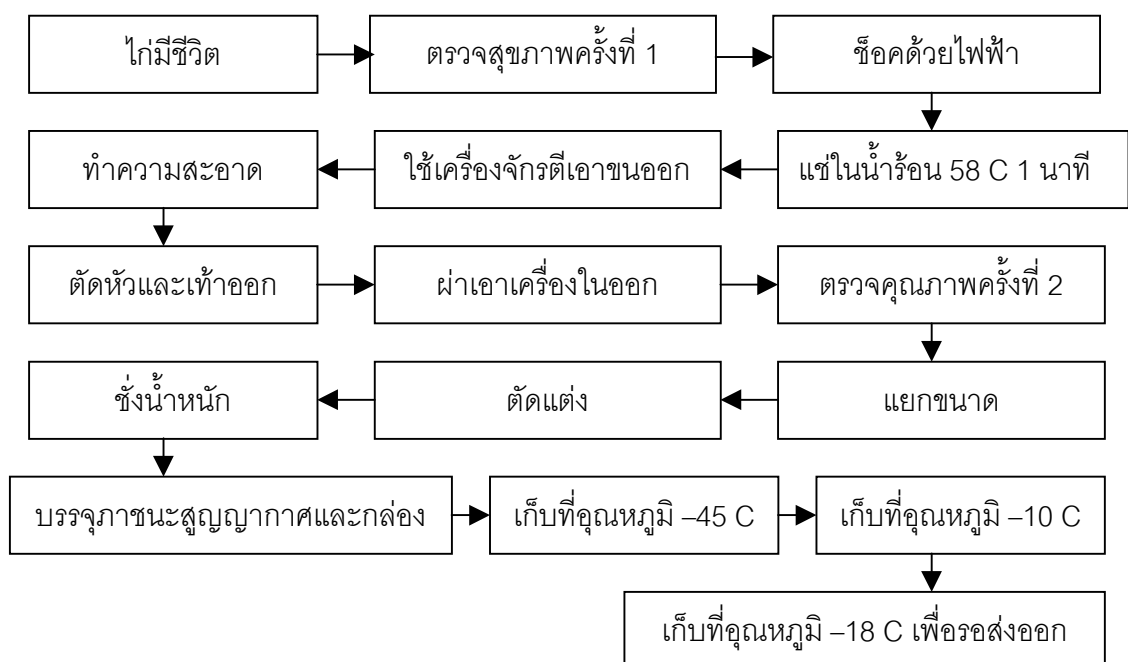
รายการ	ต้นทุนการส่งออก
ค่าเนื้อไก่แช่แข็ง	75.00
ค่าขนส่ง	5.50
ค่าดอกเบี้ย	0.60
หักเงินค้ำประกัน	-0.18
ค่าการขาย	2.00
รวมต้นทุนการส่งออก	82.92 บาท/กก. หรือ 2,005 US\$/TON

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

ชนิดเนื้อไก่ที่ส่งออก	ราคาจำหน่าย (US\$/TON)
เนื้อขาแช่แข็ง (ส่งออกร้อยละ 60 ของชนิดเนื้อไก่ที่ส่งออก)	2,800
เนื้อหน้าอกแช่แข็ง (ส่งออกร้อยละ 40 ของชนิดเนื้อไก่ที่ส่งออก)	2,200
ราคาขายเฉลี่ย	2,560
กำไร	555 US\$/TON

ที่มา : ผู้บริหารบริษัทในเครือเบทาโกร สัมภาษณ์ 6 มิถุนายน 2546

2.1.6 ขบวนการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออก

ภาพที่ 2.3 ขบวนการผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อส่งออกต่างประเทศ

ที่มา : บริษัท ไชซีไอ-เอคโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด *โครงการธุรกิจเลี้ยงสัตว์ครบวงจร*

รายงานการศึกษาวิจัย เสนอกรมการค้าภายใน ม.ป.ท. 2537

เมื่อนำไก่มีชีวิตมาถึงโรงงานแล้วก็จะตรวจสอบสภาพหาปริมาณสารตกค้างในเนื้อไก่ จากนั้นก็ช็อคด้วยไฟฟ้า เชือดคอเอาเลือดออก ส่งไปแช่ในถังน้ำร้อน 58 องศาเซลเซียส 1 นาที ใช้เครื่องตีขนออก ทำความสะอาด ตัดหัวและเท้าออก เอาเครื่องในออก ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้ง ทำความสะอาด เก็บในห้องเย็นอุณหภูมิ 7 องศาเซลเซียส ครั้งแรก ครั้งที่ 2 เก็บที่อุณหภูมิ -4 องศาเซลเซียส คัดขนาดไก่ คัดแยกชิ้นส่วน ซึ่งน้ำหนัก บรรจุภาชนะสูญญากาศ นำไปเก็บไว้ในที่อุณหภูมิ -45 องศาเซลเซียส และ -10 องศาเซลเซียส ตามลำดับ จากนั้นก็นำไปบรรจุกล่อง แล้วนำไปเก็บที่อุณหภูมิ -18 องศาเซลเซียส เพื่อเตรียมการส่งออก (ภาพที่ 2.3)

2.1.7 สัตว์ส่วนเนื้อไก่ที่ส่งออก และซากที่ขายภายในประเทศ

เมื่อนำไก่มาชำแหละ และตัดแต่งเพื่อการส่งออกแล้วจะมีการสูญเสียมาก โดยไก่ 1 ตัว จะให้สัตว์ส่วนเพื่อการส่งออกร้อยละ 52.69 แยกเป็น ขา ออกที่ถอดกระดูก ร้อยละ 41.40 เนื้อสัน ร้อยละ 2.92 ไคนปีก ร้อยละ 3.97 และ ส่วนไคนปีกที่จัดทำคล้ายรูปดอกทิวลิป (Tulip) ร้อยละ 4.40 ที่เหลือจากส่วน ส่งออกร้อยละ 47.31 ขายภายในประเทศ ประกอบด้วย เครื่องใน ร้อยละ 9.70 ไครงกระดูก ร้อยละ 21.90 ขา ร้อยละ 7.19 เลือด ร้อยละ 1.29 ขน ร้อยละ 2.35 หัว คอ มัน และเท้า ร้อยละ 4.88 โดยน้ำหนัก (ตารางที่ 2.11)

กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมโรงงาน (2541:2-2) รายงานไว้ว่าส่วนประกอบของเนื้อ น่องติดสะโพก ออกถอดกระดูก และปีก ของไก่ 1 ตัว (น้ำหนัก 1.8 กิโลกรัม) มีสัตว์ส่วนเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 52-54 นอกจากนี้ส่วนที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้เช่นเลือด ขน ไข่ ปอด ม้าม จะเอาไปแปรรูปโดยผ่านเครื่องอบในแรงดัน (Rendering) กลายเป็นขนปน เลือดปน หรือกระดูกปน สำหรับใช้เป็นอาหารสัตว์ต่อไป

ตารางที่ 2.11 สัดส่วนเนื้อไก่ที่ส่งออก และซากที่ขายภายในประเทศ

ส่วนที่ส่งออก	ร้อยละ
น่อง และอกที่ถอดกระดูก	41.40
เนื้อสัน	2.92
โคนปีก	3.97
ส่วนโคนปีกที่จัดทำคล้ายดอกทิวลิป (Tulip)	4.40
รวมส่วนที่ส่งออก	52.69
ส่วนที่เหลือขายในประเทศ	ร้อยละ
เครื่องใน	9.70
โครงกระดูก	21.90
ขาและก้น	7.19
เลือด	1.29
ขน	2.35
หัว คอ และไขมัน	4.88
รวมส่วนที่เหลือขายในประเทศ	47.31
รวมทั้งหมด	100.00

ที่มา : บริษัท โซซิโอ-เอคโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด **โครงการธุรกิจเลี้ยงสัตว์ครบวงจร**
 รายงานการศึกษาวิจัย เสนอกรมการค้าภายใน ม.ป.ท. 2537 อ้างจาก
 ประกิจ จงวัฒนากุล 2536

กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์ (2539:13) ได้รายงานไว้ว่า ไก่เนื้อเมื่อฆ่าและชำแหละแล้ว ชิ้นส่วนที่มีบทบาทที่จะใช้เป็นผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่และหลายรูปแบบคือ เนื้อสันใน (Fillet) ปีกเต็ม (Whole Wings) น่องติดสะโพก (Bone in Legs) และเนื้อหน้าอก (Breast Meat) ซึ่งเท่ากับร้อยละ 50.15 ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลของฝ่ายการตลาด บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด (2545) ที่รายงานถึงสัดส่วนการผลิตที่ได้จากการฆ่าและชำแหละไก่เนื้อไว้ ดังแสดงในตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 สัดส่วนการผลิตที่ได้จากการฆ่าและชำแหละไก่

ส่วนต่างๆที่ได้จากการชำแหละ	สัดส่วนของผลผลิตจากการชำแหละไก่ (ร้อยละ)	
	กรมปศุสัตว์ ¹	บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด ²
1.เนื้อสันใน(Fillet)	2.75	3.00
2.ปีกเต็ม(Whole Wings)	8.10	8.50
3.น่องติดสะโพก(Bone in Legs)	26.00	25.00
4.เนื้อหน้าอก(Breast Meat)	13.30	16.00
รวมส่วนที่ส่งออก	50.15	52.5
1.เครื่องใน	7.00	6.50
2.คอ(Neck)	2.10	-
3.หนังคอ(Neck skin)	1.70	-
4.โครง	-	19.50
5.เลือด(Bloods)	4.00	2.45
6.ขน(Feather)	6.60	9.00
7.ขา(Legs)	5.00	2.90
8.หัว(Head)	2.80	2.50
9.ลำไส้(Intestine)	5.00	4.80
10.ปอด(lungs)	1.00	-
11.กระเพาะ	-	0.60
12.มัน	-	1.20
13.อื่นๆ	15.65	-
รวมส่วนที่เหลือขายในประเทศ	50.85	49.45
รวมทั้งหมด	101*	101.95*

หมายเหตุ : * ที่เกิน ร้อยละ 100 เกิดจากการแช่ไก่ในน้ำเย็นเพื่อลดอุณหภูมิ ให้เหลือ 4 องศา
ประมาณ 40 นาที

ที่มา : ¹ธานี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ
และแนวโน้มขยาย** กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์
กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

²ฝ่ายการตลาด บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด 2545 (ัดสำเนา)

2.1.8 ลักษณะผลิตภัณฑ์ของไก่สดแช่แข็งที่ประเทศไทยส่งออกต่างประเทศ

ไก่สดแช่แข็ง (Frozen Chicken) ส่งออกภายใต้พิกัด H.S.0207110 , 0207120 , 0207130 และ 0207140 โดยจะใช้ไก่ทั้งตัวมาชำแหละเป็นชิ้นส่วน ได้แก่ หัว คอ ขา น่อง สะโพก ปีก ออก และเครื่องใน แต่ส่วนใหญ่ที่ไทยส่งออก จะเป็นเนื้อไก่ถอดกระดูกที่มาจาก ส่วนของสะโพก และอก

กัณฑ์ จิตต์ตั้งสมบูรณ์ (2543:2-3) รายงานไว้ว่า ไก่สดแช่แข็งที่ผลิตขึ้นเพื่อจำหน่ายในต่างประเทศต้องเป็นไก่ที่มีคุณภาพดี โดยมากแยกเป็นชิ้นส่วนต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1) ไก่ทั้งตัว มีหลายรูปแบบ ได้แก่

- (1) WHOLE CHICKEN ไก่ทั้งตัวยังมีได้ควักเครื่องในออก
- (2) WHOLE CHICK ไก่ทั้งตัวควักเครื่องในออกแล้ว
- (3) GRILLER ไก่ทั้งตัวตัดคอ ขา และควักเครื่องในออก
- (4) WHOLE DEBONE CHICK ไก่ทั้งตัวที่ตัดคอ ขา ควักเครื่องในออก และผ่าหลัง
- (5) 9 PIECES CUT ชำแหละออกเป็น 9 ชิ้น

2) เนื้อหน้าอก ชำแหละออกเป็นรูปแบบต่างๆได้แก่

- (1) SKINLESS BONELESS BREAST FATLESS เนื้อหน้าอกถอดกระดูกหนัง และไขมันออก
- (2) BONELESS BREAST เนื้อหน้าอกถอดกระดูก
- (3) BONE IN BREAST เนื้อหน้าอกติดกระดูกและหนัง
- (4) BONELESS BREAST BLOCK OPEN เนื้อหน้าอกถอดกระดูกชำแหละเป็นรูปสี่เหลี่ยม
- (5) BONELESS BREAST KIRIMI เนื้อหน้าอกถอดกระดูกชำแหละ ออกเป็น 5 ชิ้น
- (6) BONELESS BREAST SKINLESS KIRIMI เนื้อหน้าอกถอดกระดูกไม่ติดหนังชำแหละออกเป็น 6 ชิ้น
- (7) FILLET WITHOUT TENDON เนื้อหน้าอกสันในไม่ติดเอ็น
- (8) FILLET(SASAMI) เนื้อหน้าอกสันในติดเอ็น

3) เนื้อปีก ชำแหละออกเป็นลักษณะต่างๆได้แก่

- (1) WHOLE WING เนื้อปีกทั้งหมด

- (2) WING STICK เนื้อปีกส่วนบนติดกระดูก
  - (3) TWO JOINT WING เนื้อปีก 2 ส่วนปลายติดกระดูก
  - (4) WING STICK 2 SLITS เนื้อปีกส่วนบนชำแหละกลางติดกระดูก
  - (5) MIDDLE WING HALF-CUT เนื้อปีกส่วนกลาง ผ่าครึ่งติดกระดูก
  - (6) MIDDLE WING เนื้อปีกส่วนกลาง
  - (7) BONELESS BREAST WITH WING STICK เนื้อปีกส่วนบนติดหน้าอก ถอดกระดูก
  - (8) WING TULIP เนื้อปีกส่วนกลางชำแหละเป็นรูปดอกทิวลิปติดกระดูก
- 4) เนื้อสะโพกและน่อง มีลักษณะต่างๆ ได้แก่
- (1) BONE IN LEG เนื้อสะโพกและน่องติดกระดูก
  - (2) DRUMSTICK & THIGH เนื้อสะโพกและน่องแยกกันติดกระดูก
  - (3) DRUMSTICK & THIGH 2 SLIT เนื้อสะโพกและน่องแยกกันชำแหละ แยกเนื้อเห็นกระดูก
  - (4) BONE IN LEG 4 SLITS เนื้อสะโพกและน่องติดกันชำแหละแยกเนื้อเห็นกระดูก
  - (5) BONELESS LEG KIRIMI เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูก ชำแหละ แยกเป็น 6 ชิ้น
  - (6) BONELESS LEG SKINLESS เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูกไม่ติดหนัง
  - (7) BONELESS LEG เนื้อสะโพกและน่องถอดกระดูก
  - (8) CHICKEN FEET “ c” เท้าไก่

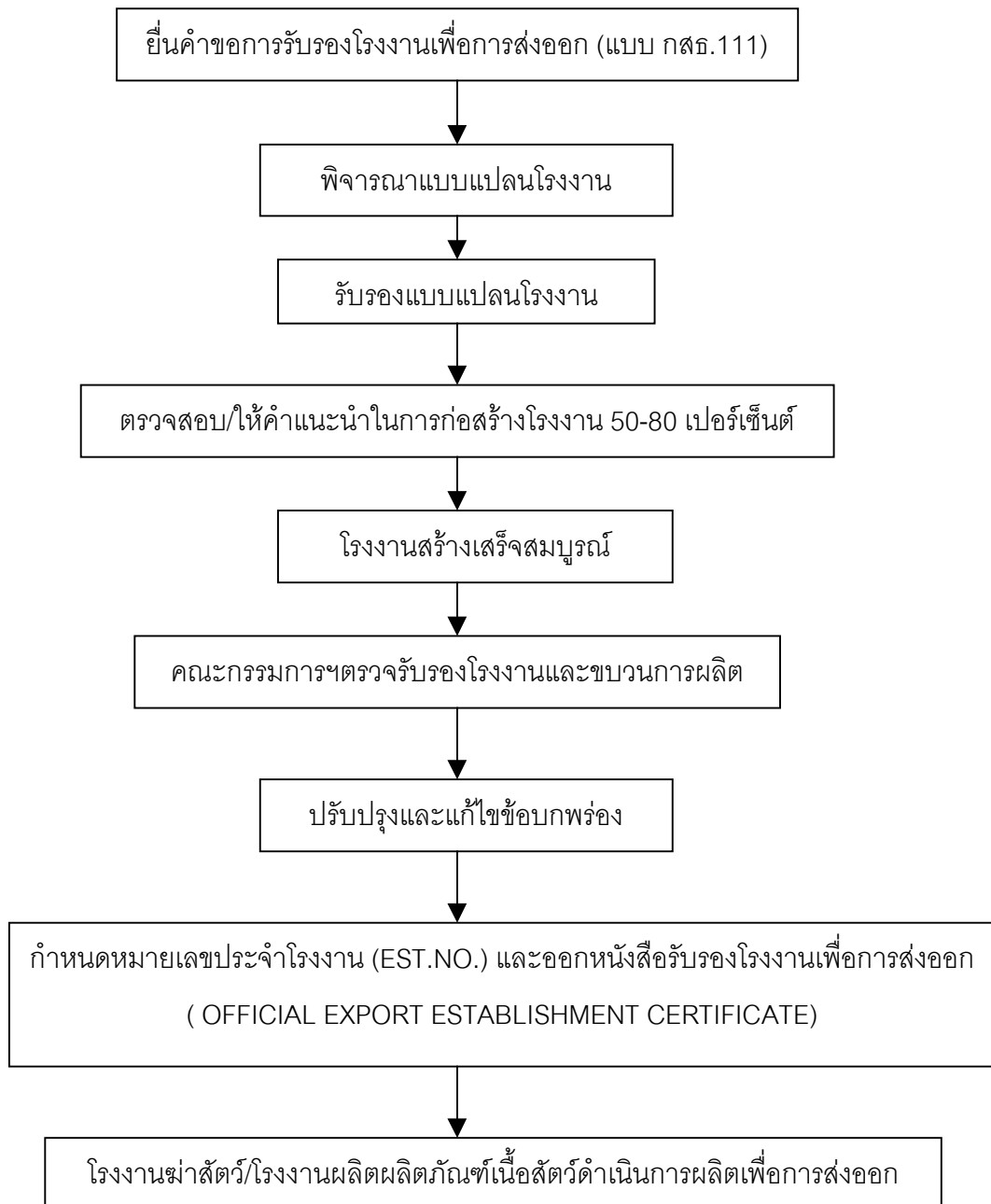
2.1.9 บริษัทผู้ผลิตและส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

ไก่เนื้อที่ผลิตได้ทั้งหมดจะต้องส่งโรงเชือด เพื่อชำแหละหรือแปรรูปและจัดจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ไก่เนื้อที่เลี้ยงโดยผู้เลี้ยงอิสระ มักจะส่งจำหน่ายยังโรงเชือดไก่อรายย่อย ทั้งที่อยู่ตามหัวเมืองต่างๆและในเขตกรุงเทพฯ โดยโรงเชือดรายย่อยในเมืองหลักในต่างจังหวัดจะทำการฆ่าและชำแหละไก่และทำการจำหน่ายในจังหวัดนั้นๆรวมถึงบริเวณใกล้เคียง ปริมาณไก่ที่เชือดประมาณ 20-500 ตัว/ราย ซึ่งปริมาณไก่ที่เชือดมักไม่เพียงพอกับความต้องการในท้องถิ่นจึง

ต้องอาศัยเนื้อไก่จากโรงงานสมทบ สำหรับโรงเชือดรายย่อยที่อยู่กรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเชือดขนาดใหญ่ มีรถออกไปรับซื้อไก่จากฟาร์มต่างๆ ปริมาณไก่ที่เชือดต่อวันประมาณ 2,000-4,000 ตัวต่อราย ไก่ที่เชือดจะส่งจำหน่ายในเขตกรุงเทพฯ ส่วนเนื้อไก่ติดกระดูกหรือโครงกระดูกบางส่วนส่งไปขายยังต่างจังหวัด

ไก่เนื้อที่ถูกเลี้ยงโดยมีการประกันราคา หรือรับจ้างเลี้ยงนั้น จะถูกส่งเข้าโรงเชือดขนาดใหญ่ของผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อครบวงจร ตั้งแต่การเชือด การชำแหละ และการแปรรูปเป็นเนื้อไก่กึ่งสำเร็จรูปต่างๆ โรงงานฆ่าชำแหละเหล่านี้ต้องทันสมัย และได้มาตรฐานสากลต่างๆ เช่น GMP HACCP ISO และ CODEX จึงจะทำให้เนื้อไก่ที่ผลิตมีคุณภาพดี และเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เพื่อการส่งออกของประเทศไทยรายแรก คือ บริษัทกรุงเทพค้ำสัตว์ จำกัด ซึ่งเป็นโรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ที่กรมปศุสัตว์ รับรองว่าเป็นโรงฆ่าที่ทันสมัย มีอุปกรณ์การฆ่าและวิธีการฆ่าถูกต้องสะอาดถูกสุขลักษณะตามหลักวิชาการและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ

ในปัจจุบัน โรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ เพื่อการส่งออกของประเทศไทย ที่กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์รับรองว่าเป็นโรงฆ่าสัตว์ และเป็นโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก ซึ่งมีขั้นตอนของการรับรองโรงงานดังกล่าวดังภาพที่ 2.4 มีอุปกรณ์การฆ่าและวิธีการฆ่าถูกต้องสะอาดถูกสุขลักษณะตามหลักวิชาการและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 21 โรงงาน ซึ่งมีกำลังการผลิตเป็นน้ำหนักต่อสปีดาร์ดังตารางที่ 2.13 และสัดส่วนของกำลังการผลิตไก่เนื้อรายใหญ่ของประเทศไทยดังแสดงในตารางที่ 2.14

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการรับรองโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก

ที่มา : ปศุสัตว์ ,กรม กองสัตวแพทยสาธารณสุข “ขั้นตอนการรับรองโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก” [ออนไลน์] จาก

http://www.geocities.com/visldd/step_ot_approved.htm. [เข้าถึง 15 ธันวาคม 2545]

ตารางที่ 2.13 แสดงปริมาณกำลังการผลิตของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่

ลำดับ	บริษัท	จำนวนวัน ผลิต วัน/สัปดาห์	ปี 2545 CAPACITY (ตัว/วัน)	ปี 2545 CAPACITY (กก./สัปดาห์)
1	บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส์ จำกัด(มหาชน) (2 โรงงาน)	6	260,000	1,092,000
2	บริษัท กรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด	6	180,000	756,000
3	บริษัท ฟาร์มกรุงเทพ จำกัด	6	50,000	210,000
4	บริษัท สหโปรเซสซิ่ง จำกัด	6	230,000	966,000
5	บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	6	85,000	357,000
6	บริษัท บี.ฟู๊ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	6	163,000	684,000
7	บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด	6	110,000	462,000
8	บริษัท ซัลเวลเลย์(ประเทศไทย)จำกัด	6	210,000	882,000
9	บริษัท แหลมทองโพลทรี จำกัด	6	120,000	504,000
10	บริษัท แหลมทองผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด	6	68,000	285,000
11	บริษัท จี เอฟ พี ที จำกัด(มหาชน)	7	130,000	637,000
12	บริษัท แกรมเบี่ยนฟู๊ดส์สยาม จำกัด (ลำลูกกา)	6	65,000	273,000
13	บริษัท แกรมเบี่ยนฟู๊ดส์สยาม จำกัด (องครักษ์)	6	65,000	273,000
14	บริษัท ชัน ฟู๊ด อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	6	100,000	420,000
15	บริษัท ไก่สดเซนต์ทาโกร จำกัด	6	80,000	336,000
16	บริษัท พันธุ์โพลทรี จำกัด	6	85,000	357,000
17	บริษัท ยูสูง อุตสาหกรรม จำกัด	6	60,000	252,000
18	บริษัท ก้าวหน้าไก่สด จำกัด	6	35,000	147,000
19	บริษัท ศรีไทย ฟู๊ดส์ แอนด์ เบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	6	35,000	147,000
20	บริษัท ฉวีวรรณ อินเตอร์เนชั่นแนล ฟู๊ดส์ จำกัด	6	30,000	126,000
รวม			2,161,000	9,167,200

ที่มา : ฝ่ายการตลาด บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด (เอกสารประกอบการประชุม 2 มิถุนายน

2545)

ตารางที่ 2.14 สัดส่วนกำลังการผลิตเนื้อไก่รายใหญ่ของประเทศไทย

กลุ่มบริษัท	กำลังการผลิต (กก./สัปดาห์)	ส่วนแบ่งการตลาด (ร้อยละ)
เครือเจริญโภคภัณฑ์	2,058,000	22.45
เครือสหพัฒน์	1,323,000	14.43
เครือเบทาโกร	1,146,600	12.51
บริษัท ซัลเวลเลย์(ประเทศไทย) จำกัด	882,000	9.62
เครือแหลมทองสหการ	789,600	8.61
โรงฆ่าชำแหละอื่นๆ	2,968,000	32.38
รวม	9,167,200	100.00

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 2.13

2.2 สถานการณ์ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

ตลาดเนื้อไก่ของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ตลาด คือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ธุรกิจไก่เนื้อในปัจจุบันดำเนินการโดย บริษัทประมาณ 19 บริษัทในลักษณะ Circular Integration กล่าวคือมีการประกอบธุรกิจในลักษณะ Vertical Integration และ Horizontal Integration โดยมีธุรกิจการผลิตและรับซื้อพืชอาหารสัตว์ การผลิตอาหารสำเร็จรูป การผลิตและจำหน่ายเวชภัณฑ์ไก่ มีฟาร์มลูกไก่และฟาร์มไก่เนื้อของตนเอง มีโรงฆ่าไก่ มีตลาดขายส่งและขายปลีกไก่ชำแหละ มีธุรกิจส่งออกเนื้อไก่แช่เย็น มีการแปรรูปเนื้อไก่เป็นผลิตภัณฑ์หลายชนิดเพื่อจำหน่ายตลาดภายในและต่างประเทศ

2.2.1 โครงสร้างตลาดภายในประเทศ

ตลาดภายในประเทศแบ่งเป็นตลาดกรุงเทพฯ และตลาดต่างจังหวัด ตลาดกรุงเทพฯบริโภคเนื้อไก่จากแหล่งผลิตใหญ่ๆ 2 แหล่ง คือ จากโรงฆ่าและชำแหละไก่ของบริษัทอาหารสัตว์กับตลาดคลองเตยหรือตลาดเยาวราช ซึ่งเป็นตลาดกลางรายย่อยของพ่อค้าขายส่งไก่ชำแหละกรุงเทพฯสำหรับตลาดต่างจังหวัดส่วนหนึ่งบริโภคเนื้อไก่จากพ่อค้าขายปลีกไก่ชำแหละท้องถิ่น และอีกส่วนหนึ่งจากพ่อค้าขายส่งไก่ชำแหละต่างจังหวัด ซึ่งซื้อไก่จากโรงฆ่าและชำแหละไก่ทางบริษัทอาหารสัตว์

ลักษณะการจำหน่ายไก่ชำแหละในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ไก่สดทั้งตัวไม่แยกเครื่องใน(ไก่กลม) ไก่สดทั้งตัวแยกเครื่องใน และไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนได้แก่ หัว คอ ขา น่อง ปีก ออก และเครื่องใน นอกจากการบริโภคในรูปของเนื้อชำแหละแล้ว บริษัทเอกชน ยังได้แปรรูปเนื้อไก่เป็นผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายอีกหลายชนิด เช่น ไส้กรอก ลูกชิ้น แฮม เป็นต้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2538:38) รายงานไว้ว่า ในตลาดทั่วไปของไก่เนื้อภายในประเทศ สามารถแบ่งประเภทของพ่อค้ากับธุรกิจออกได้ 6 ประเภทดังนี้

1. **พ่อค้ารวบรวมไก่เนื้อ** หมายถึง พ่อค้าประเภทต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ซื้อไก่มีชีวิตจากเกษตรกรโดยตรง แล้วขายไปยังพ่อค้าอื่น ๆ ต่อไป
2. **พ่อค้าขายส่งชำแหละ** หมายถึง พ่อค้าประเภทต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ซื้อไก่มีชีวิตจากเกษตรกรหรือพ่อค้ารวบรวม เพื่อนำมาชำแหละแล้วขายไปยังพ่อค้าปลีกต่อไป
3. **พ่อค้าขายปลีกชำแหละ** หมายถึง พ่อค้าประเภทต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ซื้อไก่มีชีวิตจากเกษตรกร หรือพ่อค้ารวบรวม เพื่อนำมาชำแหละหรือซื้อไก่ชำแหละจากพ่อค้าขายส่งชำแหละแล้วขายให้แก่ผู้บริโภคต่อไป
4. **พ่อค้ากรุงเทพฯ** หมายถึง พ่อค้าประเภทต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ซื้อไก่มีชีวิตจากเกษตรกร หรือพ่อค้ารวบรวม เพื่อนำมาชำแหละแล้วขายไปยังพ่อค้าส่งและปลีกต่อไป
5. **เอเยนต์บริษัทอาหาร** ทำหน้าที่จำหน่ายอาหารสัตว์ พันธุ์ไก่และยาให้ผู้เลี้ยงทั่วไป และเป็นตัวกลางในการตกลงระหว่างผู้เลี้ยงแบบประกันราคากับบริษัทอาหารสัตว์ ตัวแทนดังกล่าวจะขายอาหาร พันธุ์ไก่ และยาให้แก่ผู้เลี้ยงในรูปแบบเงินเชื่อ เมื่อถึงกำหนดการขายไก่ตัวแทนขายอาหารจะต้องรับรู้ เพราะจะต้องหักเงินที่ผู้เลี้ยงเป็นหนี้ไว้
6. **บริษัทอาหารสัตว์** ทำหน้าที่ขายอาหารสัตว์ พันธุ์ไก่ และยารักษาโรคให้แก่ผู้เลี้ยงประเภทต่าง ๆ และรับซื้อไก่จากผู้เลี้ยงทั้งโดยตรงและโดยผ่านตัวแทนขายอาหารสัตว์ นอกจากนี้บริษัทยังเข้าไปช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่ผู้เลี้ยงตามโครงการจ้างเลี้ยงของบริษัท โครงการนี้ให้ความช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มต้นเลี้ยงจนกระทั่งนำไก่ออกสู่ตลาด

1) **วิธีการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศ**

วิธีการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

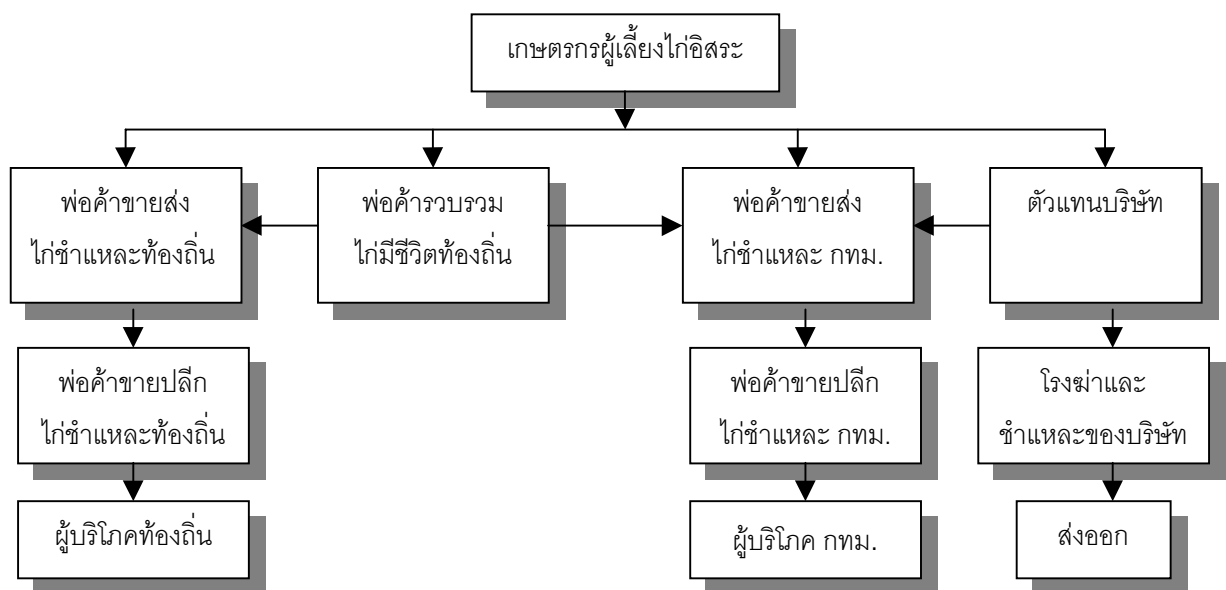
- (1) **วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทอิสระ** เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทอิสระ จะขายไก่มีชีวิตให้แก่พ่อค้ารวบรวมไก่มีชีวิตในท้องถิ่น หรือพ่อค้าขายส่งไก่มีชีวิตในท้องถิ่น หรือพ่อค้าขายส่งในกรุงเทพฯ หรือตัวแทนบริษัท

พ่อค้ารวบรวมไถ่มีชีวิตในท้องถิ่น เมื่อรวบรวมไถ่มีชีวิตจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไถ่เนื้อแบบอิสระได้แล้ว จะขายไถ่มีชีวิตให้แก่พ่อค้าขายส่งในท้องถิ่นหรือพ่อค้าขายส่งในกรุงเทพฯ

เมื่อพ่อค้าขายส่งในท้องถิ่นซื้อไถ่จากพ่อค้ารวบรวมแล้ว จะนำไถ่มีชีวิตไปฆ่าแล้วขายให้แก่พ่อค้าขายปลีกไถ่ในท้องถิ่นเพื่อส่งขายยังผู้บริโภคในท้องถิ่นต่อไป

ส่วนพ่อค้าขายส่งไถ่มีชีวิตในกรุงเทพฯ เมื่อซื้อไถ่มีชีวิตจากพ่อค้ารวบรวมแล้ว จะนำไถ่มีชีวิตไปฆ่าที่ตลาดคลองตัน หรือตลาดอื่นๆในกรุงเทพฯ แล้วส่งขายให้แก่พ่อค้าขายปลีกในกรุงเทพฯ ตามตลาดสดต่างๆเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในกรุงเทพฯต่อไป

สำหรับตัวแทนบริษัทนั้นเมื่อซื้อไถ่จากเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระแล้วจะส่งไถ่มีชีวิตขายให้กับพ่อค้าขายส่งไถ่ชำแหละกรุงเทพฯ และส่งให้แก่โรงฆ่าสัตว์และชำแหละไถ่ของบริษัทเพื่อส่งออกยังตลาดต่างประเทศต่อไป (ภาพที่ 2.5)

ภาพที่ 2.5 วิธีการตลาดไถ่เนื้อประเภทอิสระ

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไถ่เนื้อ : สถานภาพ**

และแนวโน้มขยาย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

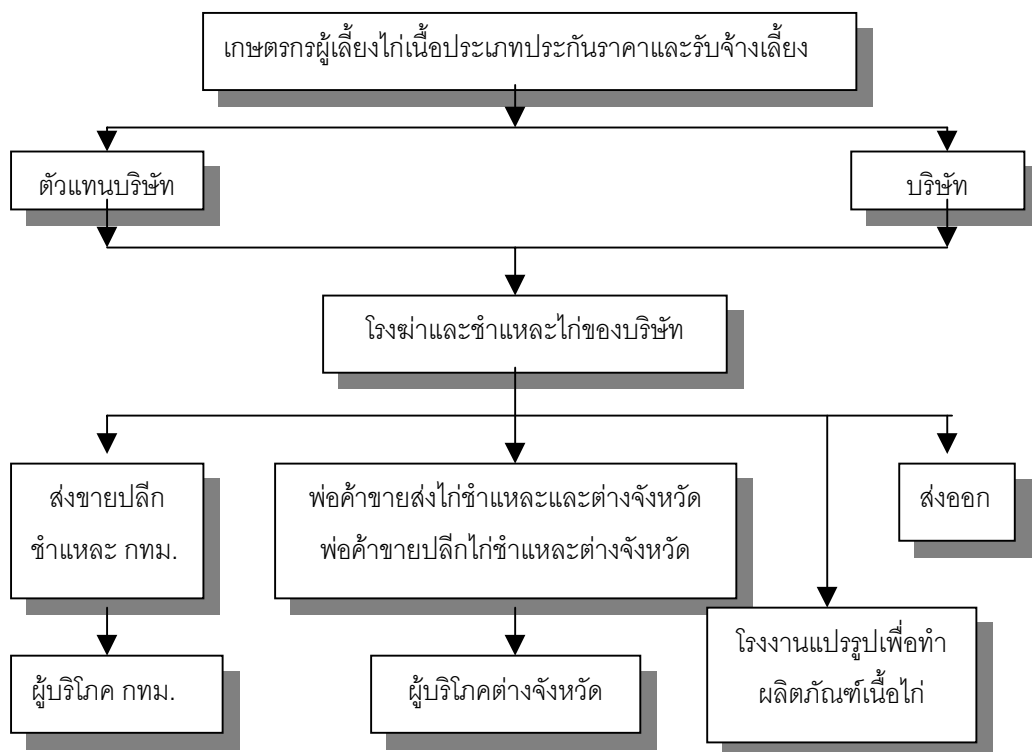
2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์

กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

(2) วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทมีสัญญาผูกพัน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ

ประเภทมีสัญญาผูกพัน แบ่งออกเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันราคา และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทรับจ้างเลี้ยง เกษตรกรทั้ง 2 ประเภทนี้ จะส่งไก่มีชีวิตให้แก่ตัวแทนบริษัทอาหารสัตว์ และบริษัทอาหารสัตว์

เมื่อตัวแทนบริษัท และบริษัทฯ ซื้อไก่มีชีวิตจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันและรับจ้างเลี้ยงมาแล้วจะส่งไก่มีชีวิตให้แก่โรงฆ่า และชำแหละไก่ของบริษัท เพื่อฆ่าและชำแหละเป็นชิ้นส่วนต่างๆตามความต้องการของตลาดต่างประเทศส่วนหนึ่ง สำหรับอีกส่วนหนึ่งจะรวบรวมชิ้นส่วนไก่ที่ไม่สามารถส่งขายตลาดต่างประเทศได้ และไก่สดทั้งตัวที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดต่างประเทศขายให้แก่พ่อค้าขายปลีกกรุงเทพฯ เพื่อส่งขายไปยังผู้บริโภคกรุงเทพฯต่อไป ส่วนหนึ่งส่งเข้าโรงงานแปรรูปเพื่อทำผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ และอีกส่วนจะขายให้พ่อค้าขายส่งหรือพ่อค้าขายปลีกต่างจังหวัดด้วย (ภาพที่ 2.6)

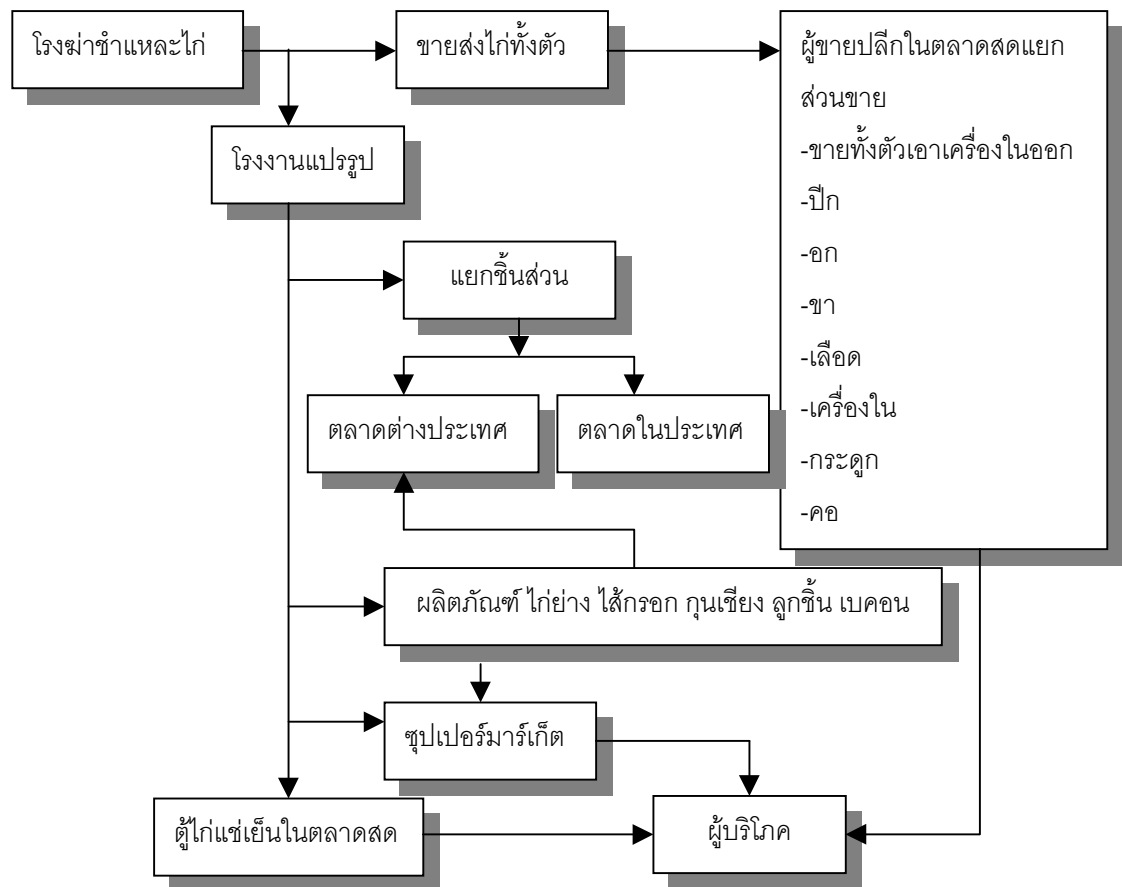

ภาพที่ 2.6 วิธีการตลาดไก่เนื้อประเภทผู้เลี้ยงประกันราคาและรับจ้างเลี้ยง

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ และแนวโน้มขยาย** กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

2) วิธีการตลาดเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์เนื้อไก่

ไก่เนื้อที่ผ่านเข้าโรงฆ่าและชำแหละแล้วจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ขายส่ง ทั้งตัวหลังจากถอนขนแล้วเท่านั้น โดยไม่มีการเอาเครื่องในออก ผู้ค้าส่งก็จะส่งต่อไปให้ผู้ค้าปลีกในตลาดสด ผู้ค้าปลีกก็จะเอาเครื่องในออก ขายทั้งตัวส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็จะแยกออกเป็น อก สัน ปีก เครื่องใน เลือด กระดูก คอ ขา น่อง และเท้า เพื่อขายให้ผู้บริโภค อีกส่วนหนึ่งจะเข้าฝ่ายแปรรูปของโรงงานทำการชำแหละแยกชิ้นส่วน เพื่อส่งขายต่างประเทศเป็นเนื้อไก่สดแช่แข็ง อีกส่วนหนึ่งจะแยกชิ้นส่วนเพื่อส่งซูเปอร์มาร์เก็ต และตู้ไก่แช่เย็นในตลาดสด อีกส่วนหนึ่งก็จะส่งเข้ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อีกหลายชนิด เช่น ไส้กรอก ลูกชิ้น เบคอน กุนเชียง ไก่ยอ ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีจำหน่ายทั้งภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ (ภาพที่ 2.7)

ภาพที่ 2.7 วิธีการตลาดเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์เนื้อไก่

ที่มา : โรงงานอุตสาหกรรม ,กรม สำนักเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมโรงงาน **คู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงงานฆ่าสัตว์ปีก** ม.ป.ท. 2541

ฝ่ายวิจัย บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2543:41) ได้ศึกษา วิจัยภาวะธุรกิจอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง พบว่า การรับซื้อไก่เนื้อของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่เพื่อส่ง ออกปรับเปลี่ยนไปมาก จากเดิมที่รับซื้อไก่เนื้อจากเกษตรกรทั่วไปเป็นหลัก ต่อมาเริ่มเปลี่ยนเป็น การรับซื้อจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อเอง ทำให้การรับซื้อไก่จากเกษตรกรนอกสังกัดลดลงเรื่อยๆ และเริ่มเด่นชัดเมื่อ 1-2 ปีที่ผ่านมา เมื่อหลายโรงงานรับซื้อไก่จากเกษตรกรผู้เลี้ยงอิสระทั่วไป หรือมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกำลังซื้อในอดีต และคาดว่าผู้ประกอบการธุรกิจไก่เนื้อจะหันมาเลี้ยงไก่เนื้อแบบครบวงจรด้วยตนเองเกือบทั้งหมด เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต และสะดวกต่อการจัดการวัตถุดิบ สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ปรับปรุงโรงเรือน จำนวนรอบการเลี้ยง ไก่เนื้อมีขนาดและน้ำหนักที่ต้องการ และสามารถขยายฐานการตลาดได้อย่างมั่นคง

3) การค้าเนื้อไก่ภายในประเทศ

ราคาไก่เนื้อมีชีวิตเฉลี่ยหน้าโรงฆ่าระหว่างปี 2535-2538 มีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับทุกปี หลังจากที่คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2535 ที่กำหนดราคาเป้าหมายนำสำหรับราคาไก่เนื้อมีชีวิตหน้าโรงฆ่า กิโลกรัมละ 22.69 บาท โดยคำนวณจาก ราคาเฉลี่ย 3 ปีในช่วงผลผลิตออกมา ระหว่างเดือน ตุลาคม -กุมภาพันธ์ และกรมการค้าภายในได้ใช้ราคาเป้าหมายนำดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรการแทรกแซงราคาตลาดเนื้อไก่ ในภาวะที่ราคาเนื้อไก่ตกต่ำมากในปี 2536 และ 2537 ตามลำดับ ส่งผลให้ราคาไก่เนื้อมีชีวิตขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ ในปี 2538 ปรับตัวสูงขึ้น ถึง กก.ละ 26.47 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับราคา กก.ละ 20.48 บาท ในปี 2535 ราคามีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 29.24 และจะเห็นว่าราคาเฉลี่ยในปี 2538 สูงกว่าราคาเป้าหมายนำด้วย ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยง โดยลดปริมาณการเลี้ยงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ภาวะการส่งออกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ภาวะเนื้อสัตว์ชนิดอื่นมีราคาแพง และมาตรการที่รัฐบาลใช้แทรกแซงตลาดไก่เนื้อ เป็นต้น ความเคลื่อนไหวของราคาที่เป็นไปในทิศทางที่ดี ทำให้เกษตรกรมีความต้องการขยายการผลิตเพิ่มขึ้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ราคาลูกไก่เนื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นประมาณ 2.5 เท่า จากราคาเฉลี่ยตัวละ 4.09 บาท ในปี 2535 เพิ่มเป็นราคาเฉลี่ยตัวละ 10.47 บาท ในปี 2538 (ตารางที่ 2.15)

ตารางที่ 2.15 ราคาลูกไก่ ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้และราคาขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ

ปี	ราคาลูกไก่ (บาท/ตัว)	ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคาขายส่ง กรุงเทพฯ (บาท/กก.)
2535	4.09	19.09	20.48
2536	6.81	21.19	22.67
2537	8.37	23.49	25.19
2538	10.47	25.54	26.47

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพ**

และแนวโน้มขยาย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์
กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

จากการศึกษาวิจัย โครงการธุรกิจการเลี้ยงสัตว์ครบวงจร เสนอกรมการค้า
ภายในของบริษัทไซซีโอ-เอคโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด (2537:54) พบว่า เกษตรกรต้องการให้
ไก่เนื้อมีชีวิตอยู่ในราคา กิโลกรัมละ 25 บาท และต้นทุนการผลิตอยู่ระหว่าง กิโลกรัมละ 22-23
บาท และให้ลูกไก่มีราคาตัวละ 6.50-7.00 บาท

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ (3 ตุลาคม 2545)
ที่กล่าวไว้ว่า ราคาไก่เนื้อในช่วง ปี 2538 – 2541 ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยราคาปรับตัวสูง
สุดในปี 2541 ราคาเฉลี่ยประมาณ 31.88 บาทต่อกิโลกรัม มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ
13.6 เนื่องจากการขยายตัวของตลาดในต่างประเทศและตลาดส่งออกอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม
ตาม ราคาไก่เนื้อเริ่มมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ โดยเคลื่อนไหวขึ้นลงอยู่ในช่วงแคบๆ ซึ่งจากช่วงที่
ราคาปรับตัวสูงขึ้น ผู้เลี้ยงจะขยายการผลิต ซึ่งในกรณีที่การผลิตขยายตัวมากกว่าความต้องการ
ของตลาด ราคาไก่เนื้อจะลดลง และผู้เลี้ยงโดยเฉพาะผู้เลี้ยงรายย่อยที่ขาดทุนจะเลิกเลี้ยงไปในที่
สุด

ในปี 2543 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯลดลงจาก 27.26 บาท
ต่อกิโลกรัม เหลือ 24.22 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 11.15 เนื่องจากเกษตรกรมีการ
ขยายการผลิต ประกอบกับกำลังซื้อในประเทศ ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของไก่เนื้ออยู่ในภาวะตกต่ำ ตาม
ภาวะเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัว แม้ว่าการส่งออกจะอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขาย

ได้ในปี 2544 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 จาก 24.22 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2543 เป็น 26.63 บาท ในปี 2544 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัว ทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อมากขึ้น กอปรกับการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องของธุรกิจร้านอาหารแบบฟาส์ฟู้ดที่ใช้เนื้อไก่เป็นผลิตภัณฑ์หลัก ทำให้มีการใช้เนื้อไก่เพื่อประกอบอาหารมากขึ้น (ตารางที่ 2.16)

ตารางที่ 2.16 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ

ปี	ราคาเฉลี่ยขายส่ง กรุงเทพฯ (บาท/กก.)
2540	28.06
2541	31.88
2542	27.26
2543	24.22
2544	26.63
2545(ม.ค.-ก.ย.)	24.99

ที่มา : ผู้บริหารบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2545

สำหรับปี 2545 ราคาเฉลี่ย ตั้งแต่เดือน ม.ค.-ก.ย. มีแนวโน้มลดลงจาก ปี 2544 คือราคาอยู่ที่ 24.99 บาท ทั้งนี้เพราะภาวะตลาดการส่งออกที่ด้อยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ผลิตขยายการผลิตมากเกินความต้องการของตลาด กอปรกับปัญหาจากมาตรการกีดกันทางการค้าที่กลุ่มสหภาพยุโรปนำมาใช้ปกป้องเกษตรกรของตนเอง โดยการตรวจพบสารไนโตรฟูแรนส์ ซึ่งเป็นยาปฏิชีวนะที่ห้ามใช้เมื่อกลางเดือนมีนาคม โดยจะทำการตรวจเนื้อไก่ทุกเที่ยวการส่งสินค้า (Shipment) ที่นำเข้ามาจากประเทศไทย มีผลกระทบต่อราคาไก่เนื้อภายในประเทศเป็นอย่างมาก โดยราคาลดลงจากกิโลกรัมละ 29.18 บาท ในเดือนมีนาคม 2545 เหลือ กิโลกรัมละ 22.61 บาท ในเดือนเมษายน 2545 แต่ราคาไก่เนื้อได้ปรับตัวขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 23.67 บาท ในเดือนพฤษภาคม 2545 และกิโลกรัมละ 25.53 บาท ในเดือนมิถุนายน 2545 เนื่องจากผู้ผลิตส่วนหนึ่งได้ปรับลดการผลิตไก่เนื้อลงด้วย

4) ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศ

การบริโภคเนื้อไก่ในอดีตจัดอยู่ในกลุ่มคนที่มีรายได้สูง เนื่องจากมีราคาแพงกว่าเนื้อสัตว์อื่นๆ (เนื้อสุกร และเนื้อโค-กระบือ) ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาการผลิตสามารถผลิตได้ใน

ปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลให้มีราคาต่ำกว่าเนื้อสุกร และเนื้อโค-กระบือ ทำให้คนทั่วไปสามารถบริโภคเนื้อไก่ได้เพิ่มขึ้น ลักษณะของเนื้อไก่ที่บริโภคภายในประเทศแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ไก่ที่ชำแหละทั้งตัวไม่แยกเครื่องใน ไก่ชำแหละทั้งตัวแยกเครื่องใน และไก่ชำแหละเป็นชิ้นส่วนทั้งตัวไม่แยกเครื่องใน นอกจากการบริโภคในรูปของเนื้อชำแหละแล้ว บริษัทเอกชนยังได้แปรรูปเนื้อไก่เป็นผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายอีกหลายชนิด อาทิเช่น ไส้กรอก ลูกชิ้น แฮม เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีจำหน่ายทั้งภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ

การบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2541-2545 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี คิดเป็นอัตราการบริโภคภายในประเทศเฉลี่ยถึงร้อยละ 68 ของปริมาณการผลิตเนื้อไก่ทั้งหมดของประเทศไทย ที่เหลือเป็นการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศในรูปของไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูปประมาณร้อยละ 32 อัตราการบริโภคเนื้อไก่ของคนไทยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 11.99 กิโลกรัมต่อคนต่อปี การบริโภคภายในประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต และปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และรสนิยมในการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพ และความปลอดภัยจากการบริโภคอาหารมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงตลาดผู้บริโภคภายในประเทศมากขึ้น จากเดิมที่มุ่งจะขยายการส่งออกเพียงอย่างเดียว โดยการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง

สำหรับปี 2545 การบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศเพิ่มขึ้นตามอัตราการขยายตัวของประชากร และภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น รวมทั้งเนื้อไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีราคาถูก เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าชนิดอื่นๆและสามารถบริโภคได้ทุกชาติ ศาสนา โดยปริมาณการบริโภคในปี 2545 ประมาณ 870 พันตัน คิดเป็น ร้อยละ 65.9 ของปริมาณการผลิตเนื้อไก่ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 9.8 คิดเป็นอัตราการบริโภคเฉลี่ย 13.2 กิโลกรัมต่อคนต่อปี (ตารางที่ 2.17) แนวโน้มของความต้องการบริโภคภายในประเทศสูงขึ้นตามลำดับ โดยมีสาเหตุสำคัญ ดังนี้คือ

(1) การขยายเขตเมืองและชุมชนเมือง

การขยายเขตเมืองและชุมชนเมือง เป็นผลสืบเนื่องจากการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งมีปัจจัยดึงดูดให้แรงงานภาคการเกษตร เข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มขึ้น เช่นโอกาสที่จะได้รับค่าจ้างแรงงานสูงกว่า มีกฎหมายคุ้มครองแรงงานและสภาพการทำงานที่ดีกว่า เป็นต้น การเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวเกือบทั้งหมดจะเข้าสู่กรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ เนื่องจากแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและสถานบริการกระจุกตัว

อยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ทำให้การขยายตัวของเขตเมืองและสัดส่วนของผู้อาศัยในเขตเมืองสูงขึ้น รายได้ต่อหัวของประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับได้รับการศึกษาสูง ทำให้รู้จักเลือกอาหารที่เกิดประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการบริโภค โดยเฉพาะอาหารโปรตีนจาก เนื้อสัตว์ นม เนย และไข่

(2) พฤติกรรมการบริโภคและระบบการบริการด้านอาหารเปลี่ยนแปลงไป

การบริโภคอาหารเป็นวัฒนธรรมของสังคมอย่างหนึ่งเมื่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูง การดำเนินชีวิตประจำวันที่เร่งรีบ และวัฒนธรรมการบริโภคอาหารแบบตะวันตกได้แผ่ขยายจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ทำให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารจากที่เคยปรุงอาหารเอง ต้องหันมาพึ่งอาหารสำเร็จรูป และบริโภคอาหารนอกบ้านมากขึ้น ประกอบกับระบบการบริการด้านอาหารมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ตลาดซูเปอร์มาร์เก็ต ฟาสฟู๊ดส์ และร้านอาหารเปิดสาขาบริการมากขึ้น การบริโภคเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ได้พัฒนาทั้งรูปแบบและรสชาติ พร้อมกับเข้าสู่ระบบบริการดังกล่าว ทำให้ผู้บริโภคสะดวกในการซื้อหา และนำไปประกอบเป็นอาหารต่อไป

(3) การขยายตัวของธุรกิจต่อเนื่อง

การขยายตัวของธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทย มีปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ร้านอาหารประเภทฟาสฟู๊ดส์ เป็นต้น การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้การบริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพิ่มขึ้น จากการบริโภคของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย นอกจากนี้ร้านอาหารประเภทฟาสฟู๊ดส์ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากประชาชนมีอำนาจซื้อและความนิยมอาหารประเภทนี้สูงขึ้น ทำให้ธุรกิจนี้ขยายตัว โดยเฉพาะธุรกิจฟาสฟู๊ดส์ประเภทแฮมเบอร์เกอร์ ไก่ทอด และไก่ย่าง เป็นต้น

(4) ภาวะการค้าตลาดต่างประเทศ

เมื่อใดที่ภาวะการค้าเนื้อไก่ของไทยในตลาดต่างประเทศคู่ค้าชะลอการนำเข้าสินค้าเนื้อไก่ลง ผู้ประกอบการส่งออกเนื้อไก่หลายรายจะหันมาเน้นตลาดภายในมากขึ้น ประกอบกับตลาดภายในประเทศมีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากค่านิยมการบริโภคของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความสำคัญเรื่องอาหารโปรตีนมากขึ้น จึงสามารถรองรับปริมาณที่เพิ่มขึ้นนี้ได้

ตารางที่ 2.17 ปริมาณการผลิต ความต้องการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศ

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิต (พันตัน)	ความต้องการบริโภคเนื้อไก่		
		ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ (พันตัน)	สัดส่วนการบริโภคต่อปริมาณการผลิต (ร้อยละ)	อัตราการบริโภคเฉลี่ยต่อคน (กิโลกรัม/คน/ปี)
2541	930	655	70.4	10.8
2542	980	706	72.0	11.5
2543	1,070	737	68.9	11.8
2544	1,230	792	64.4	12.6
2545	1,320	870	65.9	13.2
เฉลี่ย/ปี	1,106	752	68	11.99
อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	9.2	7.5	-1.6	5.2

ที่มา : บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546) อ้างจาก สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย ม.ป.ป.

2.2.2 การส่งออกไก่สดแช่แข็ง (Frozen Chicken)

ปัจจุบันเนื้อไก่สดแช่แข็ง เป็นสินค้าที่ทำรายได้มากที่สุดในหมวดสินค้าปศุสัตว์ส่งออก โดยมีสัดส่วนการส่งออกถึงประมาณร้อยละ 85-90 ของมูลค่าการส่งออกกลุ่มสินค้าปศุสัตว์ทั้งหมด

ประเทศไทยเริ่มส่งออกผลผลิตเนื้อไก่มาตั้งแต่ปี 2516 โดยการส่งออกในช่วงแรกอยู่ในรูปของไก่สดแช่แข็งปริมาณ 163.22 ตัน และมีมูลค่าเพียง 3.15 ล้านบาท ต่อมาการส่งออกได้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ ตามความต้องการจากต่างประเทศและความสามารถในการขยายตลาดส่งออกของผู้ประกอบการ ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ในประเทศไทยขยายตัวมากขึ้น โดยในช่วงปี 2516-2533 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 39.7 และ 46.1 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยเริ่มมีอัตราการเพิ่มที่

ชะลอตัวลง เนื่องจากประสบปัญหาการแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะประเทศจีน และบราซิล ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ทำให้ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งในช่วงปี 2534-2543 มีอัตราเพิ่มเหลือเพียงร้อยละ 4.5 ต่อปี

ทั้งนี้ ในปี 2543 ประเทศไทยส่งออกไก่สดแช่แข็งได้ปริมาณ 245,994 ตัน มูลค่า 15,990 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2542 ร้อยละ 15.4 และ 7.2 ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีอัตราการขยายตัวที่ชะลอลงเมื่อเทียบกับการขยายตัวของปริมาณการส่งออก เนื่องจากภาวะการแข่งขันระหว่างประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ทั้งสหรัฐอเมริกา จีนและบราซิล ที่มีความรุนแรงมากขึ้น

สำหรับตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ตลาดญี่ปุ่น ในปี 2543 มีการนำเข้าจากประเทศไทยปริมาณ 135,375 ตัน มูลค่า 8,799 ล้านบาท โดยทั้งปริมาณและมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 55 ของการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด ปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ร้อยละ 4.1 แต่มูลค่าลดลงร้อยละ 3.4 จากภาวะการแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่ง รองลงมา คือสหภาพยุโรป โดยประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปที่มีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทยมากที่สุด คือประเทศเยอรมนี มีการนำเข้าไก่สดแช่แข็ง ปริมาณ 32,870 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,137 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.4 ของการส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมด โดยปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ร้อยละ 24.5 และ 15.6 ตามลำดับ

นอกจากนี้ การส่งออกไปยังเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นตลาดใหญ่อันดับที่ 3 ของประเทศไทย ยังมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 59.8 รวมทั้งการส่งออกไปยังประเทศอังกฤษ และเกาหลีใต้เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.5 และ 1.2 เท่าตัว ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์การระบาดของโรควัวบ้า หรือ บีเอสอี (Bovine Spongiform Encephalopathy) ในสหภาพยุโรปที่เกิดขึ้นอีกครั้งในช่วงปลายปี 2543 หลังจากที่เคยระบาดในสหภาพยุโรปในช่วงปี 2538 ทำให้ผู้บริโภคทั่วโลกตื่นกลัวและหันมาบริโภคเนื้อไก่ทดแทน ประกอบกับสินค้าจากประเทศไทยเป็นสินค้าที่ได้รับมาตรฐานด้านสุขอนามัยระหว่างประเทศที่ทั่วโลกให้การยอมรับ

ในปี 2544 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 30.4 เป็น 320,779 ตัน มูลค่าประมาณ 23,096 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ถึงร้อยละ 44.4 โดยเพิ่มขึ้นทุกตลาดหลักที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และประเทศในภูมิภาคเอเชีย เนื่องจากเกิดโรคระบาดในประเทศคู่แข่ง โดยญี่ปุ่น ซึ่งประเทศไทยส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งประมาณร้อยละ 50 ของการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทย มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณร้อยละ 19.8 เนื่องจากการระบาดของโรคไข้หวัดนก (Bird Flu) ในประเทศจีน ที่เป็นแหล่งนำเข้าสำคัญ

ของญี่ปุ่น ทำให้ญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศไทยทดแทน ส่วนกลุ่มสหภาพยุโรป โดยเฉพาะประเทศเยอรมนี ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 49.4 เป็นผลมาจากโรคหวัดระบาดในสหภาพยุโรป สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียที่ไทยสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นมาก คือ เกาหลีใต้ เนื่องจากการระบาดของไข้หวัดนกในไก่ที่รัฐแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแหล่งซื้อของเกาหลีใต้ ทำให้เกาหลีใต้นำเข้าไก่จากประเทศไทยทดแทน ส่วนการส่งออกไปยังประเทศจีนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะการส่งออกขาไก่ ซึ่งยังเป็นที่ยอมรับโคกในตลาดจีน ส่วนตลาดอื่นๆ ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการระบาดของโรคหวัดและโรคปากและเท้าเปื่อยในสัตว์ที่มีกีบ ทำให้ผู้บริโภครู้สึกกังวลและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคเนื้อแดง (Red Meat) เป็นการบริโภคเนื้อขาว (White Meat) โดยเฉพาะเนื้อไก่ทดแทน (ตารางที่ 2.18)

ภาวะมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ในช่วงปี 2540-2543 มีแนวโน้มลดลง โดยราคาส่งออกลดลงจากตันละ 2,372 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (สรอ.) ในปี 2540 เหลือ 1,638 ดอลลาร์ สรอ. ในปี 2543 มีอัตราการลดลงเฉลี่ยร้อยละ 12.3 ต่อปี เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันทางด้านราคากับประเทศคู่แข่งได้ จึงทำให้ผู้ประกอบการไทยปรับตัวไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ไก่แปรรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มควบคู่กันไป สำหรับราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 6.1 เป็นตันละ 1,744 ดอลลาร์ สรอ. หลังจากที่ราคามีแนวโน้มลดลงมาตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาเนื่องจากการพบเชื้อโรคหวัด และไข้หวัดนกเกิดขึ้นเป็นระยะๆ ตลอดทั้งปี ทำให้ผู้บริโภคนิยมบริโภคเนื้อไก่ทดแทนมากขึ้น

ตารางที่ 2.18 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง จำแนกตามประเทศผู้นำเข้า

ปริมาณ: ตัน, มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2542		2543			2544		
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	มูลค่า	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ปริมาณ	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1.ญี่ปุ่น	130,091	9,106	135,375	4.1	8,799	-3.4	162,131	19.8
2.เยอรมนี	26,401	1,848	32,870	24.5	2,137	15.6	49,110	49.4
3.เนเธอร์แลนด์	13,472	943	21,531	59.8	1,340	42.1	25,632	19.1
4.อังกฤษ	11,585	811	14,422	24.5	937	15.5	20,648	43.2
5.เกาหลีใต้	4,721	330	10,498	1.2 เท่า	682	1.1 เท่า	26,777	2.6 เท่า
6.สิงคโปร์	7,781	545	10,125	30.1	658	20.7	8,951	-11.6
7.ฮ่องกง	4,582	321	8,861	93.4	576	79.4	4,288	-51.6
8.จีน	5,513	386	5,194	-5.8	338	-12.4	12,172	2.3 เท่า
9.มาเลเซีย	5,320	372	3,408	-35.9	222	-40.3	6,612	94
10.คูเวต	877	61	689	-21.4	45	-26.2	416	-39.6
11.ประเทศอื่นๆ	2,791	195	3,021	8.2	196	-0.1	4,042	33.8
ยอดรวม	213,134	14,918	245,994	15.4	15,990	7.2	320,779	30.4

๘

ที่มา : ปราณีย์ ฉัตรเชิดชัยกุล “ปศุสัตว์ไทยปี 2544 และแนวโน้มปี 2545” ฝ่ายภาคการผลิต สายนโยบายการเงิน 2545 (อัดสำเนา) อ้างจาก สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย 2545

3. สถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปของประเทศไทย

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญหรือประเทศคู่ค้าหลัก (Principal Importing Countries) ที่ประเทศไทยส่งเนื้อไก่สดแช่แข็งไปจำหน่ายได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหภาพยุโรป เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฮ่องกง โครงสร้างการส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศตั้งแต่เริ่มมีการส่งออกครั้งแรกในปี 2516 จนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น จากเดิมที่ประเทศไทยต้องพึ่งพิงตลาดจากประเทศญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียว ในปี 2544 สัดส่วนการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดต่างประเทศทั้งหมดเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 คิดเป็นสัดส่วนการส่งออกไปตลาดญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 50 สัดส่วนการส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรปประมาณร้อยละ 30 ซึ่งถือว่าตลาดสหภาพยุโรปมีแนวโน้มขยายตัว และเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้สหภาพยุโรปเป็นตลาดการค้าที่มีขนาดใหญ่ และมีศักยภาพสูง ทำให้ประเทศไทย และผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรปต้องศึกษาข้อกำหนด กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ประเทศผู้นำเข้าของกลุ่มสหภาพยุโรปนำออกมาใช้ในการปกป้องผู้บริโภคและเกษตรกรของประเทศนั้นๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง และสามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งของประเทศสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรปในอนาคตได้

3.1 สหภาพยุโรป (Europe Union : EU)

3.1.1 ความเป็นมา

กลุ่มสหภาพยุโรป (Europe Union : EU) ประกอบด้วย 15 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม เยอรมนี อิตาลี โปรตุเกส เดนมาร์ก กรีซ ออสเตรีย ลักเซมเบิร์ก สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร สวีเดน และฟินแลนด์ เป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกตามสนธิสัญญากรุงโรม ปี 2500 โดยเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มสหภาพศุลกากร (Custom Union) ในช่วงปี 2510-2511 มีนโยบายที่ใช้ร่วมกัน (Community or Common Policies) คือ ยกเลิกภาษีและการควบคุมปริมาณสินค้านำเข้า-ส่งออกระหว่างประเทศสมาชิก ดำเนินนโยบายมาตรการทางการค้าและมีระบบการเกษตรร่วมกัน ต่อมาในช่วงปี 2530-2535 พัฒนาการรวมตัวเป็นตลาดเดียวกัน (Single Market) ที่เรียกว่า ตลาดยุโรปเดี่ยว (Single Europe) ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องมาตรฐานสินค้า อันเป็นผลมาจากความได้เปรียบในด้านการผลิตของประเทศสมาชิกตามหลัก Comparative advantage ทำให้มีการปรับกฎระเบียบในเรื่องมาตรฐานสินค้าให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศสมาชิกใน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย ความปลอดภัย และเทคโนโลยีขั้นสูง ก้าวขึ้นสู่การกำหนดเป็นกลุ่มสหภาพยุโรป (Europe Union:EU) ในปี 2536 จนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการรวมกลุ่มเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Monetary Union : EMU) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 ซึ่งมีเงินสกุลเดียวกัน คือ เงินยูโร (Euro) และมีธนาคารกลางของสหภาพยุโรป (European Central Bank) ซึ่งใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน การขยายตัวของสหภาพยุโรปในช่วงทศวรรษต่อไปคาดว่าจะมีประเทศสมาชิกมากกว่า 20 ประเทศ เนื่องจากสหภาพยุโรปจะขยายกลุ่มประเทศสมาชิกไปยังประเทศยุโรปตะวันออก และยุโรปกลางต่อไป หลักการของการรวมกลุ่ม คือ ประเทศสมาชิกจะใช้ระบบเศรษฐกิจเดียวกัน นโยบายต่างประเทศ และมีนโยบายความมั่นคงเดียวกัน

3.1.2 วัตถุประสงค์ของการรวมเป็นตลาดเดียว (Single Market)

- 1) ให้ตลาดทั้ง 15 ประเทศ รวมเป็นตลาดเดียว โดยปราศจากอุปสรรคกีดกันระหว่างกัน
- 2) ให้มีการเคลื่อนย้ายประชากร สินค้า บริการ และเงินทุนอย่างเสรี โดยประสานกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และโครงสร้างภาษี ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- 3) เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการค้า การลงทุน และการแข่งขันภายในสหภาพยุโรป

3.1.3 วัตถุประสงค์ของการเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Monetary Union : EMU)

- 1) ให้สมาชิกทั้ง 15 ประเทศ มีการใช้เงินตราสกุลเดียว (Single Currency)
- 2) ให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินแห่งยุโรป (European Monetary Institute : EMI) ขึ้นภายในวันที่ 1 มกราคม 2537 เพื่อเป็นการรองรับการจัดตั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) ซึ่งจะมีหน้าที่ออกเงินตราสกุลเดียวในระยะต่อไป
- 3) ให้สมาชิกปรับประสานงานนโยบายเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เพื่อลดความแตกต่างในด้านค่าเงินของแต่ละประเทศ

3.2 สถานการณ์ตลาดเนื้อไก่ของกลุ่มสหภาพยุโรป

ในปี 2538 สหภาพยุโรปมีการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกในปริมาณที่ลดลง เนื่องจากประเทศไอร์แลนด์ และฝรั่งเศส ลดปริมาณการนำเข้าลง ประเทศที่ส่งเนื้อสัตว์ปีกเข้า สหภาพยุโรปมากที่สุด ได้แก่ อังกฤษ ปริมาณร้อยละ 36.4 เนื่องจากอังกฤษได้รับสิทธิพิเศษด้านศุลกากร โดยเสียภาษีนำเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าปกติร้อยละ 80 รองลงมาได้แก่ บราซิล ร้อยละ 17.9 จีน ร้อยละ 17.5 และไทย ร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

ต่อมาในปี 2543 ประเทศที่มีการส่งเนื้อสัตว์ปีกเข้าสหภาพยุโรปมากที่สุด คือ ประเทศบราซิล ประมาณร้อยละ 31.3 รองลงมาคือประเทศไทย ร้อยละ 30.5 ฮังการี ร้อยละ 21.0 โปแลนด์ ร้อยละ 6.46 และสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 0.04 ตามลำดับ

ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปที่มีการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกมากที่สุด คือประเทศเยอรมนี ประมาณ ร้อยละ 37.1 รองลงมา คือ สหราชอาณาจักร ร้อยละ 21.3 เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 14.2 สเปน ร้อยละ 8.7 อิตาลี ร้อยละ 7.4 ออสเตรีย ร้อยละ 4.7 และฝรั่งเศส ร้อยละ 4.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.19)

ตารางที่ 2.19 การนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกของสหภาพยุโรป ปี 2543

ประเทศที่สหภาพยุโรปนำเข้าเนื้อสัตว์ปีก			ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่นำเข้าเนื้อสัตว์ปีก		
ประเทศ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ	ประเทศ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ
บราซิล	105,190	31.3	เยอรมนี	124,692	37.1
ไทย	102,431	30.5	สหราชอาณาจักร	71,589	21.3
ฮังการี	70,850	21.0	เนเธอร์แลนด์	47,726	14.2
โปแลนด์	21,600	6.46	สเปน	29,240	8.7
สหรัฐอเมริกา	134	0.04	อิตาลี	24,871	7.4
			ออสเตรีย	15,797	4.7
			ฝรั่งเศส	15,460	4.6
ประเทศอื่นๆ	35,893	10.7	ประเทศอื่นๆ	6,723	2.0
รวม	336,098	100	รวม	336,098	100

ที่มา : United States Department of Agriculture, Live and Poultry Division. “World Broiler.” [Online]. [n.d.] Available : <http://www.fas.usda.gov/dlp/dlp.html> [Accessed November 15, 2002].

สำหรับการส่งออกเนื้อสัตว์ปีกของ สหภาพยุโรปในปี 2543 สหภาพยุโรปส่งออกเนื้อสัตว์ปีกไปยังประเทศรัสเซียมากที่สุด ประมาณ ร้อยละ 26.0 รองลงมาคือ ซาอุดีอาระเบีย ร้อยละ 10.3 และฮ่องกง ร้อยละ 6.6 ตามลำดับ ประเทศสมาชิกที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ฝรั่งเศส

ประมาณ ร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 32.1 และเบลเยียม ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.20)

ตารางที่ 2.20 การส่งออกเนื้อสัตว์ปีกของสหภาพยุโรป ปี 2543

ประเทศที่สหภาพยุโรปส่งออกเนื้อสัตว์ปีก			ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่ส่งออกเนื้อสัตว์ปีก		
ประเทศ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ	ประเทศ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ
รัสเซีย	272,741	26.0	ฝรั่งเศส	374,623	35.8
ซาอุดีอาระเบีย	107,487	10.3	เนเธอร์แลนด์	334,859	32.1
ฮ่องกง	69,463	6.6	เบลเยียม	86,854	8.3
เบนิน	62,594	6.0	เยอรมนี	69,065	6.6
สหรัฐอเมริกา	52,714	5.0	เดนมาร์ก	66,972	6.4
เยเมน	39,541	3.8	สหราชอาณาจักร	59,647	5.7
คิวบา	23,546	2.3	สเปน	15,697	1.5
จีน	21,852	2.0	อิตาลี	14,650	1.4
ประเทศอื่นๆ	396,496	38.0	ประเทศอื่นๆ	24,067	2.3
รวม	1.046434	100.0	รวม	1,046,434	100.0

ที่มา : United States Department of Agriculture, Live and Poultry Division. “World Broiler.” [Online]. [n.d.] Available : <http://www.fas.usda.gov/dlp/dlp.html> [Accessed November 15, 2002].

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture, USDA) รายงานไว้ว่า การส่งออกเนื้อไก่ของสหภาพยุโรปในปี 2545 ลดลงจากปี 2544 ประมาณ ร้อยละ 3 ทั้งนี้เพราะความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น และความต้องการบริโภคเนื้อไก่ทั้งตัวในประเทศตะวันออกกลางลดลง สหภาพยุโรปเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่รายใหญ่อันดับ 3 ของโลก สำหรับการนำเข้าเนื้อไก่ของสหภาพยุโรป เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9 โดยนำเข้าเนื้อไก่ในอัตราภาษีที่ต่ำจากประเทศบราซิล ไทย และประเทศต่างๆ ในยุโรปตะวันออก สหภาพยุโรปเป็นผู้นำเข้าเนื้อไก่รายใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของโลก

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา ได้รายงานผลการประมาณการส่งออก และนำเข้าไก่เนื้อของสหภาพยุโรปในปี 2546 ไว้ดังนี้ การส่งออกประมาณ 695,000 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ประมาณ ร้อยละ 4 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 45 โดยคาดว่าจะส่งออกเพิ่มขึ้นในส่วนในตลาดประเทศในยุโรปตะวันออก (CEECs) อาทิเช่น โปแลนด์ ฮังการี โรมาเนีย บัลแกเรีย และสโลวาเกีย เป็นต้น มีการทำตลาดแข่งขันเกี่ยวกับไก่สดทั้งตัว และชิ้นส่วนของไก่ เพิ่มขึ้นในตลาดตะวันออกกลาง และรัสเซีย สำหรับการนำเข้าเนื้อไก่ของสหภาพยุโรปในปี 2546 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 โดยนำเข้าจากประเทศในยุโรปตะวันออก (CEECs) เพิ่มขึ้น และควบคุมการนำเข้าจากประเทศบราซิล และไทย โดยทางสหภาพยุโรปจะมีการปรับอัตราภาษีการนำเข้าไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 และไก่หมักเกลือร้อยละ 15

การบริโภคเนื้อไก่ในสหภาพยุโรปโดยเฉลี่ยประมาณ 19 กิโลกรัมต่อคนต่อปี อัตราการบริโภคเนื้อไก่เฉลี่ย ปี 2539-2543 ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่มีการบริโภคเนื้อไก่มากที่สุดคือ สเปน ประมาณ 22.58 กิโลกรัมต่อคนต่อปี รองลงมาคือ สหราชอาณาจักร 21.18 กิโลกรัมต่อคนต่อปี และเนเธอร์แลนด์ 16.12 กิโลกรัมต่อคนต่อปี (ตารางที่ 2.21)

ตารางที่ 2.21 อัตราการบริโภคเนื้อไก่ของสหภาพยุโรป

ประเทศ	อัตราการบริโภคเนื้อไก่ (กิโลกรัม/คน/ปี)					
	2539	2540	2541	2542	2543	เฉลี่ย
ฝรั่งเศส	13.4	13.4	12.7	12.3	12.5	12.86
เยอรมันนี	7.3	7.6	7.8	8.0	8.2	7.78
อิตาลี	11.5	11.5	11.3	10.8	10.6	11.14
เนเธอร์แลนด์	15.9	16.2	15.9	16.3	16.3	16.12
สเปน	22.6	22.9	22.6	22.6	22.2	22.58
สหราชอาณาจักร	19.6	19.9	21.6	22.4	22.4	21.18

ที่มา : United States Department of Agriculture, Live and Poultry Division. "World Broiler."

[Online]. [n.d.] Available : <http://www.fas.usda.gov/dlp/dlp.html> [Accessed November 15, 2002].

3.3 การส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปของประเทศไทย

ตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดใหม่สำหรับการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และไก่แปรรูปของประเทศไทย ที่ทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างพยายามขยายการส่งออกสินค้าดังกล่าวไปยังตลาดใหม่ให้ได้มูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมาเป็นเวลาหลายปี ตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในสหภาพยุโรป คือ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ

ปัจจุบันสหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยสัดส่วนปริมาณการส่งออกมากถึงร้อยละ 30 ของปริมาณเนื้อไก่ทั้งหมดที่ประเทศไทยส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ซึ่งถือว่าตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีศักยภาพสูง และมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตลาดส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญในสหภาพยุโรปที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นในปี 2544 คือ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร เนื่องจากภาวะของความหวาดกลัวเรื่องโรคหวัดน้ำในตลาดยุโรป ทำให้ความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์ขนาดเล็กแทนการบริโภคเนื้อวัวเพิ่มมากขึ้น ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ของปี 2545 โดยส่งออกไปยังประเทศเยอรมนีมากที่สุด ประมาณร้อยละ 50.40 รองลงมา คือ เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 26.69 สหราชอาณาจักร ร้อยละ 20.39 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.22)

ตารางที่ 2.22 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรป ปี 2545

ปริมาณ: ตัน

ประเทศ	ไก่สดแช่แข็ง	ร้อยละ
เยอรมันนี	40,004	50.40
เนเธอร์แลนด์	21,180	26.69
สหราชอาณาจักร	16,183	20.39
ฝรั่งเศส	265	0.33
เบลเยียม	241	0.30
อื่นๆ	1,497	1.89
รวม	79,370	100.00

ที่มา : Thai Broiler Processing Exporters Association. "Thai Chicken Export of Classified by Country Compare with 2001/2002." [Online]. 12 (Dec.2002) Available: <http://www.thaichickenandduck.com/statistics.php>. [Accessed February 20,2003].

3.4 ขั้นตอนการส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายในสหภาพยุโรป

การส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปมีขั้นตอนต่างๆที่ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เนื่องจากสหภาพยุโรปมีความเข้มงวดมาก ในการตรวจสอบคุณภาพสินค้า ไก่ที่นำเข้ามาจากประเทศนอกกลุ่มสหภาพยุโรป ทั้งนี้เพื่อป้องกันการนำเข้าเนื้อไก่ที่เป็นโรค และเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคในสหภาพยุโรป ว่าเนื้อไก่ที่จำหน่ายในสหภาพยุโรปเป็นสินค้าที่ปลอดภัย และถูกสุขอนามัย โดยทั่วไปการส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายในสหภาพยุโรป ต้องผ่านการรับรองใน 3 ระดับดังนี้

3.4.1 การรับรองประเทศ ประเทศที่จะส่งผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายใน

สหภาพยุโรปในเบื้องต้นต้องได้รับการรับรองจากสหภาพยุโรปก่อนว่าประเทศนั้นๆผ่านการตรวจสอบด้านสาธารณสุขจากสหภาพยุโรปแล้ว และได้รับการบรรจุในบัญชีรายชื่อประเทศที่สามารถส่งผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปได้ สำหรับประเทศไทยได้รับการรับรองและมีรายชื่ออยู่ในกลุ่มประเทศที่ได้รับอนุญาตจากสหภาพยุโรปให้ส่งผลิตภัณฑ์เนื้อไก่และเนื้อสัตว์ปีกอื่นๆ ไปจำหน่ายในสหภาพยุโรปได้ตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน 2538 เป็นต้นมา

3.4.2 การรับรองโรงงาน หลังจากได้รับการรับรองประเทศแล้ว ประเทศที่ประสงค์

จะส่งผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปจำหน่ายในสหภาพยุโรป ต้องเสนอชื่อหน่วยงานในประเทศให้ทางสหภาพยุโรปพิจารณาเพื่อแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของสหภาพยุโรปในการทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบและควบคุมดูแลด้านสุขอนามัยสัตว์และสุขลักษณะโรงงาน สำหรับประเทศไทย กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากสหภาพยุโรปให้เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว โดยกรมปศุสัตว์จะเสนอรายชื่อ โรงงานที่ผ่านการตรวจสอบจากกรมปศุสัตว์ ให้ทางสหภาพยุโรปพิจารณารับรองอีกครั้ง หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ของสหภาพยุโรปจะเข้ามาตรวจสอบกระบวนการผลิตทั้งระบบของแต่ละโรงงาน โดยการสุ่มตรวจ โรงงานใดที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบของสหภาพยุโรป โรงงานนั้นจะได้รับการประกาศชื่อ ในทะเบียน Establishment List และสามารถส่งสินค้าเข้าไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปได้ ทั้งนี้สหภาพยุโรปจะทำการตรวจสอบมาตรฐานด้านสุขอนามัยของโรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ทุกปี หากพบว่าโรงงานใดปฏิบัติไม่ได้มาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้จะถูกถอนชื่อออกจาก Establishment List ทันที

3.4.3 การรับรองสุขอนามัย แม้โรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อไก่จะได้รับการรับรองจาก

สหภาพยุโรปแล้วก็ตาม แต่ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปแต่ละครั้งจะต้องได้รับการรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่สหภาพยุโรปให้การยอมรับอีกครั้ง และต้องมีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) แนบไปพร้อมกับผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ที่ส่งออก สำหรับประเทศไทย กรมปศุสัตว์

มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ที่ส่งไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรป และเป็นผู้ออกหนังสือรับรองสุขอนามัยดังกล่าว หลังจากที่ผ่านมาการรับรองทั้ง 3 ระดับ ดังกล่าวแล้ว เมื่อผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ไปถึงท่าเรือ ของประเทศผู้นำเข้าของสหภาพยุโรป เจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นจะทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ ณ จุดนำเข้านั้นอีกครั้ง โดยใช้ระเบียบกลางของสหภาพยุโรป ในการตรวจสอบสุขอนามัยสัตว์ (Veterinary Check) เป็นสำคัญ เมื่อสินค้าผ่านการตรวจสอบ ณ จุดนำเข้าในสหภาพยุโรปแล้ว จึงจะถือว่าได้ผ่านการตรวจสอบมาตรฐานของสหภาพยุโรป และสามารถเคลื่อนย้ายไปจำหน่ายยังประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นๆได้

3.5 ศักยภาพของประเทศคู่แข่งในตลาดสหภาพยุโรป

สำหรับตลาดสหภาพยุโรป คู่แข่งขันที่สำคัญ ก็คือบราซิล และฮังการี ตัดปัญหาคู่แข่งอย่างจีนไปได้ ทั้งนี้เพราะจีนยังไม่สามารถผ่านมาตรฐานการนำเข้าเนื้อไก่ของสหภาพยุโรปได้ ซึ่งสามารถสรุปศักยภาพของประเทศคู่แข่งได้ดังนี้

3.5.1 ประเทศบราซิล

บราซิลเป็นผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรปมากเป็นอันดับหนึ่ง คือประมาณร้อยละ 30 ของปริมาณเนื้อไก่ทั้งหมดที่สหภาพยุโรปนำเข้า ทำให้บราซิลเป็นประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากบราซิลมีความได้เปรียบประเทศไทย ในด้านการผลิตไก่เนื้อ มีขนาดธุรกิจที่ใหญ่กว่า ประกอบกับบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไกรายใหญ่ๆของบราซิลมีข้อได้เปรียบในเรื่องต้นทุนที่ดิน ค่าแรงงาน อาหารสัตว์ ราคาถูก มีเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทำให้ต้นทุนการผลิตของบราซิลต่ำกว่าประเทศไทย และมีการจำหน่ายในตลาดล่างซึ่งราคาจะต่ำกว่าประเทศไทย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยถูกตรวจสอบคุณภาพเนื้อไก่เข้มงวดกว่าบราซิล แต่บราซิลก็มีข้อเสียเปรียบในเรื่องค่าเสียหายต่างๆ ได้แก่ภาษีท้องถิ่น ค่าขนส่งสินค้าทางบก และอัตราดอกเบี้ยที่สูง รวมทั้งขาดเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศบราซิลได้เพิ่มปริมาณการผลิตลูกไก่เนื้อในแต่ละสัปดาห์อีกประมาณร้อยละ 40 (126 ล้านตัว/สัปดาห์) จากเดิมที่ผลิตลูกไก่ประมาณ 90 ล้านตัวต่อสัปดาห์เท่านั้น ขณะที่ประเทศไทยมีการผลิตลูกไก่ 19 ล้านตัวต่อสัปดาห์ ทั้งนี้การเพิ่มปริมาณการผลิตลูกไก่ของบราซิลได้ทำให้ต้นทุนการผลิตของบราซิลลดต่ำลงอีก ประกอบกับค่าเงินของบราซิลอ่อนตัวลงส่งผลให้ราคาไก่เนื้อของบราซิลถูกกว่าประเทศไทย

3.5.2 ประเทศอังกฤษ

อังกฤษเป็นประเทศผู้ผลิต และส่งออกเนื้อสัตว์ปีกขนาดใหญ่ของยุโรป ผลิตเนื้อสัตว์ปีกประมาณ 600,000 ตันต่อปี ร้อยละ 65 เป็นการผลิตเนื้อไก่ที่เหลืออีกร้อยละ 35 เป็นการผลิตไก่วง เป็ด ห่าน และนก เนื้อสัตว์ปีกที่ได้นำมาใช้บริโภคภายในประเทศประมาณร้อยละ 60-65 ของผลผลิต และร้อยละ 35-40 ส่งออกไปยังต่างประเทศ มีสหภาพยุโรปเป็นตลาดหลัก รองรับสินค้าจากอังกฤษประมาณร้อยละ 65-70 ของปริมาณส่งออกในแต่ละปี

ตลาดส่งออกที่สำคัญของอังกฤษ ได้แก่ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี ออสเตรเลีย สวิสเซอร์แลนด์ และเบลเยียม ตามลำดับ ถึงแม้ว่าอังกฤษจะผลิตและส่งออกเนื้อสัตว์ปีกเป็นจำนวนมาก แต่ก็พบว่ามีกานำเข้าเนื้อสัตว์ปีกทุกปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าการขยายตัวของการส่งออก ชนิดของสัตว์ปีกที่นำเข้าจำแนกเป็นเนื้อไก่ ร้อยละ 73 และเนื้อไก่วง ร้อยละ 27 ชนิดของเนื้อไก่ที่นำเข้ามากที่สุด คือ ไก่ห่านเป็นชั้นแช่แข็ง แหล่งนำเข้ามาจาก เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร เบลเยียม และเยอรมนี ตามลำดับ

อังกฤษนับเป็นหนึ่งในคู่แข่งสำคัญของตลาดไก่สดแช่แข็ง ไม่เฉพาะในสหภาพยุโรป แต่รวมถึงตลาดหลักของประเทศไทย เช่น ญี่ปุ่น และฮ่องกง ในแง่ของตลาดยุโรป อังกฤษได้เปรียบสินค้าจากประเทศไทยที่อยู่ใกล้ สามารถส่งมอบสินค้าได้รวดเร็ว มีต้นทุนขนส่งต่ำกว่า และยังสามารถรับสิทธิพิเศษทางภาษีภายใต้ข้อตกลงการค้าสินค้าเกษตร แม้ว่าช่วงที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่ของอังกฤษจะต้องประสบกับสภาวะต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ทั้งค่าจ้างแรงงาน และราคาอาหารสัตว์ ขณะที่ราคาส่งออกเนื้อไก่กลับมีแนวโน้มว่าจะลดต่ำลงเรื่อยๆ สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการเกิดโรคระบาดในสัตว์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันมาหลายปี ทำให้สมาชิกสหภาพยุโรปต่างก็เพิ่มปริมาณผลิตเนื้อไก่ ประกอบกับมีการเสนอขายเนื้อไก่ราคาถูกกว่าจากประเทศคู่แข่งเช่น บราซิล และไทย เข้าไปยังตลาดสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดหลักของอังกฤษอีกจำนวนมาก แต่อังกฤษก็ยังคงมีการส่งออกเนื้อไก่เพิ่มขึ้นทุกปี

จากการที่สหภาพยุโรปตรวจพบสารไนโตรฟูแรนดีนในกึ่งและไก่จากประเทศไทย และประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อื่นๆ เมื่อเดือน มีนาคม 2545 จนเป็นเหตุให้มีการใช้มาตรการตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่เข้มงวดขึ้น อาจจะเป็นผลดีต่อโอกาสขยายตลาดเนื้อไก่ของอังกฤษในสหภาพยุโรปให้กลับฟื้นตัวขึ้น อังกฤษ บังคับใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารตามแนวทางที่สหภาพยุโรปกำหนดมานานแล้ว และที่ผ่านมาไม่เคยมีปัญหาเรื่องคุณภาพ หรือมีสารตกค้างต้องห้ามเกินปริมาณที่กำหนด จึงเป็นจุดขายของอังกฤษที่สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคของสหภาพยุโรปได้มาก

4. มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

4.1 ความหมายของมาตรการกีดกันทางการค้า

การกีดกันทางการค้า หมายถึง ลัทธิปกป้องหรือคุ้มครอง (Protectionism)

อุตสาหกรรมหรือสินค้าภายในประเทศ ที่ประเทศต่างนำออกมาใช้ รูปแบบการกีดกันการค้า ระหว่างประเทศปกติที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปจะมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measure) หมายถึงการใช้เครื่องมือการเพิ่มหรือลดภาษีศุลกากรเป็นเครื่องมือในการกีดกันการค้า และมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures : NTMs) ซึ่งประกอบด้วยมาตรการย่อยหลายมาตรการ อาทิเช่น การจำกัดปริมาณการนำเข้าโดยอาจจะอยู่ในรูปของการห้ามนำเข้า การกำหนดโควตาการนำเข้า หรือการจำกัดการนำเข้าโดยสมัครใจ (VER) การกำหนดให้ต้องขออนุญาตนำเข้า การจัดเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน การจัดเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด การจัดซื้อโดยรัฐ การกำหนดสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ การควบคุมด้วยมาตรฐานสินค้า การใช้มาตรการด้านสุขอนามัย การประเมินภาษีศุลกากร การให้การอุดหนุนการผลิตหรือการส่งออก การออกข้อกำหนดด้านการบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

แม้ว่าในปัจจุบันการใช้มาตรการด้านภาษีจะมีแนวโน้มลดลงตามแรงผลักดันให้เกิดการค้าเสรี ซึ่งมักจะเริ่มต้นด้วยการลดหรือยกเลิกมาตรการทางด้านภาษีก่อน อย่างไรก็ตามผลของการลดมาตรการกีดกันด้านภาษี ทำให้ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิกขององค์การเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ต้องผูกพันที่จะลดภาษี กลับต้องหันมาใช้วิธีปกป้องผู้ผลิตหรืออุตสาหกรรมในประเทศตน โดยการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีในรูปแบบต่างๆ ที่กฎ ระเบียบ ขององค์การเศรษฐกิจระหว่างประเทศหรือความตกลงของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจยังครอบคลุมไม่ถึงเพิ่มขึ้น ทำให้การใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีมีวิวัฒนาการ และมีรูปแบบหลากหลายและมีความซับซ้อนขึ้นโดยลำดับ

มาตรการกีดกันการค้าด้านการค้าสินค้าอาหารแต่เดิมที่ถูกนำมาใช้ประกอบ ด้วยทั้งมาตรการด้านภาษี และมาตรการที่มีใช้ภาษี โดยเฉพาะการตั้งกำแพงภาษี และการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าอาหารบางชนิดเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตและให้สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารเพื่อเป็นการสนองตอบต่อนโยบายความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ เช่น การใช้มาตรการด้านสุขอนามัย ทั้งสุขอนามัยพืช และสุขอนามัยสัตว์ มาตรการด้านอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า เพื่อปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช ในสหภาพยุโรป การใช้มาตรการดังกล่าวเป็นข้อจำกัดต่อศักยภาพทางการค้าเนื้อไก่ของประเทศไทยในตลาดโลก

4.1.1 มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measure)

นโยบายการค้าภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization:

WTO) ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 อันเป็นผลมาจากการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบ อูรุกวัยภายใต้เกตต์ (General Agreement on Tariff and Trade: GATT) ภายหลังจากที่นานา ประเทศได้พยายามมานานกว่า 47 ปี เพื่อก่อตั้งองค์การขึ้นมาดูแลการค้าโลก มีที่ตั้งอยู่ที่นคร เจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีสมาชิกเริ่มแรก 81 ประเทศ ประเทศไทยได้เข้ามาเป็นสมาชิกเมื่อ วันที่ 28 ธันวาคม 2537 เป็นสมาชิกลำดับที่ 58 และมีสถานะเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง ข้อตกลงการ สินค้าเกษตรของโลกภายใต้กรอบของ WTO เรื่อง การปรับลดภาษีศุลกากรต่อสินค้าเกษตร ประเทศสมาชิกมีภาระผูกพันที่ต้องปรับอัตราภาษีศุลกากรลดลงจากเดิมที่ผูกพันไว้กับ GATT โดย ประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries) จะต้องปรับลดเฉลี่ย ร้อยละ 36 จากอัตราที่ผูกพัน ไว้กับ WTO ภายในระยะเวลา 6 ปี และประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) จะต้อง ปรับลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 24 ในระยะเวลา 10 ปี นอกจากนั้นในแต่ละรายการสินค้าจะต้องมีการ ปรับลดลงอย่างน้อย ร้อยละ 15 จากอัตราที่ผูกพันไว้กับ WTO สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว และ ร้อยละ 10 สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา

การปรับลดภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าเกษตร ประเทศไทยมีพันธกรณี ที่จะต้อง ปรับลดอัตราภาษีโดยเฉลี่ยทุกรายการลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 24 ของอัตราเดิมภายใน 10 ปี (ระหว่างปี 2538-2547) และจะต้องปรับลดอัตราภาษีอากรในแต่ละรายการลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 สำหรับไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง การเปิดตลาดจากพันธกรณีภายใต้ข้อตกลงสินค้าเกษตร ประเทศไทยต้องเปิดตลาดให้มีการนำเข้าเนื้อไก่มากขึ้นโดยการลดอัตราภาษีศุลกากรจากร้อยละ 60 ในปี 2538 เหลือ ร้อยละ 30 ในปี 2547

สำหรับสหภาพยุโรป หลังจากการเจรจาการค้ารอบอูรุกวัย ได้ปฏิบัติตาม พันธกรณี โดยปรับเปลี่ยนระบบภาษี และปรับลดลงในอัตราเท่ากันภายในระยะเวลา 6 ปี (ตารางที่ 2.23) และเปิดโควต้าภาษีร้อยละ 0 จำนวน 15,500 ตัน ในปี 2538 ให้แก่ ประเทศ บราซิล 7,100 ตัน ประเทศไทย 5,100 ตัน และประเทศอื่นๆ 3,300 ตัน พร้อมทั้งนำมาตรการ คู้มกัน (Safeguard) เข้ามาใช้เพื่อยับยั้งการนำเข้าสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งจะก่อให้เกิดความ เสียหายต่อผู้ผลิตภายในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

ถึงแม้การเจรจาภายใต้กรอบต่างๆไม่ว่าจะเป็น GATT หรือ WTO หรือการรวม กลุ่มเศรษฐกิจต่างๆจะทำให้การเข้ามาตรรกีกัดกันการค้าด้านภาษีโดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะลดลง แต่การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยก็ยังคงประสบปัญหาด้านภาษีอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากอัตรา ภาษีที่ประเทศคู่ค้าสำคัญผูกพันยังอยู่ในอัตราสูง ดังนั้นปัญหาการส่งออกของประเทศไทยจึงยังคง ประสบปัญหาทั้งมาตรการด้านภาษีและมิใช่ภาษี

ตารางที่ 2.23 ระบบภาษีของประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป

ปี พ.ศ.	ภาษี(ECU/ตัน)
2538	1,504
2539	1,408
2540	1,312
2541	1,216
2542	1,120
2543	1,024

ที่มา : ธาณี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพและแนวโน้มขยาย** กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2539(เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)

4.1.2 มาตรการกีดกันที่ไม่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures:NTMs)

กรมการค้าต่างประเทศ (2545) ให้ความหมายของคำว่า มาตรการกีดกันที่ไม่มีใช้ภาษี ไว้ว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐบาลประเทศต่างๆกำหนดขึ้น เพื่อเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของประเทศคู่ค้า หรือกำหนดขึ้นเพื่อกีดกันการนำเข้าที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดคุณภาพที่เกินมาตรฐานสากล หรือการเข้มงวดในการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า และใช้เวลาในการตรวจสอบนานมากขึ้นจนอาจทำให้สินค้าเกิดความเสียหาย ตลอดจนการปฏิบัติด้านพิธีการศุลกากรที่ไม่เป็นธรรม

สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543 : 6-6) ให้ความหมายของคำว่า มาตรการกีดกันที่ไม่มีใช้ภาษี ไว้ว่า การที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดกฎเกณฑ์การกีดกันการค้าที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ

หลังจาก WTO ได้กำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบเพื่อให้เกิดการค้าเสรีและเป็นธรรม โดยทุกประเทศสมาชิกของ WTO จะต้องปรับลดอัตราอากรขาเข้าลงมาเป็นอันดับแรกสุดของการเปิดการค้าเสรี เพื่อให้มีการนำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกันอย่างมากมาย การเปิดการค้าเสรี และให้มีการผลิตสินค้าอย่างเดียวกันมากขึ้นก็จะทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงทั้งในด้านราคาและคุณภาพ แต่ก็มีสินค้าคุณภาพต่ำราคาถูกเข้ามาปะปนในตลาดจนเกิดความเสียหาย

และมีสินค้านำเข้าในหลายกรณีที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค รัฐเองจึงต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้า และความปลอดภัยขึ้นมาติดกันสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเหล่านั้น แต่การออกหรือนำมาตรวจการติดกันมาใช้อย่างเข้มงวดเกินไปจะทำให้ประเทศอื่นมองว่า เป็นมาตรการที่ไม่เป็นธรรม กลายเป็นอุปสรรคทางการค้าที่มีใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs)

ในเรื่องนี้ WTO มีกฎระเบียบของ GATT หลายข้อที่เป็น มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) ซึ่งอนุญาตให้ประเทศสมาชิกนำหลักเกณฑ์ของมาตรการนี้ไปใช้เพื่อคุ้มครองสุขภาพ และความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืช ในทางกลับกัน ก็ต้องยกเลิกการกีดกันที่เป็น NTBs และให้ประเทศสมาชิกใช้แต่ NTMs เป็นมาตรการกีดกันที่มีใช่ภาษีภายใต้เงื่อนไข คุณภาพสินค้า ความปลอดภัยของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิก WTO ที่จัดเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries) ก็มีกรออกกฎระเบียบ ตั้งมาตรฐานต่างๆ และวิธีปฏิบัติหรือการทดสอบมาใช้บังคับอย่างเข้มงวด จนกลายเป็นการกีดกันทางการค้ากับประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) โดยอ้างเหตุผลว่าเป็นหลักเกณฑ์ของมาตรการกีดกันที่มีใช่ภาษี

ปัจจุบัน WTO ได้สนับสนุนให้เกิดการค้าเสรีระหว่างประเทศมากขึ้น และเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายอันตรายต่อสุขภาพของคน สัตว์ พืช ของประเทศผู้นำเข้า จึงได้มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามพันธกรณีว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยมนุษย์ สัตว์ และพืช (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) เป็นอีกข้อตกลงหนึ่งที่เกิดขึ้นในการเจรจาแกตต์ รอบอุรุกวัยที่สิ้นสุดไปเมื่อปี 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประเทศสมาชิก GATT ให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ รวมถึงป้องกันการระบาดของแมลงหรือเชื้อโรคจากสัตว์ และพืช ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ระมัดระวังมิให้ประเทศผู้นำเข้าใช้มาตรการด้านสุขอนามัย เป็นเครื่องมือกีดกันการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งมาตรการนี้ เปิดโอกาสให้แก่ประเทศผู้นำเข้า จัดทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการนำเข้าสินค้า (IRA) โดยนำข้อมูลและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาอ้างอิง ปรากฏว่าประเทศสมาชิกหลายประเทศได้นำมาตรการ SPS มาใช้ และจัดทำ IRA ขึ้นมาเป็นข้อกำหนดในการพิจารณาอนุญาตนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่ทำขึ้นเพื่อกีดกันทางการค้ามากกว่า

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คณะกรรมการมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้าที่มีใช่ภาษี (2545) สรุปมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช่ภาษีของเนื้อสัตว์ปีกที่จะส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ไว้ดังนี้

1) มาตรฐานด้านสุขอนามัย

- (1) โรงงานต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสุขอนามัยของประชาคมยุโรป โรงงานไก่แช่แข็ง และผลิตภัณฑ์ที่จะส่งเข้าสหภาพยุโรปต้อง ผ่านการรับรองโรงงานสินค้าจาก กรมปศุสัตว์ที่เป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจ (Competent Authority) และได้การรับรองจาก คณะกรรมาธิการสหภาพยุโรปให้ส่งสินค้าดังกล่าวไปยังสหภาพยุโรป
- (2) มีการตรวจทางด้านชีวภาพ (Microbiological check)
- (3) ห้ามใช้ ส่วนของเนื้อสัตว์ และกระดูกปนจากสัตว์ (Meat and Bone Meat: MBN) ผสมในอาหารสัตว์เป็นเวลา 6 เดือน (1 มกราคม ถึง 30 มิถุนายน 2544)
- (4) ต้องผ่านการตรวจสอบและได้รับใบรับรองมาพร้อมกับการนำเข้าจาก กรมปศุสัตว์
- (5) เข้มงวดการอนุญาตการนำเข้า โดยอนุญาตให้นำเข้าได้เพียง 3 ด้าน ด้านติดต่อกับประเทศเยอรมนี ผู้นำเข้าจะต้องใช้คลังเก็บสินค้าซึ่งได้รับการรับรองจากทางการเท่านั้น และสาธารณรัฐเช็กจะอนุญาตให้นำไก่ออกจำหน่ายได้เมื่อสินค้าผ่านการตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐาน
- (6) ประกาศห้ามใช้ยาปฏิชีวนะในอาหารสัตว์ 4 ชนิด โดยอ้างว่ายา ปฏิชีวนะดังกล่าว อาจทำให้เกิดความต้านทานแบคทีเรียในร่างกายมนุษย์ต่อยารักษาโรคทั่วไป
- (7) โรงงานแปรรูปไก่ทั้งหมดของไทยต้องได้รับการรับรอง HACCP และ ISO 9002

2) สวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)

เป็นมาตรการของสหภาพยุโรปในรูปของการออก กฎ ระเบียบ เพื่อปรับปรุง ระดับการเลี้ยงปศุสัตว์ให้มีความเป็นอยู่สบายไม่แออัด ได้แก่ การปรับปรุงด้านสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงสัตว์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งสัตว์มีชีวิต ต้องไม่ให้สัตว์ได้รับความทรมานในช่วงการขนส่งมายังโรงงาน ระหว่างการรอ Loading On Loading กับ Stunning ตาม Proposal On New Hygiene Rule ของคณะกรรมการยุโรปเสนอให้มีใบรับรองในระหว่างการขนส่ง

3) การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม (European Organic Logo)

เป็นมาตรการของสหภาพยุโรปที่กำหนดให้มีการปิดฉลากเนื้อสัตว์จาก ฟาร์มOrganic (European Organic Logo) โดยฟาร์ม Organic ที่ได้รับอนุญาตให้ปิดฉลากจะ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของประชาคมยุโรป เช่น การเลี้ยงในที่โล่ง ต้องฆ่าตามระยะเวลา และไม่ใช่ วัตถุที่มีการตัดแต่งพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs) ในการเลี้ยง

4) การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ

สหภาพยุโรปได้กำหนดระบบภาษีนำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์โดยผู้นำเข้าโกต้องวางเงินประกัน (Security) เท่ากับอัตราภาษีส่วนเพิ่ม(Addition Duty) ซึ่งคำนวณจากส่วนแตกต่างของราคาขั้นต่ำ (Trigger Price)กับราคานำเข้า (Representative Price : RP) ซึ่งมีผลให้ผู้นำเข้าสหภาพยุโรปชะลอการนำเข้าจากไทย หากผู้นำเข้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าราคานำเข้าแบบ CIF สูงกว่าราคานำเข้า แบบ Representative Price (RP) จะมีผลให้ อัตราภาษีส่วนเพิ่ม (Addition Duty) ลดลง

5) การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas: TRQs)

การบริหารโควตาภาษี คือ การจัดสรรโควตาภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตรด้วยวิธีการต่างๆที่อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าสู่ตลาดในบางประเทศ ขณะนี้ WTO ยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติในวิธีการจัดสรรปริมาณในโควตาที่ชัดเจน ทำให้ประเทศต่างๆใช้วิธีการบริหาร โควตาภาษีเป็นมาตรการกีดกันการนำเข้า สำหรับโควตาภาษีการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกของสหภาพยุโรปมีดังนี้

(1) เนื้อไก่ทั้งตัว

- กำหนดปริมาณการนำเข้าปีละ 6,200 ตัน
- พิกัด 02071110 ภาษีในโควตา 131 ECU/ตัน
- พิกัด 02071130 และ 02071210 ภาษีในโควตา 1,401 ECU/ตัน
- พิกัด 02071190 และ 02071290 ภาษีในโควตา 162 ECU/ตัน

(2) เนื้อไก่แช่เย็น แช่แข็ง

- กำหนดปริมาณการนำเข้าปีละ 4,000 ตัน
- พิกัด 02071310 ภาษีในโควตา 512 ECU/ตัน
- พิกัด 02071320 และ 02071420 ภาษีในโควตา 179 ECU/ตัน
- พิกัด 02071330 และ 02071430 ภาษีในโควตา 134 ECU/ตัน
- พิกัด 02071340 และ 02071440 ภาษีในโควตา 93 ECU/ตัน
- พิกัด 02071350 ภาษีในโควตา 301 ECU/ตัน
- พิกัด 02071360 และ 02071460 ภาษีในโควตา 231 ECU/ตัน
- พิกัด 02071370 ภาษีในโควตา 504 ECU/ตัน

(3) ส่วนต่างๆของไก่ชนิด แกลลัสโคเมสตีตัส

กำหนดปริมาณการนำเข้าปีละ 15,500 ตัน ภาษีในโควตาร้อยละ 0

4.2 นโยบายการค้าไถ่สัดแซ่แข็งของประเทศไทยภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO)

ตามข้อตกลงการค้าสินค้าเกษตรของโลกภายใต้กรอบของ WTO ประเทศสมาชิกทุกประเทศมีพันธะที่ต้องปฏิบัติที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การค้าสินค้าเกษตรในโลก โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

4.2.1 การเปิดตลาด (Market Access)

ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกการจำกัดปริมาณการนำเข้า (Quantitative Restriction) ในสินค้าเกษตร โดยหากเดิมมีการกำหนดโควตาการนำเข้าจะต้องนำมาตรการภาษีโควตา (Tariff Quota) มาใช้แทน โดยกำหนดภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าภายในปริมาณโควตาต่ำ และปรับอัตราภาษีให้สูงขึ้น หากมีการนำเข้ามากกว่าที่กำหนดในโควตา นอกจากการปรับเปลี่ยนมาตรการกีดกันการค้าต่างๆ ให้มาอยู่ในรูปของภาษีศุลกากรแล้ว ประเทศสมาชิกยังมีข้อตกลงที่จะต้องเพิ่มปริมาณการเปิดตลาด (Minimum Access) โดยปริมาณการเปิดตลาดขั้นต่ำในปี 2538 เท่ากับร้อยละ 3 ของการบริโภคภายในประเทศ และจะต้องเพิ่มเป็นร้อยละ 5 ในปี 2547

อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกสามารถที่จะคงมาตรการกีดกันการนำเข้าที่มีใช้ภาษีศุลกากรต่อไปได้ (Special Treatment) จนกระทั่งปี 2547 หากพิสูจน์ได้ว่า

- 1) สินค้าที่มีการนำเข้าน้อยกว่าร้อยละ 3 ของการบริโภคภายในประเทศ
  - 2) สินค้าดังกล่าวกระทบต่อความมั่นคงในอาหารของประเทศ (Food Security) หรือการนำเข้าสินค้านี้กล่าวว่าจะกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection)
  - 3) นโยบายภายในประเทศมีการกีดกันการผลิตภายในประเทศ
  - 4) ต้องเปิดตลาดขั้นต่ำอยู่ระหว่างร้อยละ 4-8 ของการบริโภคภายในประเทศ
- สมาชิกยังมีมาตรการป้องกันพิเศษ (Special Safeguards) ที่จะมีการเพิ่มภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าเป็นพิเศษ (Additional Duties) ได้ในกรณีที่ปริมาณการนำเข้าเพิ่มอย่างมาก หรือราคาสินค้าภายในประเทศลดลงอย่างมาก โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับระดับราคาปัจจุบัน

สำหรับไถ่สัดแซ่แข็ง การเปิดตลาดจากพันธกรณีภายใต้ข้อตกลงสินค้าเกษตร ประเทศไทยต้องเปิดตลาดให้มีการนำเข้าเนื้อไก่มากขึ้นโดยการลดอัตราภาษีศุลกากรจากร้อยละ 60 ในปี 2538 เหลือ และเหลือ ร้อยละ 30 ในปี 2547

4.2.2 การลดการอุดหนุนการผลิตภายในประเทศ (Domestic Support)

ประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการลดการอุดหนุนการผลิตภายในประเทศ โดยเงินอุดหนุนการผลิตภายในประเทศรวม (Aggregate Measurement of Support หรือ AMS) จะต้องลดลงร้อยละ 20 จากที่เคยให้เดิมสำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว และร้อยละ 13 สำหรับประเทศที่

กำลังพัฒนา เงินอุดหนุนการผลิตภายในประเทศครอบคลุมทั้งการให้การอุดหนุนโดยตรง (Direct Support) โดยไม่ระบุสินค้าที่ให้การอุดหนุน ทั้งนี้ไม่รวมถึงเงินที่จ่ายให้แก่การผลิตสินค้าในบางพื้นที่ (Production Limiting Programs) โครงการ Green Box การให้ความช่วยเหลือเฉพาะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตร และการพัฒนาชนบท โดยต้องไม่เกินร้อยละ 5 ของมูลค่าการผลิตสินค้า สำหรับประเทศพัฒนาแล้ว และร้อยละ 10 สำหรับประเทศกำลังพัฒนา

การอุดหนุนภายในของประเทศไทยเกี่ยวกับไก่สดแช่แข็ง คือการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาล ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการวิจัยพันธุ์สัตว์ การควบคุมโรคติดต่อ ช่วยเหลือด้านวัคซีนสำหรับสัตว์ปีก เป็นต้น

4.2.3 การลดการอุดหนุนการส่งออก (Export Subsidy)

ประเทศสมาชิกจะต้องลดการอุดหนุนการส่งออกสำหรับสินค้าส่งออกเดิมที่เคยได้รับการอุดหนุน โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องลดมูลค่าเงินอุดหนุนลงให้เหลือไม่เกินร้อยละ 36 ของมูลค่าเงินอุดหนุนเฉลี่ยระหว่างปี 2529-2531 ในช่วง 6 ปี และลดปริมาณการอุดหนุนลงเหลือร้อยละ 21 ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ในขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องลดลงเหลือร้อยละ 57 ของมูลค่าเงินอุดหนุนในช่วงระยะเวลาเดียวกัน และลดลงเหลือร้อยละ 47 สำหรับปริมาณการอุดหนุนการส่งออก โดยสินค้าใดที่ไม่มีการอุดหนุนในช่วงปี 2529-2533 จะไม่สามารถมีการอุดหนุนการส่งออกได้อีก

ประเทศที่ให้การอุดหนุนการส่งออกเนื้อไก่ และผลิตภัณฑ์ มี 5 ประเทศ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกาแอฟริกาใต้ สาธารณรัฐเช็ก และโปแลนด์ สำหรับประเทศไทย การอุดหนุนการส่งออก ไม่ได้แจ้งว่ามีการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเนื้อไก่ จึงไม่สามารถกระทำได้ แต่ในกรณีที่จำเป็นประเทศไทยอาจให้การอุดหนุนการส่งออกภายใต้ข้อยกเว้นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ในเรื่องการอุดหนุนการส่งออก เพื่อลดต้นทุนการตลาด รวมถึง ต้นทุนในการปรับปรุงคุณภาพสินค้า การขนส่งระหว่างประเทศ และการขนส่งภายใน

4.3 ประมวลเหตุการณ์จากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย

ในปี 2536 การนำเข้าไก่สดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจะมีการเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมจากปกติ โดยจะประกาศราคานำเข้ามาตรฐาน (Sluice Gate Price) และอัตราค่าธรรมเนียมนำเข้าปกติ (Normal levy) ล่วงหน้าทุก 3 เดือน พร้อมกับนำมาตรการการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษมาใช้โดยจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมนำเข้าเพิ่มเติม (Additional Levy) ถ้าปรากฏว่าประเทศผู้ส่งออก รายใดเสนอราคาขายต่ำกว่าราคาขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ค่าธรรมเนียมพิเศษจะมีการปรับ เปลี่ยนทุก 2

เดือน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุ่มตลาด และปกป้องเกษตรกรของสหภาพยุโรปเอง หรือกรณีที่มีการนำเข้าปริมาณมากเกินไปจะเรียกเก็บ Penalty Levy สำหรับประเทศไทยนั้นต้องเผชิญกับปัญหาการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษประเภท Additional Levy ส่งผลให้การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยถดถอยลง ในปี 2536

ต่อมาในเดือน พฤศจิกายน ปี 2538 สหภาพยุโรปได้มีการกำหนดกฎระเบียบการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกจากประเทศที่สามที่เข้มงวดมากขึ้น โดยคณะกรรมการยุโรปได้ดำเนินการตรวจสอบโรงงานผลิตเนื้อสัตว์ปีกไทย ขึ้นบัญชีรายชื่อโรงงานเนื้อสัตว์ปีกที่จะอนุญาตส่งเข้าสหภาพยุโรปได้ โดยจะต้องมีใบรับรองสุขอนามัย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมปศุสัตว์แบบประกอบด้วยสินค้าที่ส่งเข้าสหภาพยุโรปด้วยทุกครั้ง การที่สหภาพยุโรปอนุญาตให้โรงงานเนื้อสัตว์ปีกไทยที่มีคุณสมบัติ และมีผลิตภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สามารถส่งเข้าประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปได้ทุกประเทศนั้น เท่ากับเป็นการลดข้อจำกัดการนำเข้าของสหภาพยุโรป เป็นอย่างมาก และเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปีกไทยสามารถขยายเข้าสู่ตลาดสหภาพยุโรปได้มากขึ้น

ปี 2539 สหภาพยุโรปมีการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าไก่สดแช่แข็ง จะต้องไม่มีการปนเปื้อนของเชื้อไวรัสนิวคาสเซิล และไก่ที่เลี้ยงรอบพื้นที่ฟาร์มไก่เนื้อเพื่อการส่งออกในรัศมี 25 กิโลเมตร ต้องปราศจากโรคนิวคาสเซิลด้วย กรมปศุสัตว์จึงได้กำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินการฉีดวัคซีนนิวคาสเซิลให้แก่ไก่ของเกษตรกรที่เลี้ยงในพื้นที่ที่มีการเลี้ยงไก่เพื่อการส่งออกในรัศมี 25 กิโลเมตร ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 3 ปี (2539-2541) รวม 5,652 หมู่บ้าน 31 จังหวัด ใน 5 เขตปศุสัตว์ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคเหนือตอนล่าง ต่อมาประมาณต้นปี 2545 ทางศูนย์ผลิตชีวภัณฑ์ กรมปศุสัตว์ ได้ยกเลิกการผลิตวัคซีนนิวคาสเซิล เอ็ม พี สเตรอน เพื่อป้องกันไม่ให้สหภาพยุโรปใช้เป็นข้ออ้างกีดกันทางการค้า ทั้งนี้เพราะทางสหภาพยุโรปกำหนดให้ประเทศผู้ส่งออกใช้วัคซีนป้องกันโรคชนิดที่มีฤทธิ์อ่อน ห้ามใช้วัคซีนนิวคาสเซิลสเตรอนที่มีความรุนแรง เพราะเกรงว่าจะเกิดการระบาดของโรคจากวัคซีน คือแทนที่เมื่อให้วัคซีนแล้วจะป้องกันโรค แต่จะทำให้โรคระบาดหนักขึ้น ทำให้พื้นที่ส่งออกไม่ปลอดโรคนิวคาสเซิลตามข้อกำหนดที่วางไว้

ปี 2542 สหภาพยุโรปกล่าวหาว่าระบบการฉีดไก่ของไทยยังเป็นวิธีทารุณ ซึ่งในกรณีนี้ทางสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย มีความเห็นว่า หลัก Animal Welfare เป็นสิ่งที่ดีในการนำมาปฏิบัติในโรงเชือดไก่ แต่ในขณะนี้ยังไม่มีความหมายหรือกฎระเบียบระหว่างประเทศออกมายอมรับ นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ว่า สหภาพยุโรปอาจจะนำเรื่อง Animal Welfare มาเป็นเครื่อง

เมื่อเกิดกันทางการค้า การกำหนดมาตรฐาน Animal Welfare ในอนาคตของไทยไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับมาตรฐานของสหภาพยุโรป เนื่องจากถือว่ยังเป็นเรื่องของความคิดเห็นที่ยังไม่มีข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ต่อมา สหภาพยุโรปได้มีการออกมาตรการกำกับกรนำเข้าสินค้าตัดแต่งพันธุกรรม (Genetically Modified Organism : GMOs) ที่ไม่เคยนำเข้าก่อนหน้าปี 2540 ต้องยื่นคำร้องขอใบอนุญาตนำเข้ และเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2542 ทางสหภาพยุโรปได้ออกระเบียบให้ระบุฉลากสินค้าที่มีส่วนประกอบ GMOs ที่สามารถตรวจได้ หลังจากนั้นประมาณ วันที่ 15 กันยายน 2542 ทางสหภาพยุโรปได้ออกมาตรการในการป้องกันและจัดการเกี่ยวกับวัสดุหีบห่อและวัสดุเหลือใช้ เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้มาตรการภาษีอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีผลกระทบกับสินค้าไทยที่ต้องบรรจุหีบห่ออย่างอาหารแช่แข็ง เช่น สินค้าประมง ไก่ และอาหารพร้อมรับประทาน เป็นต้น ข้อกำหนดดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ประกอบการในการจัดเก็บวัสดุบรรจุภัณฑ์ หรืออาจมีการเรียกร้องให้ผู้ส่งออกปรับเปลี่ยนใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับมาตรการนี้ ซึ่งจะมีผลให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์อาหารของไทยที่ส่งไปสหภาพยุโรปสูงขึ้น ขณะที่ต้องรักษาระดับคุณภาพและมาตรฐานให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสหภาพยุโรป รวมทั้งระดับราคาเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

ในปี 2543 จากวิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยอาหารที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป ในกรณีการระบาดของโรควัวบ้า (BSE) การปนเปื้อนของสารไดออกซินในอาหารสัตว์ กระแสความวิตกกังวลเรื่องการตัดแต่งพันธุกรรมในพืช และสัตว์ (GMOs) ทำให้คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ดำเนินการสรุปภาพรวม และสถานะความปลอดภัยของอาหารในสหภาพยุโรป เพื่อเร่งปรับปรุง และสร้างระบบที่สามารถรับประกันความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ และมีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปเป็นหลักปฏิบัติสากลสำหรับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป โดยเสนอนโยบายดำเนินการในรูปของสมุดปกขาวว่าด้วยความปลอดภัยในอาหารของกลุ่มประเทศยุโรป (White Paper on Food Safety) เมื่อเดือนมกราคม 2543 เพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในสหภาพยุโรป กำหนดมาตรฐานสูงสุด เพื่อให้ความคุ้มครองด้านสุขอนามัยของผู้บริโภค (Achieving highest standards) ลดความเสี่ยงในการบริโภคอาหารให้อยู่ในอัตราต่ำสุด หรือปลอดภัย (Reducing food risk to Zero) และจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านความปลอดภัยอาหารของสหภาพยุโรป (European Food Authority: EPA) ให้เป็นหน่วยงานอิสระเพื่อให้การดำเนินการด้านสุขอนามัย และความปลอดภัยอาหารของสหภาพยุโรป มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความความปลอดภัยอาหาร ซึ่งมีขอบเขตความรับผิดชอบของ

องค์กรตั้งนี้ คือ รวบรวมข้อมูลด้านสุขอนามัยอาหารจากแหล่งข้อมูลที่ได้รับความเชื่อถือ ประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหารของผู้บริโภค (Risk Assessment) และเผยแพร่ข้อมูลด้านสุขอนามัยอาหารสู่ผู้บริโภคโดยตรง (Risk Communication)

การกีดกันการนำเข้าโดยการใช้นิยามมาตรฐานด้านสุขอนามัย ภายใต้ข้อผูกพันของ WTO ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิก ต้องทยอยปรับลดภาษีนำเข้า ระหว่างกันลง และห้ามนำมาตรการด้านภาษี มาเป็นข้อจำกัดทางการค้า ทำให้ประเทศผู้นำเข้าหันมาใช้มาตรฐานด้านสุขอนามัยเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้ามากขึ้น การส่งออกไก่ของไทย จึงต้องเผชิญกับมาตรฐานด้านสุขอนามัย ที่เข้มงวดจากประเทศผู้นำเข้าต่างๆ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป ออกระเบียบที่เข้มงวดมากขึ้น ในการกำหนดปริมาณสูงสุดของสารตกค้างประเภท โลหะหนักในไก่ เช่น ตะกั่ว และ แคดเมียม ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2545 และจะมีการทบทวนปริมาณสูงสุดของสารตกค้างในทุก 5 ปี

นอกจากนี้ สมุดปกขาวว่าด้วยความปลอดภัยในอาหารของกลุ่มประเทศยุโรป (White Paper on Food Safety) ซึ่งจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในเดือนตุลาคม 2545 มีประเด็นความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการค้าไก่ในด้านมาตรฐานสินค้า และการควบคุมการผลิต โดยคำนึงถึงมาตรฐานด้านสวัสดิภาพสัตว์เป็นสำคัญ ทำให้การส่งออกของประเทศไทยไปสหภาพยุโรปต้องเผชิญกับการกีดกันที่รุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ

เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2545 คณะกรรมาธิการสหภาพยุโรป ได้ทำหนังสือแจ้งมายังทางการของประเทศไทยว่า สหภาพยุโรปจะตรวจสอบสินค้านำเข้าประเภทกึ่งสดแข็งและไก่สดแช่แข็งจากประเทศไทย และประเทศในอาเซียนทุก ชิพเมนต์ (Shipment) หรือทุกเที่ยวขนส่งซึ่งเป็นการตรวจ 100 เปอร์เซ็นต์ สาเหตุที่ต้องตรวจสอบเนื่องจากประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ตรวจพบว่าไก่และไก่ที่นำเข้าจากประเทศไทยมีการปนเปื้อนสารไนโตรฟูแรนด์ และสารคลอแรมฟินิคอล และถ้ามีการตรวจพบสารตกค้างดังกล่าวอีกจะทำลายสินค้าทั้งหมด และหากตรวจพบปัญหาดังกล่าวเรื่อยๆ ในช่วงเวลา 4-6 สัปดาห์ สหภาพยุโรปอาจจำเป็นต้องสั่งห้ามนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทยโดยเด็ดขาด (Total ban) และอาจขยายผลการตรวจไปยังสินค้าอาหารประเภทอื่นๆ ของประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งการกระทำดังกล่าวเสมือนการกีดกันทางการค้าโดยการที่ทางสหภาพยุโรปได้ตั้งมาตรฐานความปลอดภัยอาหาร โดยสร้างประเด็นสารตกค้างมากล่าวอ้าง และใช้มาตรการที่ทางสหภาพยุโรปกำหนดขึ้นเอง และสรุปเองว่าถ้าจะให้ดีแล้ว ประเทศไทยควรจะต้องทำตาม และต้องตรวจด้วยเครื่องมือตรวจหาสารตกค้างที่ซื้อจากสหภาพยุโรป (ประเทศเนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และเยอรมนี) ในราคาเครื่องละ 15 ล้านบาท

ยุค ล้มแหลมทอง (2545 :31) กล่าวไว้ว่า ไนโตรฟูแรนด เป็นสารต่อต้านแบคทีเรียสังเคราะห์ (Synthetic antibacterial compounds) ออกฤทธิ์กว้างในการป้องกัน และรักษาโรคที่เกิดจากแบคทีเรีย และโปรโตซัวในสุกร โค กระบือ ไก่ กระต่าย และปลา ยาในกลุ่มนี้ประกอบด้วยฟูราโซลิโดน (Furazolidone) ไนโตรฟูราโซน (nitrofurazone) ฟูรัลทาโดน (Furaltadone) และไนโตรฟูแรนโตอิน (Nitrofurantoin) เมื่อมนุษย์บริโภคเนื้อสัตว์ที่มีสารตกค้างดังกล่าว จะถูกกรดในกระเพาะอาหารย่อยสลาย และแยกตัวจากโปรตีนของเนื้อสัตว์ที่จับตัวอยู่ เป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็งและมีพิษต่ออวัยวะของมนุษย์ สหภาพยุโรป และอเมริกาจึงห้ามใช้ยาในกลุ่มไนโตรฟูแรนดกับสัตว์ที่มนุษย์บริโภคเนื้อเป็นอาหาร ทั้งๆที่ยาในกลุ่มนี้มีราคาถูก และให้ผลในการทำลายเชื้อแบคทีเรียได้ดี

การที่สหภาพยุโรปตรวจสอบสารไนโตรฟูแรนดปนเปื้อนในเนื้อไก่ของประเทศไทย เพราะวิธีการตรวจสอบแตกต่างกัน ไทยตรวจโดยใช้เครื่อง HPLC (High Performance Liquid Chromatography) ซึ่งตรวจสารได้ในระดับ 10 ppb (ส่วนในพันล้านส่วน) กรมปศุสัตว์ได้ตรวจสอบสารตกค้างด้วยวิธีดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2530-2543 ไม่พบการตกค้าง อย่างไรก็ตามสารกลุ่มไนโตรฟูแรนด เป็นสารที่สหภาพยุโรปห้ามใช้เลี้ยงสัตว์ที่มนุษย์ใช้บริโภค จึงได้มีการพัฒนาการตรวจสอบ โดยตรวจสอบอิสระจากการย่อยในร่างกายสัตว์ (Metabolites form) ซึ่งเป็นการยืนยันว่า การเลี้ยงไก่ได้มีการใช้ยาในกลุ่มนี้มาก่อนหรือไม่ แม้ว่าจะมีระยะหยุดยาก่อนส่งโรงฆ่า สหภาพยุโรปมีการตรวจสอบสารอิสระจากการย่อยในร่างกายสัตว์ หรือเมทาบอลไลต์ ฟอรัม ด้วยเครื่อง LC-MS-MS (Liquid Chromatography-Mass Spectrometry) ซึ่งสามารถตรวจสอบสารอิสระได้ในระดับ 0.2-0.5 ppb เพราะฉะนั้นบางตัวอย่างที่ประเทศไทยตรวจไม่พบ สหภาพยุโรปก็ตรวจพบได้ เพราะเครื่องมือมีความละเอียดมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปก็มีหน่วยงานตรวจสอบโดยใช้วิธี LC-MS-MS ได้เพียง 2 หน่วยงานเท่านั้น คือ เนเธอร์แลนด์ และไอร์แลนด์

ภายหลังการเกิดปัญหาสหภาพยุโรปตรวจสอบสารตกค้าง รัฐบาลโดยกรมปศุสัตว์ได้ส่งตัวแทนเข้าเจรจา ซึ่งมีทิศทางที่ดีขึ้น ทางสหภาพยุโรปยังไม่ตัดการสั่งซื้อเนื้อไก่จากประเทศไทย แต่เข้มงวดในการตรวจสอบสารตกค้างมากขึ้น โดยมีการตรวจสอบไนโตรฟูแรนดในเนื้อไก่ทั้งหมดที่นำเข้า พร้อมขอมาตรฐานการที่ประเทศไทยดำเนินการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาสารไนโตรฟูแรนด ประเทศไทยได้เร่งดำเนินการมาตั้งแต่เริ่มต้น พร้อมออกมาตรการต่างๆ ครอบคลุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ควบคุมการนำเข้ายา โดยประกาศกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งห้ามนำเข้า ยา เมาส์เคมีภัณฑ์ และเกลือของเมาส์เคมีภัณฑ์ ทั้ง 16 ชนิด โดยให้องค์การอาหารและยา (อย.) กำหนดเงื่อนไขการนำเข้า พร้อมให้ด่านกักสัตว์ ได้แก่ด่านดอน

เมือง ด่านคลองเตย ด่านชลบุรี และด่านปาดังเบซาร์ ควบคุมการลักลอบนำเข้ายา และเคมีภัณฑ์ ร่วมกับศุลกากร มีการควบคุมการใช้ยา และเคมีภัณฑ์ ในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงไก่เพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบไนโตรฟูแรนดีในเนื้อไก่ที่ส่งเข้าโรงเชือดด้วยวิธี LC-MS-MS พร้อมของบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อจัดซื้อเครื่อง LC-MS-MS จำนวน 6 เครื่อง โดยให้กรมปศุสัตว์ 4 เครื่อง และกรมประมง 2 เครื่อง และได้รับการสนับสนุนจากบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่อีก 2 เครื่อง ซึ่งจะสามารถตรวจสอบตัวอย่างเนื้อไก่ได้ประมาณวันละ 300 ตัวอย่างเพียงพอต่อการตรวจสอบตัวอย่างเนื้อไก่ของภาคเอกชนที่ส่งเข้าไปในแต่ละวัน

ระหว่างที่ประเทศไทยประสบปัญหาการกีดกันทางการค้าจากมาตรการด้านสุขอนามัยของสหภาพยุโรป ในเรื่องของสารเคมีตกค้างในไก่สดแช่แข็ง ทางสำนักข่าวเดอะการ์เดียน (The Guardian) ในสหราชอาณาจักร ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 ได้รายงานข่าว โจมตีเนื้อไก่ที่ผลิตจากเนเธอร์แลนด์ที่มีการฉีดสาร หรือผงโปรตีนจากวัวเข้าไป เพื่อให้ดูเต่งตึง นำรับประทานและได้น้ำหนัก และตรวจพบสารพันธุกรรมของวัว ปนเปื้อนในเนื้อไก่ ซึ่งทำให้ผู้บริโภคเสี่ยงต่อโรควัวบ้า (BSE.) โดยระบุว่าเนื้อไก่ที่นำเข้ามาผลิตนำเข้ามาจากประเทศบราซิล และประเทศไทย จากการตรวจพบสารพันธุกรรมของวัว ปนเปื้อนในเนื้อไก่ ตามระเบียบของสหภาพยุโรป ไก่สดแช่แข็งจากไทยต้องผ่านการนำตัวอย่างเข้าห้องแล็บ ก่อนเข้าเนเธอร์แลนด์ และผ่านการตรวจสอบอย่างเข้มงวดที่โรงงานในประเทศไทย ก่อนที่จะมีการส่งออก เมื่อบริษัทในเนเธอร์แลนด์นำมาแปรรูป และบรรจุหีบห่อก่อนส่งไปขายในสหราชอาณาจักรจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ลักษณะอย่างนี้ เกิดเป็นข่าวหลายครั้งแล้ว และทุกครั้งมีการกล่าวอ้างว่าเป็นไก่ที่มาจากบราซิลและไทย เหตุการณ์ดังกล่าวแม้จะไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อเนื้อไก่ของไทยไปสหภาพยุโรป เพราะผู้กระทำคือผู้นำเข้าของเนเธอร์แลนด์ แต่ผลกระทบต่อภาพพจน์ของเนื้อไก่ไทยในสายตาของกลุ่มสหภาพยุโรปไม่ได้นัก ซึ่งการกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นการป้องกันและตอบโต้เนื้อไก่ไทยของสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป การกระทำดังกล่าวเป็นผลมาจากรัฐถูกเกษตรกรบีบบังคับให้ใช้มาตรการรักษาสภาพประโยชน์ และป้องกันความเสียหายในภาคปศุสัตว์ของประเทศ ที่ถูกสินค้าจากต่างประเทศคุกคาม เช่นเดียวกับปัญหาการตรวจพบสารไนโตรฟูแรนดี ที่แสดงให้เห็นถึงเจตนาการกีดกันทางการค้าอย่างรุนแรง โดยการใช้นโยบายความปลอดภัยอาหารมาเป็นกีดกันแบบไม่ให้รู้ตัว คล้ายกับการกีดกันทางการค้าโดยทางอ้อม

นอกจากนี้ Commodity Board for Poultry and Eggs (PPE) ของเนเธอร์แลนด์ ตรวจสอบพบว่า การที่ราคาขายปลีกเนื้อไก่ภายในประเทศตกลง เป็นเพราะการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าไก่หมักเกลือจากไทย และบราซิล และกล่าวหาว่าการนำเข้าไก่หมักเกลือของประเทศทั้งสอง

อาศัยช่องโหว่ของระเบียบสหภาพยุโรป โดยส่งออกไก่สดแช่แข็งแต่ใช้พิกัดของไก่หมักเกลือที่มีปริมาณเกลือเพียงเล็กน้อยก็สามารถนำเข้าไปในอัตราภาษีที่ต่ำกว่ามาก PPE เป็นตัวแทนของธุรกิจสัตว์ปีกของเนเธอร์แลนด์ในการรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 เพื่อแก้ไขสถานการณ์ภาวะตกต่ำของธุรกิจไก่ ทำหน้าที่วิเคราะห์การนำเข้าสินค้าไก่ว่ามีผลต่อธุรกิจเนื้อไก่ และไก่วง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมุ่งเน้นสินค้าไก่หมักเกลือและสินค้าไก่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเจรจากับ WTO และการปิดป้ายฉลาก จากการดำเนินการของ PPE มีผลให้กรมการเกษตรยุโรปออกระเบียบปรับปรุงความเข้มข้นของเกลือในไก่สดแช่แข็งภายใต้พิกัด 02071410 ให้มีปริมาณอยู่ที่ร้อยละ 1.2-1.9 และต้องแช่เย็นจนแข็ง ส่งผลให้สินค้าไก่หมักเกลือภายใต้พิกัด 0210 ที่มีระดับความเข้มข้นของเกลือที่กำหนดใหม่ถูกจัดเป็นไก่สดแช่แข็ง ต้องเสียภาษีตามสภาพ คือ 1,024 ECU/ตัน หรืออยู่ที่อัตราภาษีร้อยละ 40-60 จากเดิมที่เสียภาษีในพิกัดไก่หมักเกลือร้อยละ 15.4

การกีดกันทางการค้าจะเข้ามาเรื่อยๆ วันนี้ไทยก็เจอมาหลายอย่าง ก็ถือว่าเป็นบทเรียนที่ทุกฝ่ายจะต้องเตรียมตัวรับมือหลายๆ ด้าน และพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎเกณฑ์มาตรฐาน และข้ออ้าง ที่ประเทศนำเข้าสินค้าของไทยจะนำออกมาใช้ และมีเชื่อว่าไทยจะใช้มาตรการเชิงรับอย่างเดียว ต้องมีเชิงรุกด้วย อาทิ ฝักระวังป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นในอนาคต วางแผนคาดการณ์ล่วงหน้าที่ได้ผล และต้องมีวิสัยทัศน์ที่เหนือคู่แข่งบ้าง

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาธิต เกิดลาภผล (2527: 4) ได้ศึกษาวิจัยถึงโครงสร้าง ตลาด ราคา และการส่งออกไก่เนื้อในประเทศไทย พบว่า การส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยมีปัญหาการผลิตภายในที่สำคัญ 3 ประการ คือ ราคาไก่มีชีวิตมีความแปรปรวนมาก อันมีผลกระทบไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างรุนแรง ความแปรปรวนของราคาไก่เนื้อมีชีวิต ยังมีผลทำให้ปริมาณไก่ที่จะเข้าโรงฆ่ามีความแปรปรวนตามไปด้วย ผู้ผลิตไก่สดแช่แข็งเพื่อส่งออก จึงไม่สามารถดำเนินงาน และติดต่อขายไก่สดแช่แข็งตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่ทราบหรือไม่สามารถคาดการณ์ราคา และจำนวนไก่มีชีวิตที่จะเข้าโรงฆ่าของตนได้แม่นยำพอ และปัญหาประการสุดท้ายได้แก่ต้นทุนการผลิตไก่เนื้อมีชีวิตของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

นิทรา อาลัยเวช (2534:18) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ผลกระทบของนโยบายของการนำเข้ากากถั่วเหลืองที่มีต่อตลาดเนื้อสัตว์ พบว่า หลังจากที่ประเทศไทยมีการส่งออกเนื้อไก่มากขึ้น ราคาเนื้อไก่ในประเทศก็จะไม่ขึ้นกับปริมาณ หรือต้นทุนในการผลิตเนื้อไก่อีกต่อไป แต่จะขึ้นกับราคาของตลาดโลก ซึ่งราคาตลาดโลกนี้จะกลายเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการบริโภคในประเทศไทยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าปีใดราคาเนื้อไก่ในตลาดโลกสูงมาก ก็จะทำให้ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ในประเทศไทยลดลง ขณะที่ปริมาณการผลิต และการส่งออกจะเพิ่มขึ้น

ชัยเวทย์ ฤกษ์พิบูลย์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึง มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีใช้ภาษีศุลกากรของประเทศญี่ปุ่น ที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยและแนวทางแก้ไข พบว่า มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีใช้ภาษีศุลกากรเป็นเรื่องยากแก่การควบคุม ไม่มีความโปร่งใส ไม่มีขอบเขตจำกัด และไม่อยู่ภายใต้หลักการค้าเสรีระหว่างประเทศ มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีใช้ภาษีศุลกากรของประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ มาตรการที่เกิดจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น มาตรการที่อยู่ในรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และมาตรการที่พัฒนามาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและกฎหมายเศรษฐกิจ มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีใช้ภาษีศุลกากรของญี่ปุ่นที่มีผลกระทบต่อกฎหมาย และการส่งออกของไทยไปประเทศญี่ปุ่นมีความยากลำบากขึ้น สามารถหาแนวทางแก้ไขโดยนโยบายการเจรจากฎหมาย และแนวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนชาวไทย และนักลงทุนชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย

ปรีชา วงศ์อรุณ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึง ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจในความสัมพันธ์ไทยประชาคมยุโรป (พ.ศ.2530-2535) การศึกษาวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงในแง่ผลกระทบต่อประเทศไทยและสัมพันธภาพที่มีต่อประชาคมยุโรป อย่างไรก็ตาม โดยเฉพาะนับตั้งแต่ประชาคมยุโรปก้าวไปสู่ความเป็นยุโรปตลาดเดียวในปี พ.ศ. 2536 แล้วภาวะการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประชาคมยุโรปจะมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเพียงใด จากผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า การรวมเป็นยุโรปตลาดเดียวนี้นี้ มีความสำคัญต่อการส่งออกสินค้าไทยไปยังประชาคมยุโรปนับตั้งแต่ พ.ศ. 2536 เป็นอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยต้องผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานตรงตามที่ประชาคมยุโรปกำหนดไว้จึงจะสามารถส่งออกได้มากขึ้น แต่โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าการปรับตัวของประเทศไทยเพื่อรองรับการรวมเป็นยุโรปตลาดเดียวนี้นี้ เป็นไปอย่างล่าช้า และขาดช่วงประสิทธิภาพอันเป็นผลมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ความขัดแย้ง หรือขาดความเป็นเอกภาพของหน่วยงานราชการต่างๆ ที่รับผิดชอบในเรื่องการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

2. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงและวิกฤติการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. 2533-2535

ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีข้อพิพาทของการค้ากับประชาคมยุโรปหลายกรณี โดยที่กรณีพิพาทเหล่านี้ ประชาคมยุโรปล้วนแต่เป็นผู้กล่าวหาทั้งสิ้น และในการเจรจาเพื่อยุติข้อพิพาทดังกล่าว ข้อสรุปของหลายๆกรณีก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันนั่นคือ ประเทศไทยต้องยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ประชาคมยุโรปเป็นฝ่ายกำหนดซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยขาดอำนาจต่อรองใดๆกับฝ่ายประชาคมยุโรป ส่วนการเจรจาแก้ตรอบอุรุกวัยในประเด็นเรื่องสินค้าเกษตรนั้นก็นับว่าส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างประเทศไทย และประชาคมยุโรปโดยเฉพาะกับฝรั่งเศสอยู่ไม่น้อย เพราะประชาคมยุโรปไม่พอใจต่อบทบาทของกลุ่มเศรษฐ (ซึ่งประเทศไทยมีส่วนร่วมสำคัญในการจัดตั้ง) ที่ร่วมมือกับสหรัฐกดดันประชาคมยุโรปให้ลดเลิกการอุดหนุนสินค้าเกษตรโดยเฉพาะทำที่ของฝรั่งเศสซึ่งไม่พอใจต่อบทบาทของกลุ่มเศรษฐ และประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีส่วนสำคัญทำให้ภาพพจน์ของฝรั่งเศสเสียหายในแง่ เป็นอุปสรรคกีดขวางทำให้การเจรจาแก้ตรอบอุรุกวัยไม่ประสบความสำเร็จซึ่งมีความเป็นไปได้ที่ประชาคมยุโรป (ภายใต้การผลักดันของฝรั่งเศส) จะดำเนินมาตรการกีดกันสินค้าไทยมากขึ้น โดยอ้างเหตุผลต่างๆเพื่อเป็นการตอบโต้

บริษัทไซซิโอ-เอคโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด (2537 : 130) ได้ทำการศึกษาวิจัย โครงสร้างธุรกิจเลี้ยงสัตว์ครบวงจร เสนอกรมการค้าภายใน พบว่า การเปลี่ยนแปลงของราคาไก่เนื้อภายในประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ราคาลูกไก่ และราคาอาหารสัตว์ และเนื่องจากจำนวนผู้ซื้อในตลาดไก่เนื้อมีน้อย ตลาดไก่เนื้อจึงจัดเป็นตลาดผู้ชายที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ การเข้าออกจากตลาดยาก ธุรกิจครบวงจรเป็นผู้นำในด้านราคา และสำหรับปัญหาการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยที่ต้องเผชิญกับประเทศคู่แข่งอย่างสหรัฐอเมริกา และจีน มีดังนี้ คือ

1. ด้านราคาส่งออกของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับจีนแล้วไทยไม่สามารถลดราคาได้ เช่นกับที่จีนลดราคาได้ เพราะจีนเป็นประเทศที่ต้องการส่วนครองการตลาดมาก จึงจำเป็นต้องลดราคาขายแข่งกับประเทศคู่แข่ง สำหรับสหรัฐอเมริกาเน้นนโยบายชดเชยการผลิตและการตลาดทำให้สามารถแข่งขันได้

2. ด้านต้นทุนการผลิต ไทยเสียเปรียบทั้งสหรัฐอเมริกาและจีน
3. ด้านวัตถุดิบ ไทยยังต้องนำเข้าทั้งปลาป่น และกากถั่วเหลือง จึงเสียเปรียบทั้งจีนและสหรัฐอเมริกา
4. ด้านแรงงาน ไทยเสียเปรียบจีน แต่ได้เปรียบสหรัฐอเมริกา
5. ด้านราคาที่ดิน จีนได้เปรียบทุกประเทศ เพราะรัฐเป็นผู้กำหนด แต่ของไทยก็ยังไม่แพงเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกา
6. ด้านโรค สหรัฐอเมริกา จะเป็นประเทศที่ผู้ซื้อให้ความไว้วางใจมากกว่าทุกประเทศ ปัญหาโรคระบาด และสารปฏิชีวนะ สำหรับประเทศไทยก็อาจจะเป็นเงื่อนไขของผู้ซื้อได้
7. นโยบายด้านปัจจัยการผลิตอาหารสัตว์ของรัฐบาลไทยยังไม่สามารถกำหนดให้ชัดเจน เพราะเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนหลายฝ่าย และเป็นปัญหาทางการเมืองด้วย ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายอย่างระมัดระวังซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันในการส่งออก

อรรถวุฒิ ไสยเจริญ (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในประเทศไทย พบว่า อุตสาหกรรมที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทยมีการกระจุกตัว และโครงสร้างตลาดแตกต่างกัน โดยอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สำเร็จรูปมีการกระจุกตัวในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดโดยผู้ขายน้อยหรือกึ่งผู้ผลิตน้อยราย (quasi-oligopoly) อุตสาหกรรมผลิตลูกไก่ มีการกระจุกตัวในระดับปานกลาง มีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย (oligopoly) และอุตสาหกรรมโรงฆ่าไก่หรือกลุ่มผู้ผลิตไก่สดภายในประเทศ มีการกระจุกตัวในระดับต่ำ มีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายมากมาย (monopolistic competition) สำหรับอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งเพื่อการส่งออก ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถนำค่าทางสถิติมาวิเคราะห์ได้ก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องคำนึงถึงผู้ผลิตส่งออกจำนวนมากจากต่างประเทศ แต่พอสรุปได้ว่ามีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายมากมาย (monopolistic competition)

ชลเชษฐ์ พฤทธิธรรมกุล (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกำหนดอุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปตลาดเยอรมนี” พบว่า ผลกระทบต่ออุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปเยอรมนี ได้แก่ รายได้ ประชาชาติต่อหัวของประชากร ชาวเยอรมนี และราคาส่งออก F.O.B.ไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปเยอรมนี โดยมีค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยดังกล่าว เท่ากับ 3.1069 และ 1.0023 ตามลำดับ สำหรับผลพยากรณ์ปรากฏว่าในช่วงปี 2531-2541 คาดว่าอุปสงค์การส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศ

เยอรมนีจะมีมูลค่าเฉลี่ยปีละประมาณ 95,824.80 ตัน จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าถ้าประเทศไทยจะขยายการส่งออก และเพิ่มส่วนแบ่งตลาดไก่สดแช่แข็งไปประเทศเยอรมนีแล้ว ควรใช้นโยบายด้านราคา โดยที่ถ้าไทยสามารถลดสัดส่วนของราคาส่งออกลงได้จะทำให้ไก่สดแช่แข็งของไทยมีความต้องการมากขึ้น

นัฐริยา ก้อนเทียน (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึงความสามารถในการส่งสินค้าอุตสาหกรรมของไทยไปสหภาพยุโรป พบว่า การส่งออกของไทยเกิดจากการขยายตัวของตลาดและความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาทำให้มีผลต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยไปสหภาพยุโรป ในช่วงปี 2534-2536 การขยายตัวของส่งออกเริ่มชะลอตัวลง เกิดจากความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาลดลงส่งผลให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย ไปยังสหภาพยุโรปลดลง โดยรวมการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยประสบปัญหาภัยกับมาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด และการตอบโต้การอุดหนุนสินค้า

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2538: 41) ได้ศึกษาวิจัยถึง ทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 พบว่า ตั้งแต่สินค้าเนื้อไก่ของไทยได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการค้าโลก และต้องพึ่งพาอุปสงค์จากตลาดโลกเป็นสำคัญ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใดๆที่เกิดขึ้นในตลาดโลก จึงมักจะส่งผลกระทบต่อสถานภาพการผลิต การตลาด การค้า และราคาภายในประเทศค่อนข้างมาก เมื่อใดที่ตลาดต่างประเทศเกิดปัญหา ย่อมหมายความว่าความรวมถึงภาวะการผลิต การตลาด และราคาภายในประเทศ จะมีปัญหาตามไปด้วยเช่นกัน และเมื่อธุรกิจการส่งออกไก่สดแช่แข็งประสบปัญหาทั้งจากการกีดกันทางการค้า โดยข้ออ้างด้านสุขอนามัย ตลอดจนตลาดหลักสำคัญ คือ ญี่ปุ่นหันไปนำเข้าจากจีนซึ่งเป็นคู่แข่งรายใหม่ที่นำกลั้วของไทย ผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยควรปรับตัวโดยการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่งอื่น ตลอดจนเพิ่มมูลค่าของสินค้า หันมาผลิตสินค้าที่สำเร็จรูปมากขึ้น ได้แก่ ไก่เสียบไม้ ไก่หมักแป้ง ไก่ย่างแช่แข็ง เป็นต้น

โกมล วชิรเดชกุล (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย “ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของส่วนแบ่งตลาด และปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของไทยในช่วงระหว่างปี 2523-

2527 และปี 2528-2532 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดเนื้อไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดโลก พบว่า การส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดโลกขยายตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการขยายตัวเฉลี่ยของการส่งออกทั้งหมดของโลก ผลจากการแข่งขัน ผลจากการปรับการส่งออก ส่วนผลจากการกระจายตลาด ทำให้การขยายการส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของไทยในตลาดโลก ลดลง แต่ก็น้อยกว่าผลทั้ง 3 ที่กล่าวมาข้างต้น สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปประเทศเยอรมนี ในระหว่างปี 2528-2537 พบว่าตัวแปรรายได้ประชาชาติของเยอรมนี ราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งไทยไปเยอรมนี และราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่แข็งของเนเธอร์แลนด์ไปเยอรมนี ตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดอุปสงค์ส่งออกดังกล่าว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการที่จะเพิ่มส่วนแบ่งตลาดให้มากขึ้นต้องลดราคาส่งออก

วัชรภรณ์ วัชรอาสน์ (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงการค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรปศึกษากรณีประเทศเยอรมนี พบว่า การรวมเป็นยุโรปตลาดเดียวมีผลกระทบต่อมูลค่าการค้าของไทย เมื่อดูจากขนาดของกิจการของผู้ประกอบการในไทย ทั้งผู้นำเข้า และผู้ส่งออก พบว่าผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีผลกระทบด้านบวก ผู้ประกอบการขนาดเล็กมีผลกระทบด้านลบในทุกลักษณะที่ทำการศึกษา โดยเฉพาะมาตรฐาน คุณภาพ และราคาสินค้า

กาญจนา เลหาะวรรณท์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึง ผลกระทบของกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษากฎเกณฑ์เกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียน สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และองค์การค้าโลก รวมทั้งของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายของประเทศไทย ให้มีความสมบูรณ์ และนำมาใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าขององค์การค้าโลกมีผลบังคับ จากการศึกษาพบว่า การใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าตามพันธกรณีต่างๆ มีผลกระทบต่อมูลค่าการค้าของประเทศไทย กฎเกณฑ์เกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศไทย ย่อมสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ประเทศของตน และแก่ภาคีสมาชิกของตนซึ่งถือว่าเป็นมาตรการฝ่ายเดียว ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อมูลค่าการค้าของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการทุ่มตลาด การช่วยเหลืออุดหนุน การหลีกเลี่ยงแหล่งกำเนิดสินค้า การจำกัดทางด้านปริมาณและโควตา และการใช้มาตรการป้องกัน ดังนั้นประเทศไทยจึงควรกำหนดกลยุทธ์ในการ

เจรจาต่อรอง กำหนดท่าทีของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ต่อการส่งออก ตลอดจนการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้มีหลักเกณฑ์ กระบวนการ พิจารณาที่ทันสมัยทัดเทียมกับต่างประเทศ และสอดคล้องกับความตกลงแกตต์

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2541) ได้ทำการศึกษาถึง ปัญหาสุขอนามัยและคุณภาพในการส่งออกของอุตสาหกรรมอาหาร จากการระดมความคิดบุคคล 5 กลุ่ม คือผู้ผลิตวัตถุดิบ ผู้แปรรูปอาหาร ผู้ส่งออก ภาครัฐด้านการกำกับดูแล และภาครัฐด้านการบริการ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 163 คน ซึ่งใช้เวลาคิดเป็นจำนวนกว่า 2,922 คนต่อชั่วโมง ได้ผลการวิเคราะห์ ปัญหาและสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

1. เกษตรกรและชาวประมงส่วนใหญ่ขาดปัจจัยการผลิต ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ด้านการจัดการ และวิทยาการสมัยใหม่ ทั้งในระดับการผลิตในฟาร์ม ไร่นา และการจัดการหลังเก็บเกี่ยว
2. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารส่วนใหญ่ ยังไม่ได้จัดระบบสุขลักษณะและสิ่งแวดล้อมโรงงานตามเกณฑ์มาตรฐานสากล
3. การควบคุมโรคระบาดและสุขอนามัยของแหล่งผลิตวัตถุดิบ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขาดแคลนแหล่งผลิตเบื้องต้น
4. ห้องปฏิบัติการทดสอบและเปรียบเทียบมีไม่เพียงพอ ขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบทั้งในด้านเครื่องมืออุปกรณ์กระบวนการทดสอบและบุคลากรยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ
5. ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเจรจาแก้ไขปัญหาสุขอนามัยและคุณภาพของอาหาร ขาดการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนในการแก้ไขปัญหา และการแก้ไขข้อกีดกันทางการค้า ยังขาดการพิสูจน์ทางด้านวิชาการ
6. การควบคุมดูแลความปลอดภัยของอาหาร ยังขาดระบบการเชื่อมโยงและความสอดคล้องในหลักเกณฑ์การปฏิบัติของหลายหน่วยงาน
7. ขาดมาตรการในเชิงปฏิบัติและติดตามผลในการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบนำเข้าอย่างมีประสิทธิภาพ
8. วัตถุดิบขั้นต้นยังต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีคุณภาพสูงขึ้น

ศิริกาญจน์ ทวีเดช (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การนำระบบมาตรฐาน ISO 9000 มาใช้ในธุรกิจส่งออกของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป พบว่าภายหลังจากที่สหภาพยุโรปได้นำระบบมาตรฐาน ISO 9000 มาเป็นเงื่อนไข ในการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยความปลอดภัย ทำให้ประเทศต่างๆที่เป็นคู่ค้ารวมทั้งประเทศไทยต้องนำระบบมาตรฐาน ISO 9000 มาใช้ จากการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการประเมินประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากระบบมาตรฐาน ISO 9000 ที่ชัดเจนนัก แต่บริษัทส่วนมากเชื่อว่า สามารถช่วยเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด หรือเพิ่มยอดขายได้ เนื่องจากการได้รับรองระบบมาตรฐาน ISO 9000 ช่วยเพิ่มภาพลักษณ์ของบริษัทและลูกค้า เกิดความมั่นใจในสินค้ามากขึ้น

สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2543) ได้ทำการศึกษาถึงระบบ และโครงสร้างของภาษีกับการพัฒนาการส่งออกอุตสาหกรรมอาหารของไทย ผลการศึกษา ปรากฏว่า การเปิดการค้าเสรี จะทำให้สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมอาหารที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น แม้ว่าประเทศไทยจะยังคงมีความได้เปรียบอยู่ในหลายด้านก็ตาม แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัตถุดิบ และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนในอุตสาหกรรมอาหารของไทยต้องปรับตัวไปสู่สินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) มากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดผู้มีรายได้สูง ซึ่งมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานด้านสุขอนามัยเข้มงวด สำหรับผู้ประกอบการเอกชน ในอุตสาหกรรมอาหาร มีความเห็นว่า ภาค รัฐควรให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องพันธกรณีของประเทศต่อ AFTA , APEC และ WTO ต่อภาคเอกชนให้มากยิ่งขึ้น และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อกำหนดทำที่ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในด้านการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมอาหาร สิ่งผู้ประกอบการภาคเอกชนมีความกังวลในอนาคตมิใช่ เรื่องมาตรการภาษี หากเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่มีใช้มาตรการภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เช่น มาตรการสิ่งแวดลอม มาตรฐานสุขอนามัย และกรณีสินค้าตัดแต่งพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: Gmos)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยศึกษาเรื่องผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับผลกระทบต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย และผลกระทบต่อบริษัทผู้ส่งออก ที่จะได้รับจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป โดยจะศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่เป็นบริษัทผู้ผลิต และส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรป การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์เป็นหลัก และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันและเปรียบเทียบข้อมูลการวิจัย โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงพัฒนาธุรกิจของตนให้มีความสอดคล้อง และหาแนวทางปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้าต่างๆในอนาคต โดยมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

กลุ่มประชากรที่จะทำการวิจัยศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป คือ โรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยที่ทางกองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ รับรองว่าเป็นโรงฆ่าและชำแหละที่ได้มาตรฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งมีทั้งหมด 21 โรงงาน จาก 19 บริษัท ดังนี้

- 1) บริษัท กรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด
- 2) บริษัท ฟาร์มกรุงเทพ จำกัด
- 3) บริษัท กรุงเทพโปรดีวิสต์ จำกัด(มหาชน) (2 โรงงาน)
- 4) บริษัท สหฟาร์ม จำกัด
- 5) บริษัท สหโปรเซสซิ่ง จำกัด
- 6) บริษัท แหลมทองผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด

- 7) บริษัท แหลมทองโพลทรี จำกัด
- 8) บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด
- 9) บริษัท บี.ฟูดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด
- 10) บริษัท ไก่สดเซนต์ทาโกร จำกัด
- 11) บริษัท ซัลเวลเลย์(ประเทศไทย)จำกัด
- 12) บริษัท ศรีไทย ฟูดส์ แอนด์ เบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
- 13) บริษัท แกรมเปี่ยนฟู้ดส์สยาม จำกัด (2 โรงงาน)
- 14) บริษัท พันธ์โพลทรี จำกัด
- 15) บริษัท จี เอฟ พี ที จำกัด (มหาชน)
- 16) บริษัท ยู่สูง อุตสาหกรรม จำกัด
- 17) บริษัท ก้าวหน้าไก่สด จำกัด
- 18) บริษัท ชัน ฟู้ด อินเตอร์เนชันแนล จำกัด
- 19) บริษัท ไทยโพลทรีรี่ กรุ๊ป จำกัด (บริษัท ฉวีวรรณ อินเตอร์เนชันแนล ฟู้ดส์ จำกัด)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments)

2.1 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทที่ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป (EU) โดยจะวางแนวคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภตมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา และปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

ลักษณะแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่เนื้อไปยังตลาดสหภาพยุโรป จะเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ ได้แก่ ระยะเวลาที่บริษัทมีการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็ง ระยะเวลาที่บริษัทมีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรป กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯ ประเภทของเนื้อไก่ที่ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ และตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัทฯ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้ จะเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ ได้แก่ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทฯ ในตลาดสหภาพยุโรป ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกไก่สดแช่แข็ง มาตรการกีดกันทางการค้าที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต ผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆ และเป้าการขยายตลาดการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากกลุ่มสหภาพยุโรป

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา และปกป้องจากการใช้ มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป เป็นการถามความคิดเห็นในลักษณะอิสระ คำถามเป็น ลักษณะแบบปลายเปิด

2.2 ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย และสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหัวข้อที่จะวิจัยถึงผลกระทบที่จะได้รับจากมาตรการกีดกันทางการค้าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา 6 ปี (2540-2545) ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อวิจัยดังนี้ ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ตัน/ปี) มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ล้านบาท/ปี) ราคาไก่เนื้อภายในประเทศ (บาท/ก.ก.) และปริมาณการผลิตไก่เนื้อ (ตัว/สัปดาห์)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารโดยการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดประเด็น และขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุม ความสมบูรณ์ และความถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล(Collecting the Information)

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการสัมภาษณ์หาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวะการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ จากกลุ่มองค์กรธุรกิจ (Company) ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ อาทิเช่น บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ (CP.) บริษัท เบทาโกร จำกัด และบริษัท สหฟาร์ม จำกัด เป็นต้น และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ทดสอบกับภาคเอกชนที่ทำธุรกิจผลิตและส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยไปยังประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่บริษัทฯได้รับจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป และให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคต่างๆ และสู่ทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน อาทิเช่น บริษัท กรุงเทพค้าสัตว์ จำกัด บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และ บริษัท อาหารเบทาโกร จำกัด เป็นต้น

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากหนังสือ บทความ นิตยสาร บทวิจารณ์ บทวิเคราะห์หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารในห้องสมุด เอกสารจากหน่วยงานราชการ และองค์กรระหว่างประเทศที่ได้รวบรวมไว้ อาทิเช่น กรมปศุสัตว์ กรมการค้าภายใน สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศ

และกรมศุลกากร เป็นต้น และเอกสารจากหน่วยงานเอกชน อาทิเช่น บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ บริษัทในเครือเบทาโกร สมาคมโรงงานฆ่าแหละไก่ และสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล(Analyzing the Information)

การเลือกสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมมาได้ในรูปแบบตาราง โดยการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ผลิต และส่งออกไก่เนื้อไปยังสหภาพยุโรป เช่น ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจด้านการส่งออกเนื้อไก่ ระยะเวลาที่มีการส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรป กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวัน และประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่ทางสหภาพยุโรปนำออกมาใช้ เป็นต้น ซึ่งการวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ผลิต และส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป และมาตรการกีดกันทางการค้าที่ทางสหภาพยุโรปนำออกมาใช้

นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ด้วยการสร้างตารางแจกแจงความถี่สองทาง (Crosstabs) โดยแสดงความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage) ของข้อมูลแยกตามตัวแปรเหล่านั้น

สำหรับหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบที่บริษัทจะได้รับจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง และกราฟ โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายผลกระทบที่บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปจะได้รับ ซึ่งได้แก่ ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ตัน/ปี) มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ล้านบาท/ปี) ราคาไก่เนื้อภายในประเทศ (บาท/ก.ก.) และปริมาณการผลิตไก่เนื้อ (ตัว/สัปดาห์)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ ผลกระทบของของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย “ ศึกษาเฉพาะกรณีการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยที่กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ ระบุว่า เป็นโรงฆ่าและชำแหละที่ได้มาตรฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งมีทั้งหมด 21 โรงงาน จาก 19 บริษัท

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการอธิบาย และแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรป ประกอบด้วย ระยะเวลาที่บริษัทฯ ได้มีการดำเนินธุรกิจทางการส่งออกไก่สดแช่แข็ง และระยะเวลาที่บริษัทฯ ได้มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรป กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯ สัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศ ประเภทของเนื้อไก่ที่ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงค่าร้อยละ (Percentage) และตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัทฯ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทฯ ในตลาดสหภาพยุโรป โดยการหาผลรวมคะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก แล้วเรียงตามลำดับคะแนนรวม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของกลุ่มประชากร เกี่ยวกับประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำมาใช้ แล้วมีผลกระทบต่อ การส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทฯ โดยการหาผลรวมคะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก แล้วเรียงตามลำดับคะแนนรวม สำหรับประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปจะนำออกมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อบริษัทฯ มากที่สุดในช่วงระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา (2540-2545) ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปจะนำออกมาใช้รุนแรงมากขึ้นในอนาคต โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยการสร้างตารางแจกแจงความถี่สองทาง (Crosstabs) เพื่อแสดงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลแยกตามตัวแปร อาทิเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่บริษัทฯได้มีการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกเนื้อไก่กับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อบริษัทมากที่สุด ระยะเวลาที่บริษัทฯได้มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปกับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อบริษัทมากที่สุด และกำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทกับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อบริษัทมากที่สุด เป็นต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆของบริษัทฯโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และแสดงค่าร้อยละ (Percentage) และเป้าหมายการขยายตลาดการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอื่นนอกเหนือจากสหภาพยุโรป โดยการหาผลรวมคะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก แล้วเรียงตามลำดับคะแนนรวม นอกจากนี้ยังศึกษาถึงผลกระทบที่บริษัทฯจะได้รับจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีต่อ ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ตัน/ปี) มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง (ล้านบาท/ปี) ราคาไก่เนื้อภายในประเทศ (บาท/ก.ก.) และปริมาณการผลิตไก่เนื้อ (ตัว/สัปดาห์) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและกราฟ โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และอัตราเพิ่ม/ลด เพื่ออธิบายผลกระทบที่บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปจะได้รับ

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ปัญหา และปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรป

1.1 คุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทฯ

คุณสมบัติเฉพาะของบริษัทฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. รวมระยะเวลาที่บริษัทฯมีการดำเนินธุรกิจทางด้าน		
การส่งออกไก่สดแช่แข็ง		
1. น้อยกว่า 6 ปี	1	5.26
2. 6 – 10 ปี	4	21.05
3. 11 – 15 ปี	3	15.79
4. มากกว่า 15 ปี	11	57.90
รวม	19	100.00
2. รวมระยะเวลาที่บริษัทฯมีการส่งออกไก่สดแช่แข็ง		
ไปยังตลาดสหภาพยุโรป		
1. น้อยกว่า 3 ปี	2	10.53
2. 3 – 5 ปี	3	15.79
3. 6 – 8 ปี	1	5.26
4. มากกว่า 8 ปี	13	68.42
รวม	19	100.00
3. กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯ		
1. น้อยกว่า 50 ตันต่อวัน	4	21.05
2. 51 - 100 ตันต่อวัน	2	10.53
3. 101 - 150 ตันต่อวัน	5	26.32
4. มากกว่า 150 ตันต่อวัน	8	42.10
รวม	19	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณสมบัติเฉพาะของบริษัทฯ	จำนวน	ร้อยละ
4.สัดส่วนปริมาณการส่งออกต่างประเทศต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศของบริษัทฯ		
1. 50 : 50	1	5.26
2. 60 : 40	5	26.32
3. 70 : 30	4	21.05
4. 80 : 20	2	10.53
5. 90 : 10	7	36.84
รวม	19	100.00
5.ประเภทของเนื้อไก่ที่ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ		
1. ไก่สดแช่เย็นทั้งตัว	-	0.00
2. ไก่สดแช่แข็งทั้งตัว	1	5.26
3. เนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่เย็น	1	5.26
4. เนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่แข็ง	19	100.00
5. ไก่แปรรูป	12	63.16

จากตารางที่ 4.1 พบว่าบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดต่างประเทศมานานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.90 รองลงมา ร้อยละ 21.05 ที่ดำเนินธุรกิจมานานประมาณ 6-10 ปี ร้อยละ 15.79 ดำเนินธุรกิจมาประมาณ 11-15 ปี และมีเพียงร้อยละ 5.26 ที่ดำเนินธุรกิจมาน้อยกว่า 6 ปี

สำหรับระยะเวลาที่บริษัทผู้ส่งออกได้มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปจำหน่ายยังตลาดสหภาพยุโรป ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.43 มีการส่งออกมานานมากกว่า 8 ปี รองลงมา ร้อยละ 15.79 ส่งออกมานานประมาณ 3-5 ปี ร้อยละ 10.53 มีการส่งออกน้อยกว่า 3 ปี และร้อยละ 5.26 ที่มีการส่งออกมานาน 6-8 ปี

กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวัน ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาด สหภาพยุโรปของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.10 มีกำลังการผลิตมากกว่า 150 ตัน ต่อวัน รองลงมา ร้อยละ 26.32 มีกำลังการผลิตประมาณ 101-150 ตัน ต่อวัน ร้อยละ 21.05 มีกำลังผลิตประมาณ น้อยกว่า 50 ตัน ต่อวัน และร้อยละ 10.53 ที่มีกำลังผลิต 51-100 ตัน ต่อวัน

สัดส่วนปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดต่างประเทศต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศ ของบริษัทผู้ส่งออก มีสัดส่วนการส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 ของปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ผลิตทั้งหมด คิดเป็น ร้อยละ 94.74 ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็ง โดยส่วนใหญ่สัดส่วนการส่งออกของบริษัทผู้ส่งออก มีสัดส่วนอยู่ที่ 90 : 10 คิดเป็นร้อยละ 36.84 ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็ง

บริษัทผู้ส่งออกทุกบริษัทมีการส่งออก ประเภทของเนื้อไก่ที่เป็นเนื้อไก่และส่วนอื่นของ ไก่สดแช่แข็ง และประเภทของเนื้อไก่ที่มีการส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ รองลงมา คือ ไก่แปรรูป เนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่เย็น และไก่สดแช่แข็งทั้งตัว คิดเป็นร้อยละ 63.16 5.26 และ 5.26 ตาม ลำดับ โดยบริษัทผู้ส่งออกทั้งหมดไม่มีการส่งออกไก่สดแช่เย็นทั้งตัว

1.2 ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัทฯ

ตารางที่ 4.2 ลำดับตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัทฯ

ตลาดส่งออก	อันดับที่					คะแนนแบบ ถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
	1	2	3	4	5		
1.ญี่ปุ่น	15	3	0	0	0	87	1
2.สหภาพยุโรป	4	14	0	1	0	78	2
3.เอเชีย	0	16	1	0	0	67	3
4.สหรัฐอเมริกา	0	0	0	1	2	4	5
5.ตะวันออกกลาง	0	1	0	6	0	16	4

ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญตามปริมาณการส่งออกของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย คือตลาด ญี่ปุ่น รองลงมาคือ สหภาพยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

1.3 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทฯในตลาดสหภาพยุโรป

ตารางที่ 4.3 ลำดับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทฯในตลาดสหภาพยุโรป

ประเทศคู่ค้า	อันดับที่				คะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
	1	2	3	4		
1. เยอรมนี	12	1	6	0	63	1
2. เนเธอร์แลนด์	4	10	5	0	56	2
3. สหราชอาณาจักร	3	6	7	2	46	3
4. ฝรั่งเศส	0	2	0	7	13	4

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรป คือ ประเทศเยอรมนี รองลงมาคือ เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้

2.1 ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทฯ

ตารางที่ 4.4 ลำดับของประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้า	ลำดับที่						คะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
	1	2	3	4	5	6		
1.มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measures)	7	3	7	0	0	0	85	2
2.มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)	0	11	5	0	3	0	81	3
3.มาตรฐานด้านสุขอนามัย	12	2	2	3	0	1	100	1
4.การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม(European Organic Logo)	0	0	0	2	4	3	17	6
5.การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ	0	3	1	4	0	0	31	5
6.การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas : TRQs)	0	1	3	4	0	3	32	4

ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไทยมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัย รองลงมาคือ มาตรการทางด้านภาษีอากร(Tariff Measures) มาตรการสวัสดิภาพสัตว์(Animal Welfare) การบริหารโควตาภาษี(Tariffs Rate Quotas : TRQs) การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษและการปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม(European Organic Logo) ตามลำดับ

2.2 ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทฯมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ.2540-2545

ตารางที่ 4.5 ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ.2540-2545

ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้า	2540		2541		2542		2543		2544		2545	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.มาตรการทางด้านภาษีอากร	2	10.53	-	0.00	-	0.00	-	0.00	3	15.79	7	36.84
2.มาตรการสวัสดิภาพสัตว์	2	10.53	4	21.05	19	100.0	14	73.68	4	21.05	-	0.00
3.มาตรฐานด้านสุขอนามัย	-	0.00	-	0.00	-	0.00	5	26.32	12	63.16	12	63.16
4.การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	-
5.การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
6.การบริหารโควตาภาษี	1	5.88	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
7.ไม่ส่งผลกระทบ	14	73.68	15	78.95	-	0.00	-	0.00	-	0.00	-	0.00
รวม	19	100.0	19	100.0	19	100.0	19	100.0	19	100.0	19	100.0

จากตารางที่ 4.5 สามารถสรุปผลของประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งมากที่สุดในช่วงปี 2540-2545 ได้ดังนี้

ปี 2540 ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.68 ของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า มีเพียงร้อยละ 10.53 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการทางด้านภาษี และมาตรการสวัสดิภาพสัตว์ และร้อยละ 5.26 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางการบริหารโควตาภาษี

ปี 2541 ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.95 ของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า มีเพียงร้อยละ 21.05 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการสวัสดิภาพสัตว์

ปี 2542 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ ร้อยละ 100 ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรการสวัสดิภาพสัตว์

ปี 2543 ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.68 ของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ และร้อยละ 26.32 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย

ปี 2544 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรฐานด้านสุขอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16 รองลงมาร้อยละ 21.05 ได้

รับผลกระทบจากมาตรการสวัสดิภาพสัตว์ และร้อยละ 15.79 ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการทางด้านภาษีอากร

และปี 2545 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรฐานด้านสุขอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16 รองลงมาร้อยละ 36.84 ได้รับผลกระทบจากมาตรการทางด้านภาษีอากร

2.3 ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่คาดว่าจะรุนแรงมากที่สุดในอนาคต

ตารางที่ 4.6 ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่คาดว่าจะรุนแรงมากที่สุดในอนาคต

ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้า	จำนวน	ร้อยละ
1.มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measures)	4	21.05
2.มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)	14	73.68
3.มาตรฐานด้านสุขอนามัย	16	84.21
4.การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม(European Organic Logo)	4	21.05
5.การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ	1	5.26
6.การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas : TRQs)	-	0.00
7. อื่นๆ มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อม	5	26.32

ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ทางบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไทย คาดว่าสหภาพยุโรปจะนำออกมาใช้รุนแรงมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัย ร้อยละ 84.21 รองลงมา มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการทางด้านภาษีอากร การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม และการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ร้อยละ 73.68 26.32 21.05 21.05 และ 5.26 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยการสร้างตารางแจกแจงความถี่สองทาง (Crosstabs)

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่บริษัทได้มีการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็งกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อบริษัทมากที่สุด

ตารางที่ 4.7 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่บริษัทดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็งกับมาตรการกีดกันทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้า	ระยะเวลาที่บริษัทดำเนินธุรกิจการส่งออก				รวม
	น้อยกว่า 6 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	มากกว่า 15 ปี	
มาตรการทางด้านภาษีอากร	- (0.0)	1 (5.3)	1 (5.3)	5 (26.3)	7 (36.8)
มาตรฐานด้านสุขอนามัย	1 (5.3)	3 (15.8)	2 (10.5)	6 (31.6)	12 (63.2)
รวม	1 (5.3)	4 (21.1)	3 (15.8)	11 (57.9)	19 (100.0)

บริษัทที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปทางด้านภาษีอากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็งมานานมากกว่า 15 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 6-10 ปี และ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.3 5.3 และ 5.3

สำหรับบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็งมานานมากกว่า 15 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 6-10 ปี 11-15 ปี และน้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.6 15.8 10.5 และ 5.3 ตามลำดับ ของจำนวนบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่บริษัทฯ ได้มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อบริษัทฯ มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่บริษัทฯ มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปกับมาตรการกีดกันทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้า	ระยะเวลาที่บริษัทฯ ส่งออกไปสหภาพยุโรป				
	น้อยกว่า 3 ปี	3-5 ปี	6-8 ปี	มากกว่า 8 ปี	รวม
มาตรการทางด้านภาษีอากร	- (0.0)	- (0.0)	- (0.0)	7 (36.8)	7 (36.8)
มาตรฐานด้านสุขอนามัย	2 (10.5)	3 (15.8)	1 (5.3)	6 (31.6)	12 (63.2)
รวม	2 (10.5)	3 (15.8)	1 (5.3)	13 (68.4)	19 (100.0)

บริษัทฯ ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปทางด้านภาษีอากรทั้งหมดมีประสบการณ์ในการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปมานานมากกว่า 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.8

สำหรับบริษัทฯ ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปมานานมากกว่า 8 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 3-5 ปี น้อยกว่า 3 ปี และ 6-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.6 15.8 10.5 และ 5.3 ตามลำดับ ของจำนวนบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯกับ มาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อบริษัทฯมากที่สุด

ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละจำแนกตามกำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯ
กับมาตรการกีดกันทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้า	กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวัน (ตัน/วัน)				
	น้อยกว่า 50	51-100	101-150	มากกว่า 150	รวม
มาตรการทางด้านภาษีอากร	1 (5.3)	- (0.0)	1 (5.3)	5 (26.3)	7 (36.8)
มาตรฐานด้านสุขอนามัย	3 (15.8)	2 (10.5)	4 (21.1)	3 (15.8)	12 (63.2)
รวม	4 (21.1)	2 (10.5)	5 (26.3)	8 (42.1)	19 (100.0)

บริษัทที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปทางด้าน
ภาษีอากรส่วนใหญ่มีกำลังผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันมากกว่า 150 ตันต่อวัน รองลงมาคือ 101-150
ตันต่อวัน และน้อยกว่า 50 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 26.3 5.3 และ 5.3

สำหรับบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ส่วนใหญ่มีกำลังผลิตไก่สด
แช่แข็งเฉลี่ยต่อวัน 101-150 ตันต่อวัน รองลงมา มากกว่า 150 ตันต่อวัน น้อยกว่า 50 ตันต่อวัน และ
51-100 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 21.1 15.8 15.8 และ 10.5 ตามลำดับ ของจำนวนบริษัทผู้ส่งออก
ไก่สดแช่แข็งทั้งหมด

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ส่งออกต่างประเทศต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศของบริษัทฯกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อบริษัทฯมากที่สุด

ตารางที่ 4.10 จำนวน และร้อยละจำแนกตามสัดส่วนปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศกับมาตรการกีดกันทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้า	สัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศ					
	50:50	60:40	70:30	80:20	90:10	รวม
มาตรการทางด้านภาษีอากร	-	3	-	1	3	7
	(0.0)	(15.8)	(0.0)	(5.3)	(15.8)	(36.8)
มาตรฐานด้านสุขอนามัย	1	2	4	1	4	12
	(5.3)	(10.5)	(21.1)	(5.3)	(21.1)	(63.2)
รวม	1	5	4	2	7	19
	(5.3)	(26.3)	(21.1)	(10.5)	(36.8)	(100.0)

บริษัทฯที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปทางด้านภาษีอากรส่วนใหญ่มีสัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศอยู่ที่ 90:10 และ 60:40 รองลงมาคือ 80:20 คิดเป็นร้อยละ 15.8 15.8 และ 5.3

สำหรับบริษัทฯที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ส่วนใหญ่มีสัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศอยู่ที่ 90:10 และ 70:30 รองลงมาคือ 60:40 80:20 และ 50:50 คิดเป็นร้อยละ 21.1 21.1 10.5 5.3 และ 5.3 ตามลำดับ ของจำนวนบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมด

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปที่มีผลต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

4.1 ผลกระทบต่อประเทศคู่ค้าของบริษัทฯ

4.1.1 ผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ของบริษัทฯ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของบริษัทฯที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่น ๆ

ผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ของบริษัทฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ส่งผลกระทบ	15	78.95
2. ไม่ส่งผลกระทบ	4	21.05
รวม	19	100.00

บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทยมากกว่าร้อยละ 78.95 คาดว่าผลของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปจะส่งผลกระทบต่อตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ของบริษัทฯ มีเพียงร้อยละ 21.05 ที่คาดว่าจะไม่มีผลกระทบต่อตลาดคู่ค้าอื่น ๆ ของบริษัท

4.1.2 ผลกระทบต่อการขยายตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมายหลังจากสหภาพยุโรปนำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้

ตารางที่ 4.12 ลำดับกลุ่มประเทศเป้าหมายที่บริษัทจะขยายตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งหลังจากสหภาพยุโรปนำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้

กลุ่มประเทศเป้าหมาย	ลำดับที่							คะแนนแบบถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
	1	2	3	4	5	6	7		
1. อาเซียน	12	1	3	0	0	0	0	105	1
2. ตะวันออกกลาง	3	6	2	0	0	0	0	67	2
3. สหรัฐอเมริกา	0	1	0	0	0	0	0	6	6
4. แอฟริกา	0	2	2	0	0	0	0	22	5
5. ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์	0	0	1	0	0	0	0	5	7
6. จีน	1	4	1	0	0	0	0	36	4
7. อื่นๆ ยุโรปตะวันออก	3	1	3	2	0	0	0	50	3

หลังจากสหภาพยุโรปนำมาตรการกีดกันทางการค้ามาใช้ บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไทยตั้งเป้าที่จะขยายตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน มากที่สุด รองลงมา คือ ตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก จีน แอฟริกา สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์ ตามลำดับ

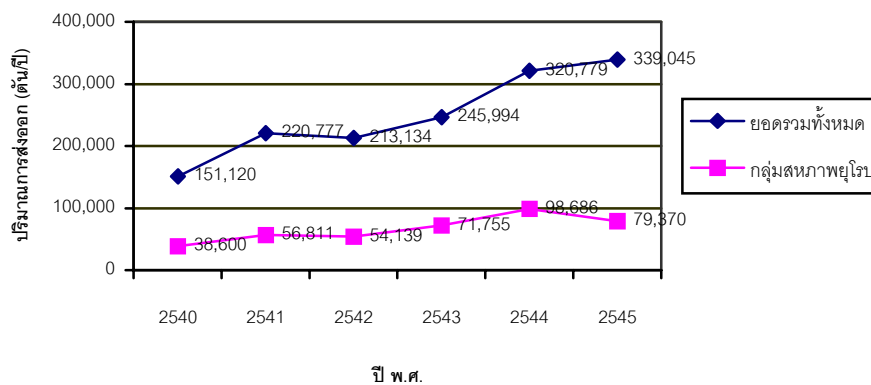

4.2 ผลกระทบที่มีต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ตารางที่ 4.13 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

ประเทศ	ปริมาณการส่งออก(ตัน/ปี)						อัตราเพิ่ม/ ลด (ร้อยละ)	สัดส่วนปี 2545 (ร้อยละ)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545		
กลุ่มสหภาพยุโรป	38,600	56,811	54,139	71,755	98,686	79,370	18.56	23.41
เยอรมนี	15,848	25,754	26,331	32,870	49,110	40,004	24.08	50.40
เนเธอร์แลนด์	15,049	18,033	13,408	21,531	25,632	21,180	11.30	26.69
สหราชอาณาจักร	3,839	8,589	11,328	14,422	20,648	16,183	40.90	20.39
ประเทศอื่นๆ	3,864	4,505	3,072	2,932	3,296	2,003	-9.32	2.52
กลุ่มประเทศอื่นๆ	112,520	163,966	158,995	174,239	222,093	259,675	19.34	76.59
ยอดรวมทั้งหมด	151,120	220,777	213,134	245,994	320,779	339,045	18.82	100.00

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

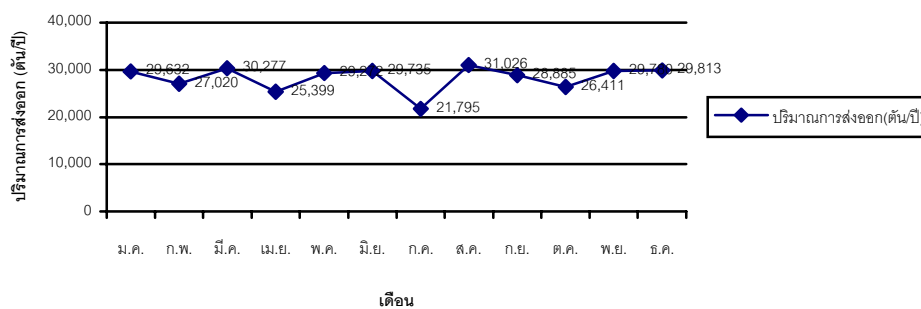
ภาพที่ 4.1 แสดงปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไทยในระหว่างปี

พ.ศ. 2540-2545

ตารางที่ 4.14 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ปี พ.ศ.2545 (แยกตามเดือน)

เดือน	ปริมาณการส่งออก(ตันปี)	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
มกราคม	29,632	-
กุมภาพันธ์	27,020	-8.81
มีนาคม	30,277	12.05
เมษายน	25,399	-16.11
พฤษภาคม	29,272	15.25
มิถุนายน	29,735	1.58
กรกฎาคม	21,795	-26.70
สิงหาคม	31,026	42.35
กันยายน	28,885	-6.90
ตุลาคม	26,411	-8.56
พฤศจิกายน	29,780	12.76
ธันวาคม	29,813	0.11
ยอดรวมทั้งหมด	339,045	1.55

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ภาพที่ 4.2 แสดงปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย ปี พ.ศ.2545 (แยกตามเดือน)

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งระหว่างปี พ.ศ.2544 / 2545

ประเทศ	ปริมาณการส่งออก(ตัน/ปี)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	2544	2545	
กลุ่มสหภาพยุโรป	98,686	79,370	-19.57
เยอรมนี	49,110	40,004	-18.54
เนเธอร์แลนด์	25,632	21,180	-17.37
สหราชอาณาจักร	20,648	16,183	-21.62
ประเทศอื่นๆ	3,296	2,003	-39.23
กลุ่มประเทศอื่นๆ	222,093	259,675	16.92
ยอดรวมทั้งหมด	320,779	339,045	5.70

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2540-2545 มีอัตราเพิ่ม ร้อยละ 18.82 และปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2540-2545 มีอัตราเพิ่ม ร้อยละ 18.56 โดยในปี 2545 ถึงแม้ว่าปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทย จะมีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.70 จากปี 2544 แต่ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปของประเทศไทย มีอัตราลดลง ร้อยละ 19.57

ในปี 2545 ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยมีอัตราลดลง ในเดือน กุมภาพันธ์ เมษายน กรกฎาคม กันยายน และตุลาคม โดยมีอัตราลดลงร้อยละ 8.81 16.11 26.70 6.90 และ 8.56 ตามลำดับ

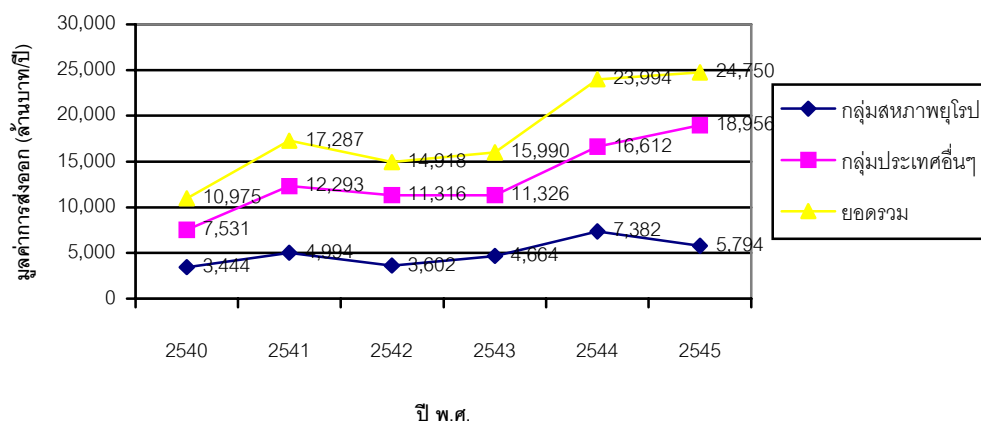
สำหรับส่วนแบ่งของตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป คิดเป็นร้อยละ 23.41 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย โดยมีการส่งออกไปยังประเทศเยอรมนีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.40 ของปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรป รองลงมา คือ เนเธอร์แลนด์ และ สหราชอาณาจักร ร้อยละ 26.69 และ 20.39 ตามลำดับ

4.3 ผลกระทบที่มีต่อมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ตารางที่ 4.16 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

ประเทศ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท/ปี)						อัตราเพิ่ม เฉลี่ย (ร้อยละ)
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	
กลุ่มสหภาพยุโรป	3,444	4,994	3,602	4,664	7,382	5,794	
อัตราเพิ่ม/ลด(ร้อยละ)	-	45.01	-27.87	29.48	58.28	-21.51	16.68
กลุ่มประเทศอื่นๆ	7,531	12,293	11,316	11,326	16,612	18,956	
อัตราเพิ่ม/ลด(ร้อยละ)	-	63.23	-7.95	0.09	46.67	14.11	23.23
ยอดรวมทั้งหมด	10,975	17,287	14,918	15,990	23,994	24,750	
อัตราเพิ่ม/ลด(ร้อยละ)	-	57.51	-13.70	7.19	50.06	3.15	20.84

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย

ภาพที่ 4.3 แสดงมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

ตั้งแต่ปี 2540-2545 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 20.84 โดยมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 16.68 สำหรับปี 2542 และปี 2545 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป มีอัตราลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 27.87 และ 21.51 ตามลำดับ

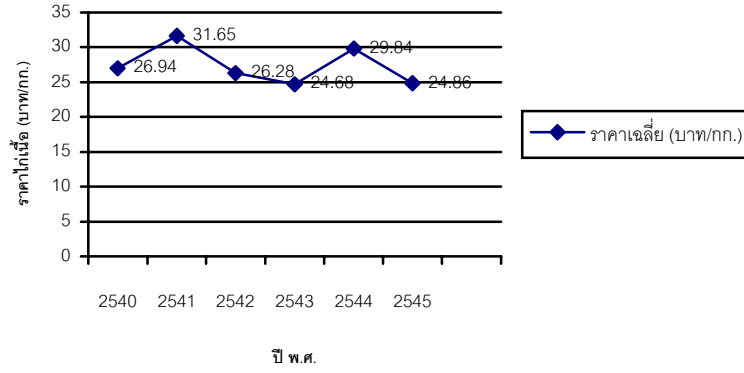
4.4 ผลกระทบที่มีต่อภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศ

ตารางที่ 4.17 ราคาไก่เนื้อเฉลี่ยรายเดือนที่บริษัทขายได้ภายในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

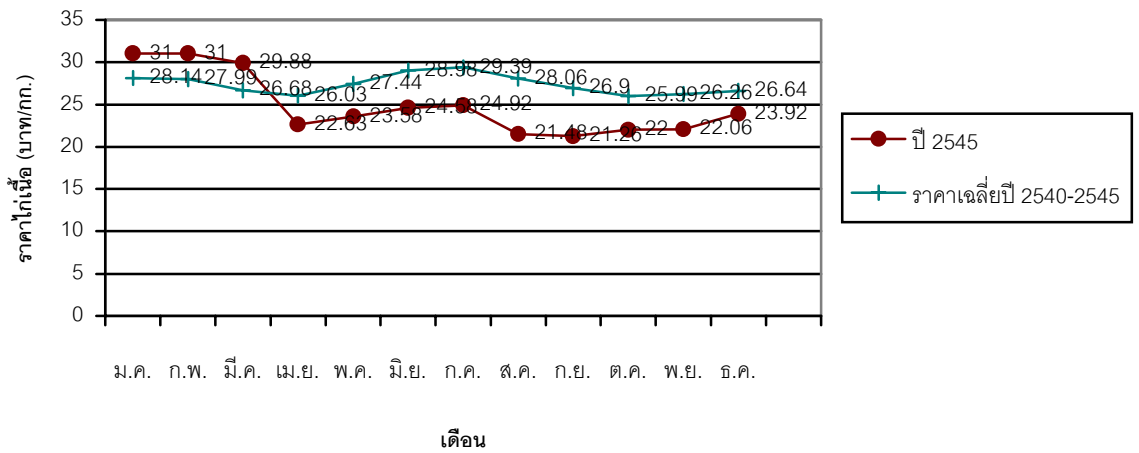
ปี	ราคาไก่เนื้อภายในประเทศ (บาท/ก.ก.)												ราคาเฉลี่ย	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
2540	25.81	24.20	25.63	27.60	25.88	25.60	27.51	28.60	27.70	25.97	28.81	30.02	26.94	-
2541	29.97	29.90	29.80	29.80	30.51	32.72	34.17	34.82	35.00	33.38	31.50	28.20	31.65	17.46
2542	27.19	27.82	28.00	28.05	29.72	31.66	30.16	24.90	20.53	20.20	22.67	24.43	26.28	-16.97
2543	27.08	27.32	23.13	21.02	23.17	26.38	25.66	25.40	25.62	25.80	23.34	22.26	24.68	-6.07
2544	27.77	27.68	23.63	27.06	31.78	32.95	33.94	33.18	31.29	28.58	29.20	31.00	29.84	20.89
2545	31.00	31.00	29.88	22.63	23.58	24.58	24.92	21.48	21.26	22.00	22.06	23.92	24.86	-16.69
ราคาเฉลี่ย	28.14	27.99	26.68	26.03	27.44	28.98	29.39	28.06	26.90	25.99	26.26	26.64	27.37	-0.28

ที่มา : สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

ภาวะราคาไก่เนื้อเฉลี่ยภายในประเทศ ในช่วงปี 2540-2545 มีอัตราลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 0.28 โดยภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศปี 2542 ปี 2543 และปี 2545 มีราคาต่ำกว่าราคาไก่เนื้อเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2540-2545 คิดเป็นอัตราลดลงเฉลี่ยร้อยละ 16.97 6.07 และ 16.69 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.4 แสดงภาวะราคาไก่เนื้อเฉลี่ยภายในประเทศระหว่างปี 2540-2545

ภาพที่ 4.5 แสดงราคาไก่เนื้อภายในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

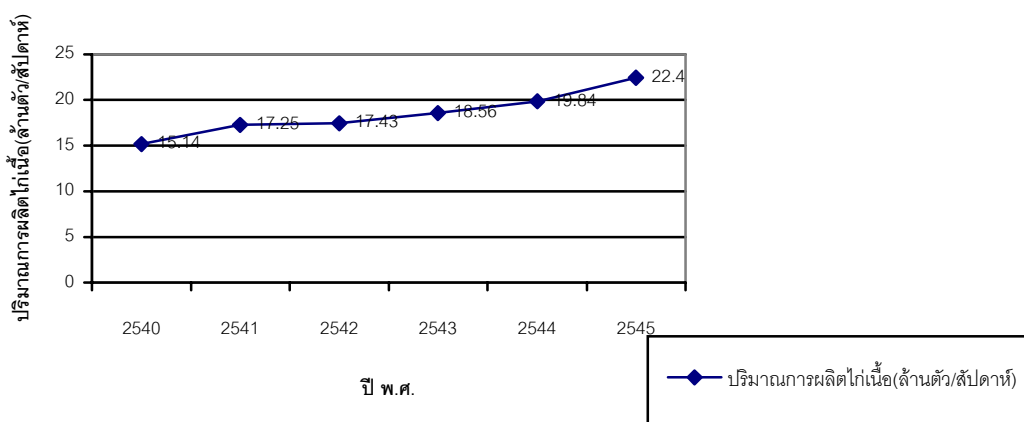
4.5 ผลกระทบที่มีต่อปริมาณการผลิตไก่เนื้อ

ตารางที่ 4.18 ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณการผลิตไก่เนื้อ (ล้านตัว/สัปดาห์)	อัตราเพิ่มเฉลี่ย (ร้อยละ)
2540	15.14	-
2541	17.25	13.94
2542	17.43	1.04
2543	18.56	6.48
2544	19.84	6.89
2545	22.40	12.90
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		8.17

ที่มา : สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545 มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 8.17 โดย ในปี 2545 มีอัตราเพิ่ม จากปี 2544 ร้อยละ 12.90

ภาพที่ 4.6 แสดงปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ปัญหา และปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญถึงปัญหาการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้าต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกเนื้อไก่ของบริษัททั้งเรื่อง ปริมาณการส่งออก มูลค่าการส่งออก และตลาดประเทศคู่ค้าที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงมีข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ปัญหา และปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป เพื่อเสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาตลาดการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้ดังนี้

- 1) ให้รัฐเร่งเจรจากับผู้นำเข้าเพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยของเนื้อไก่ส่งออกที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกปฏิบัติตามและหลีกเลี่ยงการถูกห้ามนำเข้าจากผู้นำเข้าที่มักจะอ้างว่าสินค้าไทยไม่ได้มาตรฐานสุขอนามัยตามที่ประเทศของตนกำหนด
- 2) ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงผู้บริโภค ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการประกอบธุรกิจการค้า
- 3) ภาครัฐควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก เช่น จีน บราซิล เพื่อควบคุมปริมาณการผลิตเนื้อไก่ ให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคของตลาดโลก เพื่อให้ราคามีเสถียรภาพมากขึ้น
- 4) ภาครัฐควรมีมาตรการตอบโต้กลุ่มประเทศที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรม
- 5) เพิ่มศักยภาพการส่งออก ด้วยการศึกษ วิจัยและพัฒนา รูปแบบสินค้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพื่อให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยเน้นพัฒนาสินค้าเนื้อไก่ให้เป็นสินค้าแปรรูปมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ ผลกระทบของของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย “ ศึกษาเฉพาะกรณีการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป ทั้งนี้เพราะว่าตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการบริโภคค่อนข้างสูง กอปรกับสหภาพยุโรปได้เลื่อนขั้นการส่งออกเนื้อไก่ของไทยจากเดิมที่ถูกจัดอยู่ในระดับผู้ส่งออกเกรด B เป็นเกรด A ซึ่งถือว่าเป็นการยกระดับมาตรฐานการส่งออกเนื้อไก่ของไทยให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก เป็นการประกันคุณภาพ ให้มาตรฐานเนื้อไก่ไทยเป็นที่ยอมรับในตลาดโลกมากขึ้น เป็นการเพิ่มช่องทางในการขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น อันเป็นเหตุจูงใจให้บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทยมีการขยายการผลิตไก่เนื้อมากขึ้น ช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกไก่เนื้อของไทย ส่งผลให้ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ไทยก็ยังต้องเผชิญกับความเข้มงวดและการเปลี่ยนแปลงของระเบียบ และมาตรการกีดกันทางการค้า เช่นปัญหามาตรฐานด้านสุขอนามัย ปัญหาเรื่องสารตกค้าง เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพยายามศึกษาถึงสภาพของปัญหา และอุปสรรคต่างๆ เพื่อรักษาสถานตลาดสหภาพยุโรปไว้ให้ได้ รวมทั้งเพิ่มความพยายามในการขยายการส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ ให้มากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นการศึกษาถึงผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว จะช่วยกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เกษตรกร และเอกชนได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการปรับปรุงด้านประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะรองรับกับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกฎเกณฑ์ มาตรฐาน และข้ออ้างต่างๆ ที่ประเทศผู้นำเข้าเนื้อไก่ของไทยจะนำออกมาใช้ เพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรค ให้หมดสิ้นไป

1. สรุปการวิจัย

1.1 **วัตถุประสงค์ของการวิจัย** (1) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า

ของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย (3) เพื่อเสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาตลาดการส่งออกเนื้อไก่ของไทย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มประชากรที่จะทำการวิจัยศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป คือ โรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยที่ทางกองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์ รับรองว่าเป็นโรงฆ่าและชำแหละที่ได้มาตรฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งมีทั้งหมด 21 โรงงาน จาก 19 บริษัท สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงฆ่าและชำแหละเนื้อไก่ของบริษัทที่ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป (EU) การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวะการผลิต การตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ จากกลุ่มองค์กรธุรกิจ (Company) ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ทดสอบกับภาคเอกชนที่ทำธุรกิจผลิตและส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยไปยังประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากหนังสือ บทความ นิตยสาร บทวิจารณ์ บทความวิเคราะห์หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารในท้องตลาด เอกสารจากหน่วยงานราชการ และองค์การระหว่างประเทศที่ได้รวบรวมไว้ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมมาได้ในรูปตาราง กราฟ โดยการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

1.3 ผลการวิจัย ผลการวิจัยศึกษาถึงผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิต ตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

1) สภาพทั่วไปของการผลิตเนื้อไก่ของประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวัน ของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.10 มีกำลังการผลิตมากกว่า 150 ตัน ต่อวัน โดยบริษัทผู้ส่งออกส่วนใหญ่มีสัดส่วนปริมาณการส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดต่างประเทศต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศมากกว่าร้อยละ 60 ของปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ผลิตทั้ง

หมด ประเภทของเนื้อไก่ที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ร้อยละ 100 เป็นประเภทเนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่แข็ง

2) สภาพทั่วไปของตลาดเนื้อไก่ของประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่าตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญตามปริมาณการส่งออกของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย คือตลาด ญี่ปุ่น รองลงมาคือ สหภาพยุโรป เอเชีย ตะวันออกกลาง และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป คือ ประเทศเยอรมนี รองลงมาคือ เนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ตามลำดับ

3) สภาพทั่วไปของการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่าบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางด้านการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดต่างประเทศ มานานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.90 และมีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปจำหน่ายยังตลาดสหภาพยุโรป มีการส่งออกมานานมากกว่า 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.42

1.3.2 เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

1) ประเภทมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทฯ

ปัจจุบันประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ประเทศไทยมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัย รองลงมา คือ มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measures) มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas : TRQs) การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ และการปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม (European Organic Logo) ตามลำดับ

ประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งมากที่สุด ในช่วงปี 2540-2545 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ปี 2540 ส่วนใหญ่บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า

ปี 2541 ส่วนใหญ่บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้า

ปี 2542 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ ร้อยละ 100 ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรการสวัสดิภาพสัตว์

ปี 2543 ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.68 ของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรการสวัสดิภาพสัตว์

ปี 2544 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรฐานด้านสุขอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16

และปี 2545 บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าทางด้าน มาตรฐานด้านสุขอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.16

สำหรับประเภทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ทางบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ประเทศไทย คาดว่าสหภาพยุโรปจะนำออกมาใช้รุนแรงมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านสุขอนามัย ร้อยละ 84.21 รองลงมา มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการทางด้านภาษีอากร การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม และการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ตามลำดับ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกไก่สดแช่แข็ง กับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

บริษัทที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปทางด้านภาษีอากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางการส่งออกไก่สดแช่แข็งมานานมากกว่า 15 ปี มีประสบการณ์ในการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปมานานมากกว่า 8 ปี มีกำลังผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันมากกว่า 150 ตันต่อวัน และมีสัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศอยู่ที่ 90:10

สำหรับบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางการส่งออกไก่สดแช่แข็งมานานมากกว่า 15 ปี และมีประสบการณ์ในการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปมานานมากกว่า 8 ปี เช่นกัน กำลังผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันส่วนใหญ่อยู่ที่ 101-150 ตันต่อวัน และมีสัดส่วนปริมาณการส่งออกต่อปริมาณขายภายในประเทศอยู่ที่ 90:10

3) ผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆของบริษัทฯ

บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทยมากกว่าร้อยละ 78.95 คาดว่าผลของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆของบริษัทฯ ทำให้บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทย มีเป้าหมายที่จะขยายตลาดการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน มากที่สุด รองลงมา คือ ตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก จีน แอฟริกา สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์ ตามลำดับ

4) ผลกระทบที่มีต่อปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งโดยรวมทั้งหมดของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2540-2545 มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 18.82 และปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี 2540-2545 มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 18.56 โดยในปี 2545 ถึงแม้ว่าปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทย จะมีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.70 จากปี 2544 แต่ปริมาณการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปของประเทศไทย มีอัตราลดลง ร้อยละ 19.57 ทั้งนี้เพราะในช่วงปี 2544-2545 ประเทศไทยประสบปัญหาจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะมาตรการทางด้าน มาตรฐานด้านสุขอนามัย

5) ผลกระทบที่มีต่อมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

ตั้งแต่ปี 2540-2545 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งทั้งหมดของประเทศไทย มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 20.84 โดยมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป มีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 16.68 สำหรับปี 2542 และปี 2545 มูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป มีอัตราลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 27.87 และ 21.51 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะในปี 2542 ประเทศไทยประสบปัญหาจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะมาตรการทางด้านมาตรการสวัสดิภาพสัตว์ และในปี 2545 ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย

6) ผลกระทบที่มีต่อภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศ

ภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศ ในช่วงปี 2540-2545 มีอัตราลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 0.28 โดยภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศปี 2542 ปี 2543 และปี 2545 มีราคาที่สูงกว่าราคาไก่เนื้อเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2540-2545 คิดเป็นอัตราลดลงเฉลี่ยร้อยละ 16.97 6.07 และ 16.69 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะในช่วงปี 2542-2543 ประเทศไทยประสบปัญหาจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของ

สหภาพยุโรป โดยเฉพาะมาตรการทางด้าน มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ และในปี 2545 ได้รับผลกระทบ จากมาตรฐานด้านสุขอนามัย

7) ผลกระทบที่มีต่อปริมาณการผลิตไก่เนื้อ

ปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2545 บริษัทผู้ ส่งออกเนื้อไก่มีการเพิ่มปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 8.17 โดย ในปี 2545 มีอัตราเพิ่ม จากปี 2544 ร้อยละ 12.90 ถึงแม้ว่าบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่จะโดนกีดกันทางการ ค้าจากสหภาพยุโรปด้วยมาตรฐานด้านสุขอนามัย

1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาตลาดการส่งออกเนื้อไก่ ของไทย

บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญถึงปัญหาการใช้ มาตรการกีดกันทางการของประเทศคู่ค้าต่างๆ จึงมีข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ปัญหา และปก ป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ดังนี้

- 1) ให้รัฐเร่งเจรจากับผู้นำเข้าเพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยของเนื้อ ไก่ส่งออกที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและหลีกเลี่ยง การถูกห้ามนำเข้าจากผู้นำเข้าที่มักจะอ้างว่าสินค้าไทยไม่ได้มาตรฐานสุขอนามัยตามที่ประเทศของตน กำหนด
- 2) ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงผู้บริโภค ตลอดจน มีความซื่อสัตย์ในการประกอบธุรกิจการค้า
- 3) ภาครัฐควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก เช่น จีน บราซิล เพื่อควบคุมปริมาณการผลิตเนื้อไก่ ให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคของตลาดโลกเพื่อให้ ราคามีเสถียรภาพมากขึ้น
- 4) ภาครัฐควรมีมาตรการตอบโต้กลุ่มประเทศที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางค้า อย่างไม่เป็นธรรม
- 5) เพิ่มศักยภาพการส่งออก ด้วยการศึกษ วิจัยและพัฒนารูปแบบสินค้า เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพื่อให้สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยเน้นพัฒนาสินค้าเนื้อไก่ให้เป็นสิน ค้าแปรรูปมากขึ้น

2. อภิปรายผล

2.1 ความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย ผลการวิจัย “ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย” พบว่าการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ส่งผลกระทบโดยตรงต่อบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดสหภาพยุโรป มีผลกระทบต่อปริมาณ และมูลค่าการส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมดของประเทศไทย ทั้งนี้ เพราะมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายในของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะมาตรการทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare) และมาตรฐานด้านสุขอนามัย ซึ่งจากการวิจัยพบว่าในปี 2542 เป็นต้นมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับการกีดกันทางการค้าในรูปแบบของมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์เป็นหลัก ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พยายามปรับตัว และปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงตามมาตรฐานที่ทางสหภาพยุโรปได้กำหนดขึ้นมา เพื่อปกป้องผู้บริโภค และคุ้มครองเกษตรกรของกลุ่มสหภาพยุโรปเอง หลังจากประเทศไทยได้ปรับตัวและแก้ปัญหาคลี่คลายไปในทางที่ดีเกี่ยวกับมาตรการทางด้านสวัสดิภาพสัตว์ แต่ไทยก็ต้องเผชิญกับการกีดกันทางการค้าจากสหภาพยุโรปอย่างรุนแรงมากขึ้นในปี 2545 โดยเฉพาะมาตรการกีดกันทางการค้าเกี่ยวกับมาตรฐานทางด้านสุขอนามัยของอาหารที่ทางสหภาพยุโรปนำออกมาใช้เพื่อคุ้มครองเกษตรกรของสหภาพยุโรปเอง ปัญหาที่เด่นชัดและส่งผลกระทบ สร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทย คือ ช่วงปลายเดือนมีนาคม 2545 มูลเหตุของความเสียหายเกิดจากการที่ทางสหภาพยุโรปใช้เครื่องตรวจสารตกค้างที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าของประเทศไทย โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน ทำให้ตรวจพบสารไนโตรฟูแรนส์ปนเปื้อนในเนื้อไก่ ซึ่งสหภาพยุโรปตรวจพบและส่งกลับสินค้าเนื้อไก่ของประเทศไทย พร้อมสั่งคุมเข้มกับมาตรการรับซื้อสินค้า และชะลอการนำเข้าเนื้อไก่จากประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออก สร้างความเสียหายให้กับกลุ่มบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย โดยจะเห็นได้ว่าปริมาณ และมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรปในปี 2545 มีอัตราลดลง จากปี 2544 อย่างเห็นได้ชัด

และจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปดังกล่าว มีผลกระทบต่อตลาดเนื้อไก่ภายในประเทศ ปริมาณเนื้อไก่เกินความต้องการของผู้บริโภค ทั้งนี้เพราะบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมดของไทยไม่ได้ลดปริมาณการเลี้ยง และยังไม่มีการที่ชัดเจนในการควบคุมปริมาณการนำเข้าไก่ปุ๋-ยาพันธุ์ และไก่พ่อ-แม่พันธุ์ ส่งผลกระทบให้ปริมาณไก่ที่ตรวจพบสารตกค้างไม่สามารถส่ง

ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ ต้องนำกลับมายกภายในประเทศ ทำให้ภาวะราคาไก่เนื้อมีชีวิตภายในประเทศมีความผันผวน และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

จากผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปดังกล่าว ทำให้บริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ของไทย คำนึงถึงการเปิดตลาดการค้าใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อรองรับสภาพปัญหาเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้า จะเห็นได้ชัดว่าช่วงที่สหภาพยุโรปมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าอย่างเข้มงวดปริมาณและมูลค่าการส่งออกโดยรวมของประเทศเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปลดลง แสดงให้เห็นว่าบริษัทผู้ส่งออกมีการเปิดตลาดเป้าหมายใหม่ๆ มากขึ้น

2.2 จุดเด่นของวิทยานิพนธ์ ในการวิจัยศึกษา ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยครั้งนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ ตั้งแต่สถานการณ์การผลิต และการตลาดเนื้อไก่ของโลก สถานการณ์การผลิต การตลาด และการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย สถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ไปยังสหภาพยุโรปของประเทศไทย และมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้ โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการส่งออก กรมการค้าภายใน กรมศุลกากร และสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เป็นต้น ภาคเอกชน ได้แก่สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สมาคมโรงงานชำแหละไก่ และสมาคมผู้อาหารสัตว์ไทย เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาอ้างอิง เปรียบเทียบกับข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่ศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ข้อมูลในการวิจัยมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย ในการวิจัยตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้องโดยทั่วไปนั้น ผลการวิจัยจะถูกต้องและมีความแม่นยำมากหรือไม่เพียงใด จะมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งคือ ความถูกต้องและแม่นยำของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลทางสถิติมาใช้ ได้แก่ สถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทย โดยแยกเป็นสถิติปริมาณและมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรป สถิติภาวะราคาไก่เนื้อภายในประเทศแยกเป็นรายเดือน รายปี และสถิติเกี่ยวกับปริมาณการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทย ที่เป็นสถิติปริมาณการผลิตโดยรวมทั้งประเทศ ดังนั้นในการนำข้อมูลสถิติต่างๆ มาใช้ จึงจำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือ หรือแนวโน้มที่เป็นไปได้ หรือมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนการนำไปใช้

สำหรับข้อมูลปฐมภูมิการเก็บข้อมูลทางตรงจากผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง อาจมีความลำบากหรือได้รับการปฏิเสธบ้างในบางกลุ่มประชากรที่ศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางอ้อมจากบุคคลในองค์กรเดียวกันที่มีประสบการณ์ และมีความสามารถที่จะให้คำตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการศึกษาได้

2.4 ความแตกต่างกับงานวิจัยอื่นๆ การศึกษา ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาระดับผลกระทบในเชิงกว้าง ไม่ได้นำข้อมูลในเชิงลึกมาใช้ในการวิเคราะห์ แต่ผลการวิจัยมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ และกระบวนการในการวิเคราะห์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ภาครัฐ

- 1) ภาครัฐควรเร่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของวัตถุดิบอาหารสัตว์ ให้มีต้นทุนต่ำลง ถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาระบบการจัดการฟาร์มให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้
- 2) ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อเร่งปรับปรุงโรงงานชำแหละเนื้อไก่ให้ได้มาตรฐานตามระบบ GMP HACCP และ ISO 9002 และจัดทำระบบ GMP และ HACCP ในโรงอาหารสัตว์
- 3) ภาครัฐควรร่วมมือกับเอกชนเพื่อแสวงหาตลาดส่งออกเนื้อไก่ใหม่ๆ เช่น ตะวันออกกลาง จีน โดยอาศัยสำนักพาณิชย์ในต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้บริโภคในประเทศนั้นๆ และลดการพึ่งพิงการส่งออกไปยังตลาดหลักเพียงไม่กี่ตลาด
- 4) สนับสนุนการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสหกรณ์ผู้เลี้ยงไก่ เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง และก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้เลี้ยงไก่
- 5) ปรับปรุงการตรวจสอบคุณภาพเนื้อไก่ที่จะส่งออกให้ทันสมัย รวดเร็ว และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3.1.2 ภาคเอกชน

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันโรคระบาด รวมทั้งการทำวัคซีนป้องกันโรคให้เพียงพอกับความต้องการ
- 2) ควบคุมการใช้สารต้องห้ามตกค้างในขบวนการผลิตไก่เนื้ออย่างเข้มงวด
- 3) วิจัยและพัฒนาพันธุ์ไก่เนื้อที่มีความเหมาะสม เพื่อทดแทนพ่อแม่ และปู่ย่าพันธุ์ ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
- 4) เร่งปรับปรุงฟาร์ม โรงงาน และระบบขนส่ง ให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบของสหภาพยุโรป ทั้งในเรื่อง Animal Welfare และ White Paper on Food Safety รวมทั้งจัดตั้งห้องปฏิบัติการในการวิเคราะห์เชื้อนิวคาสเซิล (ICP)
- 5) พัฒนารูปแบบการแปรรูปชิ้นส่วนไก่ที่ยังไม่เป็นที่นิยมในตลาดต่างประเทศให้เป็นที่นิยมมากขึ้น เพื่อเป็นการระบายชิ้นส่วนไก่ที่เหลือจากการส่งออกออกสู่ต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ราคาไก่เนื้อภายในประเทศปรับตัวดีขึ้น รวมทั้งมีเสถียรภาพมากขึ้น
- 6) เร่งพัฒนามาตรฐานฮาลาล และเสริมสร้างภาพลักษณ์สินค้าไก่ฮาลาล ให้เป็นที่น่าเชื่อถือในกลุ่มมุสลิม เพื่อให้สามารถขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 **ศึกษากลยุทธ์ในการวางแผนการขยายตลาดต่างประเทศ** ของผลิตภัณฑ์เนื้อไก่ประเภท ไก่สดแช่แข็ง ให้สามารถส่งออกไปจำหน่ายยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมายใหม่ๆ อย่างเช่น จีน ตะวันออกกลาง เป็นต้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกให้มากขึ้น

3.2.2 **ศึกษาวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง** เพื่อการวิจัยและพัฒนาาระบบมาตรฐานการผลิต การตลาดให้มีความสอดคล้องและตรงตามความต้องการของลูกค้า และเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก

3.2.3 **ศึกษาถึงความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดการส่งออกเนื้อไก่ของไทย** เพื่อรองรับการแข่งขันในตลาดโลก และเพิ่มศักยภาพในการส่งออกให้มากขึ้น

3.2.4 **ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งสมาพันธ์ผู้ผลิตไก่อาเซียน (Federation of Asiean Poultry Producer)** เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมภายใน ประเทศสมาชิก ในการรับมือกับการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (WTO)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

“6 เดือน ไมค์บีนไคโนโตรฟูแรนส์ อีซูซูบักชีด้าไก่กึ่งส่งออก” *โลกปศุสัตว์* 1 (ตุลาคม 2545) หน้า 27-29
กันตา จิตตั้งสมบุรณ์ “ภาวะการส่งออกไก่สดแช่แข็งและแปรรูปของไทย ปี 2543 (ม.ค.-พ.ค.)”

กรกฎาคม 2543 (อัดสำเนา)

“การกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs)” [ออนไลน์] จาก http://www.dft.moc.go.th/document/foreign_trade_policy/law/ntbs.htm. [เข้าถึง 29 กรกฎาคม 2545]

การค้าต่างประเทศ ,กรม *คู่มือสำหรับผู้ส่งออกไทยในการส่งออกสินค้าอาหารไปยังตลาดสหภาพยุโรป* ม.ป.ท. 2543

การค้าต่างประเทศ ,กรม สำนักพัฒนานโยบาย มาตรการและระบบสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและ
มาตรการทางการค้า *สมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป* [ออนไลน์]
จาก <http://www.dft.moc.go.th/euro/data/whitepaper.htm>. [เข้าถึง 29 กรกฎาคม 2545]

กาญจนา เลหาะวรรณท์ “ผลกระทบของกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต 2541 บทคัดย่อ
จาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

“ไก่เนื้อภายในปวน ภาครัฐฯ อยุ่ยอมผ่อนปรนคุมตรวจไก่ไทย” *สัตว์เศรษฐกิจ* 20 (กันยายน 2545)
หน้า 36-37

“ไก่เนื้อรายย่อยอนาคตอยู่ที่ไหน” *โลกปศุสัตว์* 1 (กันยายน 2545) หน้า 31-33

โกมล วชิระเดชกุล “การวิเคราะห์ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2538 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp.
[เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

จิโรจ ศศิปริยจันทร์ ผู้แปล *Handbooks on Poultry Diseases (ฉบับภาษาไทย)* ม.ป.ท. ม.ป.ป.

ชลเชษฐ พฤติธรรมกุล “ปัจจัยที่มีผลกำหนดอุปสงค์เพื่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยไป
ตลาดเยอรมนี” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิต 2538 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp.
[เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

- ชัยเวทย์ ฤกษ์พิบูลย์ “มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีใช้ภายใต้ศุลกากรของประเทศญี่ปุ่น ที่มีผลกระทบต่อส่งออกของไทย และแนวทางแก้ไข” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]
- ทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,สถาบัน **โครงการศึกษาระบบและโครงสร้างของภาษีกับการพัฒนาการส่งออกอุตสาหกรรมอาหารของไทย** เสนอกรมเศรษฐกิจและพาณิชย์ ม.ป.ท. 2543
- ธานี ภาคอุทัย และวิภาวรรณ ปาณะพล **การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ : สถานภาพและแนวโน้ม** กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2539 (เอกสารทางวิชาการเลขที่ 39(2)-0811-153 กรมปศุสัตว์ กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กลุ่มงานเศรษฐกิจการปศุสัตว์)
- นัฐริยา ก้อนเทียน “ความสามารถในการส่งสินค้าอุตสาหกรรมของไทยไปสหภาพยุโรป” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2538 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]
- นิทรา อาลัยเวช “ผลกระทบของนโยบายการนำเข้ากากถั่วเหลือง ต่อดูดถั่วเหลือง ตลาดเมล็ดถั่วเหลือง และตลาดเนื้อสัตว์” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2534
- “แนวทางการผลิตไก่เนื้อไปอียูจากปัจจุบันสู่อนาคต” **สัตว์เศรษฐกิจ** 20 (กรกฎาคม 2545) หน้า 44-46
- บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ อิน-เอ็กซ์ จำกัด **สถิติสินค้าปศุสัตว์** 2546 (เอกสารประกอบการสัมมนา มกราคม 2546)
- บริษัท โซซิโอ-เอกโคโนมิก คอนซัลแตนท์ จำกัด **โครงการธุรกิจเลี้ยงสัตว์ครบวงจร** รายงานการศึกษาวิจัย เสนอกรมการค้าภายใน ม.ป.ท. 2537
- ปราณี ฉัตรเชิดชัยกุล “ปศุสัตว์ไทยปี 2544 และแนวโน้มปี 2545” ฝ่ายภาคการผลิต สายนโยบายการเงิน 2545 (อัดสำเนา)

_____ . “ภาวะการผลิตและการค้าสินค้าปศุสัตว์ ปี 2543 และแนวโน้ม” ฝ่ายภาคการผลิต สายนโยบายการเงิน 2544 (อัดสำเนา)

ปรีชา วงศ์อรุณ “ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจในความสัมพันธ์ไทยประชาคมยุโรป (พ.ศ.2530-2535)” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการระหว่างประเทศและการทูต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2536 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

ปศุสัตว์, กรม กองแผนงาน ฝ่ายประมวลผลและสถิติ “สถิติการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไปยังกลุ่มสหภาพยุโรป ปี 2542-2544” **จดหมายข่าวสารสนเทศการปศุสัตว์** 13 (มีนาคม-เมษายน 2542) หน้า 6-7

ปศุสัตว์, กรม กองสัตวแพทย์สาธารณสุข “ขั้นตอนการรับรองโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก” [ออนไลน์] จาก http://www.geocities.com/visdld/step_ot_approved.htm. [เข้าถึง 15 ธันวาคม 2545]

“พิษไนโตรฟลูออไรด์! ทำไก่เนื้อพังกว่า 3 พันล้าน” **โลกปศุสัตว์** 1 (กรกฎาคม 2545) หน้า 32-34

ไพฑูริย์ รอดวิจิตร **การตลาดสินค้าเกษตร** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช 2537

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก **แผนการแก้ไขปัญหาสุขอนามัยและคุณภาพในการส่งออกของอุตสาหกรรมอาหาร** 2541 (เอกสารสัมมนา 22 กรกฎาคม 2541)

“ยื่นไก่ไทยปลอดวัณโรค อีซูเลนแ่งกีดกันนำเข้า” **โลกปศุสัตว์** 1 (สิงหาคม 2545) หน้า 10-12

ยุคล ลิ้มแหลมทอง “याตคค่างเนื้อไก่ยังร้อน ก.ค. EU. ตออบรับนำเข้า” **โลกปศุสัตว์** 1 (พฤษภาคม 2545) หน้า 31-33

โรงงานอุตสาหกรรม, กรม สำนักเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมโรงงาน **คู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงงานฆ่าสัตว์ปีก** ม.ป.ท. 2541

วัชรภรณ์ วัชรอาสน์ “การค้าระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป : ศึกษากรณีประเทศเยอรมนี” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2539 บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

“วิกฤติไก่เนื้อรายย่อย เจือนส่งออกดับโอกาส” **โลกปศุสัตว์** 2 (มกราคม 2546) หน้า 10-12

วิจัยเศรษฐกิจการเกษตร , กอง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร **การผลิต การตลาดไก่เนื้อ**

(เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 83/2538 กรกฎาคม 2538)

_____ . **ทิศทางการพัฒนาปศุสัตว์ ในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544** (เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 83/2538 กรกฎาคม 2538)

“ศักยภาพ ในการแก้ปัญหาไก่ส่งออกของไทย” **สัตว์เศรษฐกิจ** 20 (ตุลาคม 2545) หน้า 38-41
ศิริกาญจน์ ทวีเดช “การนำระบบมาตรฐาน ISO 9000 มาใช้ในธุรกิจส่งออกของประเทศไทยไป สหภาพยุโรป” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542 บทคัดย่อจาก

http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]

เศรษฐกิจการเกษตร , สำนักงาน “ผลกระทบจากสหภาพยุโรป (EU) : ตรวจพบสารตกค้างในไก่และ กุ้ง” [ออนไลน์] จาก http://www.itdoa.com/doa_info/eco/oc_45/oc_12.htm [เข้าถึง 30 พฤศจิกายน 2545]

เศรษฐกิจการเกษตร , สำนักงาน ศูนย์สารสนเทศการเกษตร “จำนวนไก่เนื้อและปริมาณการผลิตไก่เนื้อ ของประเทศไทย” [ออนไลน์] จาก <http://www.oae.go.th/mis/predict/br.htm> [เข้าถึง 15 สิงหาคม 2545]

เศรษฐกิจการพาณิชย์ , กรม กองการค้าภูมิภาค “สหภาพยุโรป” [ออนไลน์] จาก

<http://www.moc.go.th/thai/dbe/group/eu.htm> [เข้าถึง 14 มิถุนายน 2546]

เศรษฐกิจการพาณิชย์ , กรม สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ “อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตอนที่ 1”

โลกปศุสัตว์ 1 (กุมภาพันธ์ 2545) หน้า 44-47

_____ . “อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตอนที่ 2” **โลกปศุสัตว์** 1 (มีนาคม 2545) หน้า 38-39

_____ . “อุตสาหกรรมไก่เนื้อ ตอนจบ” **โลกปศุสัตว์** 1 (เมษายน 2545) หน้า 38-40

เศรษฐกิจระหว่างประเทศ , กรม กองสนเทศเศรษฐกิจ “ไก่แช่แข็งและแปรรูป” [ออนไลน์] จาก

<http://www.mfa.go.th/web/1272.php> [เข้าถึง 14 มิถุนายน 2546]

ส่งเสริมการส่งออก , กรม สำนักบริการส่งออก “ไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและแปรรูป” ม.ป.ป. (อัคราณา)

_____ . “อุตสาหกรรมไก่” **ธุรกิจอาหารสัตว์** 19 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2545) หน้า 5-15

- “สรุปสถานการณ์การส่งออกเนื้อไก่ ครั้งปีแรก 2545 และแนวโน้มครึ่งปีหลัง” *สัตว์บก* 10 (ตุลาคม 2545) หน้า 86-89
- “สหพาร์มกับธุรกิจหมื่นล้านบนกลยุทธ์การตลาดน่าทึ่ง” *สัตว์เศรษฐกิจ* 20 (พฤษภาคม 2545) หน้า 37-42
- “สหภาพยุโรป” [ออนไลน์] จาก http://business.siam2you.com/article/b_EximBank/index.asp?thread=main_exim47 [เข้าถึง 14 ตุลาคม 2545]
- _____ . [ออนไลน์] จาก http://www.dft.moc.go.th/document/foreign_trade_policy/law/eu1.htm [เข้าถึง 29 กรกฎาคม 2546]
- _____ . [ออนไลน์] จาก <http://www.mfa.go.th/web/52.php> [เข้าถึง 14 มิถุนายน 2546]
- สาธิต เกิดลาภผล “โครงสร้างตลาด ราคา และการส่งออกไก่เนื้อในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2527
- สารสนเทศการค้าระหว่างประเทศ ,ศูนย์ “ไก่ไทยในต่างประเทศ” กันยายน 2544 (อัดสำเนา)
- อรรถวุฒิ ไสยเจริญ “โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมไก่เนื้อในประเทศไทย” [ออนไลน์] วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 2537บทคัดย่อจาก http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t_with_AB.asp. [เข้าถึง 20 พฤษภาคม 2546]
- “อีก 10 ปี ไก่เนื้อไทยเป็นแชมป์ส่งออก” *โลกปศุสัตว์* 1 (มิถุนายน 2545) หน้า 29-31
- “อียูเอาจริง จัดสารตกค้างเป็นหัวข้อในการกีดกัน” *สัตว์เศรษฐกิจ* 20 (พฤศจิกายน 2545) หน้า 41-42
- “Chicken exports to Eu tipped to rise.” *Asian Poultry Magazine* (March/April 2001) : 9
- Thai Broiler Processing Exporters Association. “Chicken Meat Export of Thailand Classified by Country of Product 2002.” [Online]. 12 (Dec. 2002) Available: <http://www.thaichickenandduck.com/statistics.php>. [Accessed February 20,2003].
- _____ . “Chicken Meat Export of Thailand Classified by Types of Product 2002.” [Online]. 12 (Dec. 2002) Available: <http://www.thaichickenandduck.com/statistics.php>. [Accessed February 20,2003].

- _____ . "Estimated Chicken Meat Exports of Thailand 2002."
 [Online]. 12 (Dec. 2002) Available: <http://www.thaichickenandduck.com/statistics.php>.
 [Accessed February 20,2003].
- _____ . "Thai Chicken Export of Classified by Country Compare with 2001/2002."
 [Online]. 12 (Dec.2002) Available: <http://www.thaichickenandduck.com/statistics.php>.
 [Accessed February 20,2003].
- United States Department of Agriculture, Live and Poultry Division. " World Broiler. " [Online].
 [n.d.] Available : <http://www.fas.usda.gov/dlp/dlp.html> [Accessed November
 15,2002].
- _____ . " World Markets and Trade." [Online]. [n.d.] Available :
http://www.fas.usda.gov/dlp/poultry/ptry_pg_1.htm. [Accessed February
 20,2003].
- "Upbeat market for Thai exports." *Asian Poultry Magazine* (March/April 2001) : 12
- Veterinary Public Health Division. " Establishments in Thailand Approved for Export Meat
 preparations " [Online],[n.d.] Available :
http://www.geocities.com/visdld/meat_preparations.htm. [Accessed November 11,2002].

ภาคผนวก

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์วิเชียร เลิศโกคานนท์   รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
3. นายไตรรัตน์ ทองปลอด   ผู้จัดการฝ่ายการตลาดอาวุโส บริษัท เบทาโกร จำกัด
4. สัตวแพทย์หญิงสุปราณี เดิมพันธ์   กองสัตวแพทย์สาธารณสุข กรมปศุสัตว์

เลขที่แบบสอบถาม .....

แบบสอบถาม

เรื่อง

ผลกระทบของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป
ที่มีต่อการส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทย

(The Effects of European Union ' s Trade Barrier Measures on Thailand ' s Chicken Meat Exporting)

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึง
ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเห็นของท่าน และขอ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยัง

สหภาพยุโรป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา และปกป้อง

จากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

หมายเหตุ : เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับมา โดย
ซองจดหมายตอบกลับที่แนบมาให้ จักขอบพระคุณมากครับ

**ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะของบริษัทผู้ส่งออกเนื้อไก่ไปยัง
สหภาพยุโรป**

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย หรือกรอกตัวเลขลงในช่องว่าง ____ หน้าข้อความที่
ตรงกับข้อมูลของบริษัทของท่าน

1. รวมระยะเวลาที่บริษัทดำเนินการธุรกิจทางการส่งออกไก่สดแช่แข็ง

1. น้อยกว่า 6 ปี
 2. 6 – 10 ปี
 3. 11 – 15 ปี
 4. มากกว่า 15 ปี

2. รวมระยะเวลาที่บริษัทได้มีการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป

1. น้อยกว่า 3 ปี
 2. 3 – 5 ปี
 3. 6 – 8 ปี
 4. มากกว่า 8 ปี

3. กำลังการผลิตไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยต่อวันของบริษัทฯ

1. น้อยกว่า 50 ตัน ต่อวัน
 2. 51 – 100 ตัน ต่อวัน
 3. 101 – 150 ตัน ต่อวัน
 4. มากกว่า 150 ตัน ต่อวัน

4. สัดส่วนปริมาณไก่สดแช่แข็งที่ส่งออกต่างประเทศต่อปริมาณที่ขายภายในประเทศของบริษัทฯ

1. 50 : 50
 2. 60 : 40
 3. 70 : 30
 4. 80 : 20
 5. 90 : 10

5. ประเภทของเนื้อไก่ที่ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1. ไก่สดแช่เย็นทั้งตัว
- 2. ไก่สดแช่แข็งทั้งตัว
- 3. เนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่เย็น
- 4. เนื้อไก่และส่วนอื่นของไก่สดแช่แข็ง
- 5. ไก่แปรรูป

6. ตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญของบริษัทฯ (เรียงคำตอบโดยให้ความสำคัญตามปริมาณการส่งออก 1,2,3,...)

- _____ 1. ญี่ปุ่น
- _____ 2. สหภาพยุโรป
- _____ 3. เอเชีย
- _____ 4. สหรัฐอเมริกา
- _____ 5. ตะวันออกกลาง
- _____ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

7. ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของบริษัทฯ ในตลาดสหภาพยุโรป (โปรดเรียงตามลำดับความสำคัญ 1,2,3,...)

- _____ 1. เยอรมนี
- _____ 2. เนเธอร์แลนด์
- _____ 3. สหราชอาณาจักร
- _____ 4. ฝรั่งเศส
- _____ 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่สหภาพยุโรปนำออกมาใช้
คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย หรือกรอกตัวเลขลงในช่องว่าง ____ หน้าข้อความที่
ตรงกับข้อมูลของบริษัทของท่าน

1. ท่านคิดว่ามาตรการกีดกันทางการค้าใด ที่สหภาพยุโรปนำมาใช้แล้วมีผลกระทบต่อการส่งออก
 ออกไปสุดแห่งหนึ่งของบริษัท (โปรดเรียงลำดับตามผลกระทบที่ได้รับจากมากไปหาน้อย)

1. มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measures)
2. มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)
3. มาตรฐานด้านสุขอนามัย
5. การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม (European Organic Logo)
6. การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ
7. การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas : TRQs)
8. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2. ในระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา (2540-2545) บริษัทได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการ
 ค่าจากสหภาพยุโรป ไตมากที่สุด (โปรดระบุมาตรการกีดกันทางการค้าในแต่ละปี)

ปี พ.ศ.	มาตรการกีดกันทางการค้าที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2540	
2541	
2542	
2543	
2544	
2545	

3. ท่านคิดว่าในอนาคตสหภาพยุโรปจะมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าใดรุนแรงมากขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- 1. มาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Measures)
  - 2. มาตรการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare)
  - 3. มาตรฐานด้านสุขอนามัย
  - 4. การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม (European Organic Logo)
  - 5. การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ
  - 6. การบริหารโควตาภาษี (Tariffs Rate Quotas : TRQs)
  - 7. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
4. ท่านคิดว่าผลของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรปจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งไปยังตลาดคู่ค้าอื่นๆของบริษัทฯหรือไม่
- 1. ส่งผลกระทบ
  - 2. ไม่ส่งผลกระทบ
5. หลังจากสหภาพยุโรปนำมาตราการกีดกันทางการค้ามาใช้ บริษัทฯได้ตั้งเป้าที่จะขยายตลาดการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศใดมากขึ้น (โปรดเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย)
- 1. อาเซียน
  - 2. ตะวันออกกลาง
  - 3. สหรัฐอเมริกา
  - 4. แอฟริกา
  - 5. ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์
  - 6. จีน
  - 7. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา และปกป้องจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าของสหภาพยุโรป

ขอบคุณมากครับสำหรับความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอดิศักดิ์ เพ็ญจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	10 พฤษภาคม 2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	วท.บ.(เกษตรศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2536
ประวัติการทำงาน	ปี 2537 พนักงานขาย (Sales Representative) บริษัท เอ.โรน จำกัด ปี 2539 พนักงานขายอาวุโส (Senior Sales) บริษัท เอ.โรน จำกัด ปี 2540 ผู้จัดการเขตการขาย (Sales Supervisor) บริษัท เอ.โรน จำกัด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ยูนิเว็ท จำกัด 99/42 ซอยพฤษชาติ ถนนสุขุมวิท 3 แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้จัดการฝ่ายขายประจำภาค (Regional Manager)